

SEMMELWEIS EGYETEM
Egészségügyi Közzolgálati Kar

Szociális munka mesterképzési szak
Mintatanterv és tanulmányi tájékoztató

Budapest
2023

Tartalom

Tartalom.....	2
Intézményi keret és elérhetőség	3
Általános információk.....	4
Tantárgyi programok	6
Mintatanterv	124
Szakedolgozat	129
Záróvizsga	140
Oklevél minősítése	140
Képzési és kimeneti követelmények.....	141
Mellékletek.....	145

Intézményi keret és elérhetőség

Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet

A Mentálhigiéné Intézet 2010 áprilisától a Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar intézményeként folytatja tevékenységét. Az Intézet az Oktatási Hivatal engedélye alapján két mesterképzést (szociális munka mesterképzés, interdiszciplináris családtudományi mesterképzés), valamint hét szakirányú továbbképzést (mentálhigiéné szakirányú továbbképzés, mentálhigiéné lelkigondozói szakirányú továbbképzés, laktációs szaktanácsadó szakirányú továbbképzés, közösségi és családi mediáció szakirányú továbbképzés, iskolai szociális munka továbbképzés és idősügyi interaktív életút-tanácsadó szakirányú továbbképzés, munkahelyi mentálhigiéné szakirányú továbbképzés) indíthat. Intézetünk feladatkörébe tartozónak tekinti a végzett hallgatók praxiskísérését, a kutatáson alapuló folyamatos curriculum-fejlesztést, a képzési szakanyagok készítését, valamint a segítő szakemberek képzését és továbbképzését.

Intézetigazgató: **Dr. Pethesné Dávid Beáta Judit**, egyetemi tanár

Szociális munka mesterképzés szakfelelőse: **Dr. Pilinszki Attila**, egyetemi docens (fogadóóra: szerda 14.00-15.00-ig, előzetes egyeztetéssel)

Elérhetőségeink:

Postacím: Mentálhigiéné Intézet
1428 Budapest, Pf. 2.
Cím: Budapest, 1089, Nagyvárad tér 4. XIX. em.
Tel: (1) 266-0878
Fax: (1) 214-5685
Honlap: <http://semmelweis.hu/mental/>

A tanulmányi ügyek intézésének helye és időpontja:

E-mail: mental-tanulmanyi@public.semmelweis-univ.hu
Cím: 1089, Budapest, Nagyvárad tér 4. (XIX. emelet, 1908. szoba)
Tel: (1) 459-1500 / 56527-es mellék
Fax: (1) 214-5685

Hétfő-kedd- szerda: nincs ügyintézés
Csütörtök: 9.00-15.30
Péntek: 9.00-14.00

Oktatással kapcsolatos információk:

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens
e-mail: pilinszki.attila@semmelweis.hu

Lőrincz Beáta
e-mail: lorincz.beata@semmelweis.hu

Általános információk

A szociális munka mesterképzési szak céljai

A képzés specifikumai a vezető szerepre való felkészítés, a családdal összefüggő szociális kérdések többszemponútú megközelítése, valamint az eddig megszerzett tudás és tapasztalat rendszerszemléletű integrációja. Fontosnak tartjuk az értékközpontú szemléletet, és annak erőforrásként való felhasználását.

A képzési program kulcsfogalmai:

Szociális szolgáltatások, családokkal végzett szociális munka, non-direktivitás, menedzsment, kutatás, hivatás- és hivatásszemélyiség-fejlesztés, interdiszciplináris együttműködés, felelősség, hitelesség, valamint integrált és tudatosított működésmód.

A képzés időbeli ütemezése

A képzés négy féléves, minden félévben négy konzultációs időpontban, tömbösített formában, legfeljebb kéthetenként munkanapokon vagy a heti pihenőnapon kerül megszervezésre. A tanórák 45 percesek.

Idegennyelvi követelmények

A Semmelweis Egyetem Szenátusa 56/2023-as számú határozata alapján szociális munka mesterképzés elvégzéséhez az idegennyelvű szakirodalom ismeret és megfelelő értelmezése szükséges, így a képzés részeként az idegen nyelvű szakirodalom használatát a tantárgyprogramban jelzett módon kötelező jelleggel írjuk elő, továbbá kötelezően írjuk elő a szakdolgozathoz angol nyelvű absztrakt és összefoglaló elkészítését, melyet a dolgozat mellékleteként kell benyújtani.

Titoktartási kötelezettség

Azon stúdiumokban, melyek a hallgatók tevékenységével vagy kliensek konkrét eseteivel foglalkoznak, a szeminárium csoport történéseire vonatkozóan a titoktartás kötelező. Ennek megszegése a képzésből történő kizárást vonhatja maga után. A titoktartás megszegése olyan súlyos szakmai-etikai vétség, hogy a képzés minden érintettje köteles a képzés vezetőjének tudomására hozni észlelését.

A Szociális Munka Etikai Kódexe

A szociális munka etikai kódexének betartása kötelező. Különösen kiemeljük, hogy a kliensek személyes ügyeit érintő munkákra, a személyes kérdéseket érintő csoportmunkákra és információkra vonatkozóan a titoktartás kötelező. Ennek megszegése a képzésből történő kizárást vonhat maga után. A titoktartás megszegése olyan súlyos szakmai-etikai vétség, hogy a képzés minden érintettje köteles a képzés vezetőjének tudomására hozni észlelését.

Információk hallgatóknak

A hallgatók minden képzéssel kapcsolatos aktuális tudnivalókról és az egyes stúdiumok követelményeinek részleteiről az intézet honlapjáról (mental.semmelweis.hu) tájékozódhatnak.

"Fórumok"

A hallgatók és a tanári kar közötti szervezett információcserére szolgálnak. A fórumszerű megbeszélésekre többféle lehetőség van. A hallgatók közvetlenül és/vagy választott

képviselőik révén fordulhatnak az Intézet oktatói testületéhez.

Hallgatói Önkormányzat (HÖK) Irodája

1089 Budapest, VIII. Nagyvárad tér 4. Hallgatói Centrum F-30. terem

Tel: 210-2930/56100, Fax: 210-4407

Esélyegyenlőségi koordinátor

Horváth Balázs

E-mail: horvath.balazs@semmelweis.hu

Tel: 06-20-825-8426

Jelenléti és tanulmányi kötelezettségek

A képzés tanulmányi követelményeire vonatkozóan a Semmelweis Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzata (<https://semmelweis.hu/jogigfoig/dokumentumtar/szabalyzattar/szervezeti-es-mukodesi-szabalyzat/iii-konyv-hkr/>) az irányadó. Az aláírás megszerzésének feltétele a gyakorlatokon és előadásokon való legalább 75%-os részvétel. A képzés levelező jellegéből fakadóan az órák blokkokban kerülnek oktatásra, ezért a jelenléti kötelezettség teljesíthető az összes óra 75%-án való részvétellel, függetlenül az egyedi tárgyak óráin való részvételtől.

Tanári kar

A képzés tanári kara főállású és részállású intézeti munkatársakból, külső (szerződéses) munkatársakból, önkéntes munkatársakból és (részben külföldi) szakértőkből áll. A teljes stáb nyomon követi, illetve értékeli a hallgatók tanulmányi munkáját és fejlődését.

Kutatás, hallgatói visszajelzés

A képzési program fejlesztésének fontos módja hatékonyságának empirikus kutatása és az eredmények visszacsatolása a curriculumba. Ennek megvalósításához időről időre segítséget várunk a hallgatóktól kutatási anyagok, valamint hallgatói visszajelző kérdőívek kitöltésében.

Szakanyagok

A kötelező és ajánlott irodalom egy része (az Intézet által készített vagy az Intézet gondozásában megjelent jegyzetek) rendelést követően megvásárolhatóak. A könyvrendelés és vásárlás pontos menetéről részletes információk az intézet honlapján találhatóak.

Kiadványaink

A 2006-ban alapított, félévenként megjelenő European Journal of Mental Health olyan nemzetközi lap, amely angol nyelven megjelenő tanulmányaival, 9 nyelven közölt absztraktjaival elsősorban a kelet-közép-európai mentálhigiénés szakembereknek juttat közös érdeklődésre számító szakanyagokat, és kíván preventív szemléletet közvetíteni.

A Mentálhigiéné Intézet kezdettől fogva gondoskodik hallgatóinak megfelelő szintű interdiszciplináris tankönyvellátásáról. (Az első sorozat első kiadványa 1988-ban jelent meg, azóta folyamatosan, több sorozatban számos tankönyv vált elérhetővé a hallgatók számára.)

A szakmai kapcsolattartás és tudományos fórum céljait szolgálja az Embertárs című ökumenikus lelkipozitív és mentálhigiénés folyóirat, amelyet 2003-ban hoztak létre volt hallgatók, és amelynek szakmai felügyeletét Intézetünk munkatársai látják el.

Intézetünk honlapján (www.semmelweis.hu/mental) bővebb tájékoztatás található a fentiekről, valamint ezeket kiegészítő információkról (kiadványaink, a képzésekre történő jelentkezés stb.).

Tantárgyi programok

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Társadalmi jelenségek szociológiai megközelítésben Rövidített neve: Szociológia Angol neve: Sociological Approach to Different Phenomenons in the Society Német neve: Soziologischer Ansatz der gesellschaftlichen Phänomenen Kódja: MIKOMHM101_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Pethesné Dávid Beáta Judit, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók: Albert Ildikó Fruzsina, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés:	Óraszám:	Jelleg:	Kredit:
1./ősz	évente	kollokvium	14 elmélet	kötelező	3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Társadalmi struktúra rétegződés: Mire jó a szociológia? Alapfogalmak. Elemzési szintek. A modern szociológia társadalomképe. Harmóniaelméletek kontra konfliktuselméletek. Társadalomszerkezet és rétegződés-modellek. A magyar társadalom szerkezete 1945 előtt és után. Társadalmi mobilitás. • Integráció – dezintegráció: Család, iskola, munka, kultúra, szubjektív integráltság. • Hálózatosodás, társadalmi tőke: A társadalmi tőke fogalma, típusai, hálózatosodás, a kapcsolathálózatok jellemzői, hálózatok a szociális munkában					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Ismeri a szociális terület működését meghatározó társadalmi, strukturális, gazdasági és politikai folyamatok legfontosabb tényezőit. • Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére. • Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát. • Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására. • Figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi szakmai folyamatokat, képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: írásbeli vizsga, kollokvium Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:					
Vizgakovetelmények: kollokvium, a témakörök a tárgy tematikájánál megtalálható					

Kötelező irodalom:

- Giddens, A. (2008) *Szociológia*. Budapest: Osiris
- Albert F. – Dávid B. (2016): *A magyarországi kapcsolathálózati struktúrák jellemzői 2015-ben*. *socio.hu* 2016/3, 22- 47.
https://socio.hu/uploads/files/2016_3/albert_david.pdf
- Bourdieu, P. (1997) Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz, R. (szerk.): *A társadalmi rétegződés komponensei*. Új Mandátum: Budapest. 156-177.
- Csizmadia, Z. (2003) *Társadalmi kapcsolatok – struktúra – rétegződés: A szerkezet- és az egyenlőtlenség kérdése a társadalmi tőkeelméletekben*.
<http://www.tarsadalomkutatás.hu/kkk.php?TPUBL-A-786/kotojelek2003/TPUBL-A-786.pdf>
- Udvari, K. (2011) Kapcsolathálózati megközelítés a szociális munkában. *Esély* 2011/5, 100-117. http://www.esely.org/kiadvanyok/2011_5/06udvari.indd.pdf

Ajánlott irodalom:

- Hajdu, G. (2012): Bizalom, normakövetés és társadalmi részvétel Magyarországon a rendszerváltás után In: *Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon Tanulmányok* Budapest: MTA TTK Szociológiai Intézet 45-62.
<http://mek.oszk.hu/12700/12706/12706.pdf>
- Dávid, B. – Magvas, M. „A munkakapcsolat határozza meg a jelzőrendszert” Az észlelő- és jelzőrendszer működése Veszprémben. *Esély* 2011/5, 11-29.
http://www.esely.org/kiadvanyok/2011_5/02david.indd.pdf
- Sík, E. (2012) *A kapcsolati tőke szociológiája*. ELTE Eötvös Kiadó: Budapest..
- Castells, M.(2005, 2006) *A hálózati társadalom kialakulása. Az identitás hatalma. Az évezred vége*. Az információ kora: Gazdaság, társadalom és kultúra 1., 2., 3. Budapest: Gondolat Kiadó
- Utasi, Á. (2002) Társadalmi integráció és családi szolidaritás. *Educatio* 3. 384-403
- Füzér et al: A társadalmi tőke növelésének lehetőségei fejlesztéspolitikai eszközökkel
<http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a768.pdf>
- Kovách, I. (2017) (szerk.): *Társadalmi integráció. Az egyenlőtlenségek, az együttműködés, az újraelosztás és a hatalom szerkezete a magyar társadalomban* Budapest: MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont Szociológiai Intézet Szeged: Belvedere Meridionale Kiadó

Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szociális problémák makroszintű multidiszciplináris megközelítése I.

Rövidített neve: Makro-multi I.

Angol neve: Multidisciplinary and Macro-Level Approach of Social Problems I.

Német neve: Multidisziplinärer und makroökonomischer Ansatz sozialer Probleme I.

Kódja: MIKOMHM007_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Széman Zsuzsanna, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Dr. Czibere Károly

Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 16 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A kurzus arra vállalkozik, hogy egy félévbe tömörítve áttekintést nyújtson a társadalompolitika legfontosabb kérdéseiről alapvetően a humántőke-elmélet és a közösségi választások elmélete keretében. A félév tematikája két részre bontható: az első 6 óra a társadalompolitika általános elméleti kérdéseire összpontosít, bemutatva az elméleti keretet, többek között a piaci működés, a hatékonysági és méltányossági kritériumok, a piaci kudarcok, az állami beavatkozás, a biztosítási piac, az állami kudarcok, a jóléti állam szakirodalmán keresztül.

A félév másik részében tárgyaljuk az egyes részterületek (egészségügy, nyugdíjrendszer, foglalkoztatáspolitikai, családpolitika, segélyezés) elméleti alapjait. Valamennyi esetben szemügyre vesszük a szakterület sajátosságait, alkalmazzuk a közpolitika-elemzés eszközeit, s emellett, hogy kitérünk a hazai szabályozás koncepcionális elemeire, főbb eszközeire. Hangsúlyos része a tárgynak a társadalompolitikai részterületek és a szociális szolgáltatások kapcsolódásának bemutatása.

A kurzus általános célja, hogy a hallgató a szociálpolitikához szorosan kötődő ágazatok működésének megismerésével és a mögöttük húzódó társadalmi folyamatok mélyebb megértésével tágabb horizonton legyenek képesek értelmezni saját munkájuk során tapasztalt szociális problémákat.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

- 1-2.) Bevezetés. Elméleti keretek, definíciós problémák. Társadalompolitika-szociálpolitika. Emberi tőke elmélet.
- 3-4.) Piaci kudarcok, állami válaszok. Biztosítási piac kudarcai. Jóléti állam-típológiák.
- 5-6.) Értékelési szempontok: hatékonyság, méltányosság.
- 7.) Szegénység, depriváció, jövedelmi-vagyoni egyenlőtlenségek. Mérési és definíciós viták. A szegénység és a társadalmi kirekesztettség jellemzői Magyarországon.
- 8.) Segélyezés, mint támogatási forma. Munkanélküliségi és szegénységi csapda. A csapdák enyhítésének technikái. A magyarországi segélyezés rendszere és problémái.
- 9-10.) Nyugdíjrendszer. Az időskori biztonság rendszere. A kormányzati szerepvállalás indoklása, formái és mértéke. A jogosultság, az eltartottság, a termelékenység és a helyettesítési ráta hatása a nyugdíjkiadásokra. A nyugdíjrendszer struktúrája. Finanszírozási rezsimek. Indexálás.
- 11-12.) Egészségügy. Mortalitás és morbiditás Magyarországon. A kormányzati szerepvállalás indoklása, formái és mértéke. Alapdilemmák (információs aszimmetria, harmadik fél fizet típusú probléma). Finanszírozási technikák az egészségügyben. Az egészségügyi ellátórendszer felépítése.

13-14.) Foglalkoztatáspolitikai. Foglalkoztatáspolitikai alapfogalmak, foglalkoztatási trendek Magyarországon. A kormányzati szerepvállalás indoklása, formái és mértéke. Aktív és passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök. Foglalkoztatási struktúra.   15-16.) A családtámogatások rendszere. Demográfiai trendek. Az állami szerepvállalás indoklása. Pénzbeli, természetbeni ellátások és szolgáltatások. Családi adózás, adókedvezmény.
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Ismeri a szociális terület működését meghatározó társadalmi, strukturális, gazdasági és politikai folyamatok legfontosabb tényezőit.   • Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére.   • Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát.   • Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.   • Figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi szakmai folyamatokat, képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.   • Különös figyelemmel van a szolgáltatások fenntarthatósági kérdéseire.   • Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: kollokvium Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:
Vizsgakövetelmények: kollokvium, szóbeli vizsga. A vizsga tételei: Elméleti keretek   1. Humántőke-elmélet   2. A társadalompolitika fogalma, szerkezete, állami szerepvállalás formái   3. Közpolitikák értékelése Barr alapján   4. Jóléti állam-típológiák és működési elvek   5. Piaci kudarcok, társadalompolitikai vonatkozások   6. Biztosítási piac kudarcai, társadalompolitikai vonatkozások   7. Méltányossági megközelítések   Szakpolitikák   8. Családpolitika – elvek és gyakorlat   9. Oktatáspolitikai – elvek, intézményrendszer   10. Foglalkoztatáspolitikai – elvek, munkaerőpiaci folyamatok

11. Szegénység, depriváció, kirekesztettség
12. Segélyezés – elvek és gyakorlat
13. Nyugdíjpolitika – nyugdíjrendszerek típusa, a nyugdíjkiadásra ható tényezők
14. Egészségpolitika – elméleti vonatkozások, egészségi állapot, intézményrendszer

Segédletek:

Kötelező irodalom:

- Csaba I.- Tóth I. Gy. (szerk.) (1999): *A jóléti állam politikai gazdaságtana*. Budapest: Osiris Kiadó
- Ferge Zs. (2017): *Magyar társadalom- és szociálpolitika 1990-2015*. Budapest: Osiris Kiadó
- Krémer B. (2009): *Bevezetés a szociálpolitikába*. Budapest: Napvilág Kiadó
- Lakner Z. (2012): *Szociálpolitika*. Budapest: Szent István Társulat
- Marshall, T. (1991): Az állampolgáriság fejlődése a 19. század végéig, in.: Ferge Zs. – Lévai K. szerk.: *A jóléti állam*, Budapest: T-Twins 50-59.
- Nemzeti Szociálpolitikai Konceptió 2011-2020.
http://szocialisklaszter.hu/adat/dokumentumtar/u16_nszk_2011_10.pdf (Szerzők: Beszterczey András, Czibere Károly, Sidlovics Ferenc, Mester Dániel, Vörös Gyula, Skultéti József, Sziklai István)
- Semjén A. (szerk.) (1998): *A jóléti állam közgazdasági megközelítésben*. Budapest: Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület és az ELTE Szociológiai Intézet Szociálpolitikai Tanszéke

Ajánlott irodalom:

- Barr, N. (2009) *A jóléti állam gazdaságtana*. Budapest: Akadémiai Kiadó
- Cullis, J. – Jones, Ph. (2003) *Közpénzügyek és közösségi döntések*. Budapest: Aula Kiadó
- Csaba, I. (1990) Magánbiztosítás és társadalombiztosítás. *Esély*, 1990/6. szám.
- Becker, G.: Az emberi tőke elmélete és az egyéni jövedelmek eloszlása. In: *Raj László Szakkollégiumi Füzetek* 37.
- Pesti S. (szerk.) (2006): *Szakpolitikák a rendszerváltás utáni Magyarországon 1990-2006*. Rejtjel Kiadó
- Stiglitz, J. E. (2000): *A kormányzati szektor gazdaságtana*. Budapest: KJK-Kerszöv

Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: A szociális munka és szociálpolitika történeti modelljei

Rövidített neve:

Angol neve: The Historical Models of Social Work and Social Policy

Német neve: Die historischen Modelle der Sozialarbeit und der Sozialpolitik

Kódja: MIKOMHM075_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Süki-Szijjártó Szilvia Ágnes, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév : 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 8 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 2

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:**

Az előadások célja a szociális munka és szociálpolitika korszakainak bemutatása és az egymásra gyakorolt reciprok hatásmechanizmusok megismerése.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

A tantárgy célja a szociálpolitika és a szociális munka rendszerváltást követő hazai és nemzetközi fejlődésének bemutatása. A tantárgy kitér a különböző társtudományi kötődésekre, iskolákra, az európai fejlődés eltérőségére és a különböző munkaformák fejlődésére. Ezen belül kitér az egyes hangsúlyos szociális munka szemléletekre/elméletekre, valamint bemutat a szakma fejlődésére hatást gyakorló személyiségeket, történeti eseményeket.

Tematika:

- I. Szociális segítség alapelvei, dilemmái, beavatkozási pontok Magyarországon a '80-90 évek „Rászorultsági elv”
- II. Szociális segítség alapelvei, dilemmái, beavatkozási pontok Magyarországon a 2000 évek elején „Alanyi jog”
- III. Szociális segítség alapelvei, dilemmái, beavatkozási pontok Magyarországon 2010-től napjainkig: „Érdemes és értelmetlen”
- IV. Meghatározó személyiségek Magyarországon- Szociális Arckép Csarnok megismerése
- V. Szociális szakma érdekérvényesítése napjainkban

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

1. A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
2. Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.
3. Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát.

4. Elkötelezetten képviseli a szociális szakma értékeit és alapelveit, valamint saját szakmai elképzeléseit.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon való aktív részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Vizsgakövetelmények: kollokvium, az írásbeli vizsga témakörei a tantárgy tematikájánál találhatóak.
Segédletek: Kötelező irodalom: • Galuske, Michael (2019): A szociális munka módszerei, Károli Könyvek, Budapest: L'Harmattan,   • Ferge Zsuzsa (szerk.) Társadalom- és szociálpolitika, Magyarország, 1990-2015. Osiris,Budapest   • Ingot, Tomasz, Cristina Rat and Dorottya Szikra (2012), „Reforming Post-Communist Welfare States: Family Policy in Poland, Hungary and Romania since 2000” Problems of Post-Communism, 59:(6)   • <i>Távolodás az Európai Szociális Modelltől: A szegénység társadalompolitikája.</i> In Magyar Tudomány. 179:(6)   • Szalai Júlia: A szociális munka néhány jellemzőjéről = Alkohológia 2. 1971. 4. (171-182.)

Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: A szociális munka és szociálpolitika aktuális kihívásai

Rövidített neve:

Angol neve: The Current Challenges of Social Work and Social Policy

Német neve: Die aktuellen Herausforderungen der Sozialarbeit und der Sozialpolitik

Kódja: MIKOMHM076_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Süki-Szijjártó Szilvia Ágnes, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Mészáros Eleonóra

Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 12 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése**:

A tárgy célja a szociálpolitika és szociális munka 21. századi kérdéseinek kritikai elemzése és ezen dilemmák megvitatása. A stúdium elősegíti a hallgatók szakmai állásfoglalásának kialakítását az aktuális szociális kihívások vonatkozásában.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

A félévben a szociális munka különböző, a hallgatókat foglalkoztató, aktualitással bíró kérdések kerülnek tárgyalásra műhelymunka formájában. A képzés során két filmes alkotás kerül bemutatásra, melyet a befogadás után, megadott szempontok alapján kell értelmezni, majd elemezni. A vizsgálat célja a filmben szereplő célcsoport szereplőinek megismerése, a társadalmi valósághelyzetek összehasonlítása és a lehetséges beavatkozások azonosítása.

A kurzus során lehetőséget biztosítunk a hallgatóknak egy-egy aktuálisan a szociális ellátó rendszert érintő téma megtárgyalására az alábbi témacsoportokban pl.: esélyegyenlőség (kisebbségekkel szembeni diszkrimináció tilalma, társadalmi cselekvést és aktivitást megerősítő intézkedések; stb.), szociálpolitikai és társadalmpolitikai érintő témakörből, szociális munka szakmai, etikai kérdései. A kérdés feldolgozása során a hallgatók a médiában és a szakmai körökben megjelenő írott, közvetített és online kommunikáció szakmai hatásait és lehetőséget vizsgálja egy adott kérdést illetően. A kurzus során a hallgatóknak lehetősége van saját témát prezentálni a kurzusra.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
- Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.
- Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát.
- Elkötelezetten képviseli a szociális szakma értékeit és alapelveit, valamint saját szakmai

elképzeléseit.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 kiselőadás
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi alíírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: aktív részvétel a szemináriumon.
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező/Ajánlott irodalom: -

Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Az egyén és a közösség lehetőségei a jogalkotásban és jogalkalmazásban

Rövidített neve: Jog

Angol neve: The Possibilities of Individuals and Communities in Jurisdiction

Német neve: Möglichkeiten der Einzelperson und der Gemeinschaft in der Gesetzgebung und Rechtsanwendung

Kódja: MIKOMHM051_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Nagy Endre, prof. emeritus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Dr. Fodor Zita

Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 12 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:**

A tantárgy célja gyakorlat-orientált, átfogó ismeretek nyújtása a szociális területekre vonatkozó jogi szabályozásban való eligazodáshoz.

Cél, hogy:

- a hallgatók a BA-ban tanultakat magasabb szinten integrálják és nagyobb kompetenciával bírjanak a jogalkalmazás területén, megfelelő rálátással bírjanak a rendszerszintű összefüggésekre, a megszerzett jogi ismereteket képesek legyenek a gyakorlatban is alkalmazni,
- átlássák a jogalkotás folyamatát, a hatékony jogalkalmazás gyakorlatát,
- ismerjék a szociális igazgatás szerveit,
- ismerjék és használják a szakmában alapvető, releváns információforrásokat, elektronikus jogi adatbázisokat, jogszabálykeresőket,
- képesek legyenek a hivatásuk ellátásához kapcsolódó jogszabályok értelmezésére, azok alkalmazása lehetőségének vagy kötelezettségének felismerésére, az alkalmazó személyének a meghatározása, valamint az alkalmazás módjának és idejének megválasztására,
- konkrét jogeset-elemzés során készségfejlesztés a jogszabályok napi gyakorlat során való alkalmazásában, kiemelt fontossággal arra, hogy a különböző jogterületek együttes alkalmazása és egymásra vonatkoztatott értelmezése is előtérbe kerüljön.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

- Jogalkotási folyamat bemutatása, a jogalkalmazás folyamata,
- Elektronikus jogi adatbázisok használata,
- Különböző jogterületek kapcsolódása a szociális területekhez (alkotmányjog, polgári jogi, családjogi, munkajogi, büntetőjogi, gyermekjogi szabályozás)
- Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség
- Szociális igazgatás, ellátási rendszerek
- Ellátottjogi képviseltek
- Esetmegoldás szakmai teamben

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Ismeri a szociális terület működését meghatározó társadalmi, strukturális, gazdasági és politikai folyamatok legfontosabb tényezőit.   • Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére.   • Kritikusan ítéli meg a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét csökkenteni, mobilitási lehetőségeit szűkíteni, jólétét korlátozni igyekvő tudományos, gyakorlati, jogi vagy politikai törekvéseket.
A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1, jogeset leírása, elemzése
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: kollokvium, jogeset leírás
Segédletek: Ajánlott irodalom: Az előadásokon elhangzottakhoz kapcsolódó, ott meghivatkozott joganyag, ezen kívül: • Katonáné Pehr, E. – Herczog, M. (2011) <i>A gyermekvédelem nagy kézikönyve</i>. Complex Kiadó: Budapest.   • Gáspár, K. (2004) <i>Gyermekvédelmi és gyámügyi kézikönyv</i>. Budapest: KJK-Kerszöv   • Kovács, I. (sz) (2005). <i>Esettanulmányok a betegek, az ellátottak és a gyermekek jogairól, jogsérelmeiről</i>. Budapest: Partners Hungary Alapítvány és a Betegjogi, Ellátottjogi és Gyermekjogi Közalapítvány 125-217.   • Kothencz, J. (2009) <i>Rólunk...értünk...I.-II.</i> Szeged: Ágota Alapítvány   • Könczei Gy., Hernádi I., Kunt Zs., Sándor A. (2015) <i>A fogyatékoságtudomány a mindennapi életben</i>. Budapest: BME Tanárképző Központ   • Hernádi I., Könczei Gy. (szerk.) (2015) <i>A felelet kérdései között - Fogyatékoságtudomány Magyarországon</i>. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kara Budapest   • Gazsi A. (2016) A támogatott döntéshozatal elve és gyakorlata „Az értelmi sérült emberek igazságszolgáltatáshoz való hatékony hozzáférése biztosításának elősegítése” nemzetközi projekt, valamint a hazai szabályozás tükrében. <i>Esély</i> 2.   • Halmos Sz., Gazsi A., Fodor Z., Pócsik G. (2014) <i>Esetjogi tanulmányfüzet III.</i>; Budapest: Kézenfogva Alapítvány

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Értékek, vallások, spiritualitás és szociális munka					
Rövidített neve: Értékek					
Angol neve: Values, Religions, Spirituality and Social Work					
Német neve: Werte, Religionen, Spiritualität und Sozialarbeit					
Kódja: MIKOMHM067_1M					
Tantárgyfelelős: Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók: Dr. Pethesné Dávid Beáta Judit, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Dr. Nagy Zsolt Dr. Leleszi-Tróbert Anett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Süki-Szijjártó Szilvia, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Dr. Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Mészáros Eleonóra					
Tantárgyfélév 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 elmélet 8 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A kurzus célja a mai magyar társadalom értékrendbeli és vallási diverzitásának bemutatása és a szociális munka gyakorlatára tett hatásának megvitatása. További cél segíteni a hallgatókat annak felismerésében, hogy milyen szerepet játszhat a spiritualitás és a vallásos hit vagy hit nélküliség az egyének, családok, közösségek életében. A szeminárium keretében esettanulmányok segítségével megvitatjuk, hogyan használhatja a kliens értékrendbeli beállítottságát, esetleg spirituális és vallási forrásait a hétköznapi kihívásokkal való megküzdése során. Ez segíti továbbá a segítő saját spiritualitására, értékeire és elveire való rátekintést – melyek segítik a klienssel való kapcsolatát, vagy okoznak feszültséget, nehézséget a segítő folyamatban.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Értékek a mai magyar társadalomban • A szociális munka értékei – a szociális munkás értékei • Vallások diverzitás és szociális munka • Spiritualitás és szociális munka					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Képes a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló és javító, konstruktív problémakezelés módszereinek és technikáinak alkalmazására egyéni, családi, csoport és közösségi szintereken, a források és a kockázatok elemzésével. • Elkötelezetten képviseli a szociális szakma értékeit és alapelveit, valamint saját szakmai elképzeléseit.					

• Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma:1; esettanulmány
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: részvétel az előadásokon és a szemináriumon
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: -   Ajánlott irodalom: • Hézszer, G., Fruttus. I. L. (2008) Spiritualitás a segítő kapcsolatokban. <i>Embertárs.</i> 6:(4) 361-374.   • Csáky-Pallavicini, R. - Pilinszki ,A.- Tomcsányi, T. (2011) Die Herausforderungen der Wende – Antworten und Konsequenzen: Familienhilfe, das Modell der HÍD Familienhilfe, kirchliche Rollenübernahme und Spiritualität in Ungarn. <i>European Journal of Mental Health.</i> (1) 26-55.   • Keller, T. (2008) Értékrend és társadalmi pozíció. <i>Századvég</i> 13:(47) 151-187.   • Füstös, L. – Szalma, I. (2010) Értékváltozás Magyarországon 1978-2009. In: Füstös L.– Szalma I. (szerk.) <i>A változó értékrendszer I.</i> MTA SZKI   • Pilinszki, A. – Béres, O. - Sipos B., B. – Ittész. G. (2014) Mit értékelnek a szociális munkások? Mesterképzésben részt vevő szociális munkások értékrendjének sajátosságai. <i>Esély</i> 5:(25) 79-94.   • Szabados, T. (2010) Társadalmi indikátorok 2009. In: Füstös L.– Szalma I. (szerk.) <i>Módszertani Füzetek I.</i> MTA SZKI   • Pikó B. (2012) Spiritualitás a gyógyításban: áldás vagy átok. <i>LAM Lege Artis Medicinae.</i> 22 (10-11) 636-640   • Grof S. (2003) Spiritualitás, addikció és a nyugati tudomány. <i>Addiktológia</i> ;2(3-4):462.

Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Egyéni és társadalomlélektani jelenségek integrált megközelítése

Rövidített neve: Fejlődéslelektan

Angol neve: Individual and Social Psychology in an Integrated Approach

Német neve: Integrierter Ansatz von individuellen und sozialpsychologischen Phänomenen

Kódja: MIKOMHM004_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Danis Ildikó, tudományos főmunkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Papp Zsuzsanna Katalin (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Faragó Laura egyetemi tanársegéd (Pázmány Péter Katolikus Egyetem)

Tantárgyfélév: 1./őszi	Meghirdetés gyakorisága	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 26 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 6

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A stúdium több részből áll. Célja részben a BA-ban már megismert, érintett fogalmak felidézése, illetve továbbgondolása, gyarapítása.

A stúdium első két része a modern fejlődéselméletek (életút és életciklus modellek, egyén-környezet tranzakcióelmélet, rendszerszemlélet, reziliencia-kutatások) perspektívájából ismerteti a fogantatástól a felnőttkorig a személyiség fejlődésének fő tematikáit (pl. kötődés, szociális kapcsolatok, érzelem- és viselkedésszabályozás, énefejlődés, identitás) és életfeladatait, kihívásait, a markánsan befolyásoló életkori eseményeket, környezeti hatásokat és a gyakran felmerülő problémákat.

A stúdium harmadik része az időskorral foglalkozik. Ismerteti a társadalmak előregedésének jelenségét, az idősödéssel összefüggő egyéni, közösségi és társadalmi kihívásokat. Bemutatja az időskorral járó alapvető fiziológiai változásokat, az élethosszig tartó személyiségfejlődés tükrében ismerteti az időskor nehézségeit, feladatait és lehetőségeit, mindezzel összefüggésben tárgyalja az aktív idősödés jelentőségét és útjait, az idősek támogatásának sajátosságait.

A stúdium negyedik részének témaköre a társadalomlélektani jelenségek, szociálpszichológia. Célja: annak bemutatása, hogy gondolatainkat, érzéseinket és viselkedésünket milyen elemi módon befolyásolja csoport-hovatartozásunk és tágabb társas környezetünk. A társas kontextus mindent átható ereje olyan jelenségek magyarázatában érhető tetten, mint a sztereotípiák és az előítéletek kialakulása, a negatív társas identitás vagy a konformitás. A társas kontextus hatással van arra is, hogy hogyan viszonyulunk a társas normákhoz, ami időnként destruktív következménnyel is járhat (behódolás a tekintélynek, egyéniségvesztés, agresszió, segítségnyújtás elmaradása). A kurzus során kitérünk arra is, hogy a fennálló társadalmi hierarchiát milyen mechanizmusok hozzák létre és tartják fenn, és ebben milyen szerepe van az egyéni pszichés működésnek.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

Fogantatástól a felnőttkorig

1. A modern fejlődéselméletek alapjai (életút és életciklus modellek, tranzakciós modell, humánökológiai modell, rendszerszemlélet, reziliencia-kutatások), valamint a természetes fejlődés támogatásának és segítésének szakmai ismervei.
2. Kötődés és társas kapcsolatok alakulása az életúton; lehetséges nehézségek és támogatás

3. Érzelem- és viselkedésszabályozás, lelki egészség alakulása az életúton; lehetséges nehézségek és támogatás
4. Énkép, identitás, szerepek és a személyiség alakulása az életúton; lehetséges nehézségek és támogatás

Időskor

1. Az előregedő társadalmak kihívásai. Az időskorhoz való társadalmi és személyes viszony.
2. Kronológiai, biológiai, pszichológiai és szociológiai életkor, az idős kor szakaszai. Az idősödő szervezet legfontosabb jellemzői.
3. Személyiségfejlődés időskorban: az élethosszig tartó fejlődés koncepciója.
4. Időskori életfeladatok, a „sikeres idősödés” modelljei.
5. Az „aktív idősödés” fogalma, jelentősége, és helye a szociális munkában.
6. Az idősek és családtagjaik támogatása, segítő kapcsolati kihívások az idősekkel való munkában.

Társadalomlélektani jelenségek, szociálpszichológia

1. Bevezetés a szociálpszichológiába
  - Mi a szociálpszichológia?
  - Szituacionizmus
  - A szociálpszichológia alapelvei
2. Társas csoportok észlelése, sztereotípiák
  - Társas kategorizáció
  - A sztereotípiák tartalma
  - A sztereotípiák kialakulásának módjai
  - Az előítéletek kialakulása
  - Szociálpszichológiai magyarázatok a sztereotípiákra és előítéletekre
3. Sztereotípiák alkalmazása és megváltoztathatósága
  - Sztereotípiák és előítéletek aktiválása
  - A sztereotípiák hatása az ítéletalkotásra és a viselkedésre
  - A sztereotípiák tudatos leküzdésének módjai
  - Kontaktushipotézis
4. A társadalmi hierarchia létrejötte és fennmaradása
  - A társas hierarchia és formái
  - Az egyéni felelősség kérdése
  - A sztereotípiák funkciója
  - Az igazságos világba vetett hit
  - A rendszerigazolás motivációja
  - Szociális dominancia orientáció
5. Társas identitás, stigmatizáltság
  - Önkategorizáció, a társas identitás aktiválása
  - Viszonyulás a saját- és a külső csoporthoz
  - Társas identitás elmélet
  - Megküzdés a negatív társas identitással, stigmatizáció:
    - a stigmák működése és következményei
    - az önértékelés megóvása
    - pszichológiai és fizikai távolságtartás
    - társas kreativitás
    - társadalmi változás
6. Csoportnormák és konformitás
  - Társas normák, a viselkedés irányítása

➤ Konformitás   ➤ A normák funkciója   ➤ Csoportpolarizáció, csoportgondolkodás   ➤ Egyéniségvesztés   ➤ Végzetes konformizmus (Milgram-kísérlet)   7. Segítségnyújtás   ➤ Mikor viselkedünk proszociálisan   ➤ Kívülálló hatás, felelősség megoszlása, normák szerepe a segítségnyújtás elmaradásában   ➤ A segítő folyamatot beindító tényezők   ➤ Miért (vagy miért nem) segítünk?   ➤ A segítségnyújtás hatása a segítettre   8. Agresszió   ➤ Az agresszió típusai   ➤ Az agresszív viselkedés eredete   ➤ Az agresszió fokozása (agresszív modell, helyzeti tényezők szerepe)   ➤ Agresszió csökkentése
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.   • Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.   • Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon való részvétel, kollokvium
Vizsgakövetelmények: kollokvium, szóbeli vizsga, két tételből felelet, egyik a fejlődéslélektanból, egy szociálpszichológiából Fejlődéslélektan tételsor: Gyermekkor, serdülőkor és felnőttkor   1. A modern fejlődéselméletek alapjai (életút és életciklus modellek, tranzakciós modell, humánökológiai modell, rendszerszemlélet, reziliencia-kutatások), valamint a természetes fejlődés támogatásának és segítésének szakmai ismérvei.   2. Szülővé válás és szülőség az életúton át. Fejlődési feladatok, kihívások, problémák.   3. A korai kötődés alakulása és kötődési kapcsolatok (szülő-gyermek, partnerkapcsolat) az életúton át. Fejlődési feladatok, kihívások, problémák.   4. Érzelem- és viselkedésszabályozás, lelki egészség alakulása az életúton; lehetséges nehézségek és támogatás   5. Személyiségfejlődés: énkép, identitás, nemi identitás, szexualitás, szerepek az életúton át. Fejlődési feladatok, kihívások, problémák.   6. Lelki egészség, krízisek, traumák az életút során. Fejlődési feladatok, kihívások, problémák.

Időskor

1. Az elöregedő társadalmak kihívásai, az időskorhoz való társadalmi és személyes viszony jelentősége.
2. A különböző életkorok meghatározása, az idős kor szakaszai, és az idősödő szervezet legfontosabb jellemzői.
3. Az élethosszig tartó személyiségfejlődés koncepciója, időskori életfeladatok.
4. Az aktív idősödés fogalma, helye a szociális munkában. Az idősek és családtagjaik támogatása, segítő kapcsolati kihívások.

Szociálpszichológia tételsor

1. Bevezetés a szociálpszichológiába

A szociálpszichológia meghatározása, szituacionizmus (Stanfordi börtönszimuláció), a szociálpszichológia alapelvei, feldolgozási és motivációs elvek a társas jelenségek magyarázatában

2. Társas csoportok észlelése, sztereotípiák

Társas kategorizáció, a sztereotípiák tartalma, a sztereotípiák és az előítéletek kialakulásának módjai, szociálpszichológiai magyarázatok a sztereotípiákra és előítéletekre

3. Sztereotípiák alkalmazása és megváltoztathatósága

Sztereotípiák és előítéletek aktiválása, a sztereotípiák hatása az ítéletalkotásra és a viselkedésre, a sztereotípiák tudatos leküzdésének módjai, kontaktushipotézis és működési feltételei

4. A társadalmi hierarchia létrejötte és fennmaradása

A társas hierarchia és formái, az egyéni felelősség kérdése a demokráciában, a sztereotípiák funkciója, az igazságos világba vetett hit, a rendszerigazolás motivációja, szociális dominancia orientáció

5. Társas identitás, stigmatizáltság

Önkategorizáció, a társas identitás aktiválása, viszonyulás a saját- és a külső csoporthoz, társas identitás elmélet, megküzdés a negatív társas identitással, stigmatizáció (a stigmák működése és következményei, az önértékelés megóvására tett kísérletek, pszichológiai és fizikai távolságtartás), társas kreativitás és társadalmi változás

6. Csoportnormák és konformitás

Társas normák, a viselkedés irányítása a normák által, konformitás (Asch-kísérlet), a normák funkciója, csoportpolarizáció, csoportgondolkodás, egyéniségvesztés, végzetes konformitás (Milgram-kísérlet)

7. Segítségnyújtás

A proszociális viselkedést beindító és gátló tényezők (helyzeti tényezők, normatív hatások, segítő modell, kívülálló hatás, felelősség megoszlása), Darley és Latané kísérletei, a segítség evolúciós és költség-haszon modellje, negatívállapot-enyhítési modell, empátia-altruizmus modell, a segítségnyújtás hatása a segítettre, a segítségnyújtás előmozdítása

8. Agresszió

Az agresszió típusai, az agresszív viselkedés eredete (evolúciós, költség-haszon elemzés, fenyegetés és frusztráció-agresszió hipotézis), az agresszió fokozása (agresszív modell, helyzeti tényezők szerepe), az agresszió csökkentésének módjai

Segédletek:**Kötelező irodalom:**

- Danis, I. - Farkas, M. - Herczog, M. - Szilvási, L. (szerk.) (2011) *Biztos Kezdet Kötetek I.: Génektől a társadalomig: a koragyermekkori fejlődés színterei*. Budapest: Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet. 76-125., 320-373., 522-546.
- Danis, I. - Farkas, M. - Herczog, M. - Szilvási, L. (szerk.)(2011). *Biztos Kezdet Kötetek II.: A koragyermekkori fejlődés természete: fejlődési lépések és kihívások*. Budapest.: Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, 146-179, 312-347., 348-378.
- Goldenberg és Goldenberg (2008): A család fejlődése: folytonosság és változás in: *Áttekintés a családról*. I. kötet. Budapest: Animula, 34-70.
- Hajduska Marianna (2010) *Krizislélektan*. Budapest: Eötvös Kiadó, 37-118.
- Gyökössy E. (2020) Öregedés – öregség. In: Jelenits I. - Tomcsányi T. (2020) (szerk) *Tanulmányok a vallás és lélektan határterületeiről*. Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 233-250. p.
- Horváth-Szabó K. (2007) A harmadik utazás: az öregkor ideje. In: Horváth-Szabó K. *Vallás és emberi magatartás*. Piliscsaba: PPKE, 146-183.
- Kerekes Zsuzsanna: Idősödő személyiség és fejlődés. In: *Az időskorúak egészségpszichológiája*. Szerk.: Kállai János, Kaszás Beáta, Tiringer István. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2013. 245-261.o.
- Kaszás Beáta, Tiringer István: A sikeres idősödés pszichológiai modelljei. In: *Az időskorúak egészségpszichológiája*. Szerk.: Kállai János, Kaszás Beáta, Tiringer István. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2013. 403-415.o.
- Brettner Zsuzsanna, Mucsi Georgina: A szociális munka szerepe az időskorúak fizikai, szellemi és szociális aktivitásának megőrzésében. In: *Az időskorúak egészségpszichológiája*. Szerk.: Kállai János, Kaszás Beáta, Tiringer István. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2013. 119-136.o.
- Smith, E. R. - Mackie, D. M. - Claypool, H. (2016). *Szociálpszichológia*. Budapest: Eötvös Kiadó,
Fejezetek: 1., 5., 6., 9., 10., 13., 14. (vonatkozó bekezdések!)

Ajánlott irodalom:

- Allen, J.G. – Bateman, A.W. – Fónagy, P. (2011). *Mentalizáció a klinikai gyakorlatban*. Budapest: Oriold és Társai Kft. *Mentalizáció és Fejlődés* c. fejezetek, 25-106.
- Danis, I. - Farkas, M. - Herczog, M. - Szilvási, L. (szerk.) (2011). *Biztos Kezdet Kötetek I.* – a kötelező irodalomnál nem szereplő részek
- Danis, I. - Farkas, M. - Herczog, M. - Szilvási, L. (szerk.)(2011). *Biztos Kezdet Kötetek II.*– a kötelező irodalomnál nem szereplő részek
- Cole és Cole (2006) *Fejlődéslélektan*. Budapest: Osiris
- Bauer, J. (2011) *A testünk nem felejt*. Budapest: Ursus Libri
- Bauer, J. (2010) *Miért érzem azt, amit te?* Budapest: Ursus Libri
- Hajduska Marianna (2010) *Krizislélektan*. Budapest: Eötvös Kiadó, 11-36., 119-224
- Le Breton, D. (2010). *Serdülőök világa*. Budapest: Pont Kiadó
- Vikár György (1999): *Az ifjúkor válságai* Budapest: Animula
- Frenkl S. – Rajnik M. (2020): *Életesemények a fejlődéslélektan tükrében* Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány
- Horváth-Szabó K. (2016): *A házasság és a család belső világa*. Párbeszéd (Dialógus)

Alapítvány. 2007. 126-152. (*az egyedi fejlődés menete*), 178-202. (*családi életciklusok*)

- Harsányi Ottó OFM (2004): Az élet alkonyán levő ember elkísérése – egy társadalom emberi erkölcsi minőségének próbaköve. In: *Embertárs*: 4, 292-300.
- Johnson, S.M (2016): Az érzelmekre fókuszáló párterápia gyakorlata. Budapest: Oriold és Társai Kft. A szerelem a kötődélmélet szemszögéből c. fejezet, 24-41.
- Naszádi K. - Nemes Ö. (2010): *Párbeszéd az öregséggel*. Budapest: Harmat Kiadói Alapítvány
- Deeken, A. (1975): *Öregsziünk, de győzzük*. Akademische Druck- und Verlagsanstalt, Graz
- *Embertárs* c. lelkipozdó és mentálhigiénés folyóirat. 2007/1. sz. (Az életút második felén)
- Riemann, F. (1987): *Az öregezés művészete*. Budapest: Helikon Kiadó
- Kerekes Zsuzsanna, Karádi Kázmér: Időskori kognitív változások összefüggései a mindennapi életvezetéssel. In: *Az időskorúak egészségpszichológiája*. Szerk.: Kállai János, Kaszás Beáta, Tiringer István. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2013. 263-288.o.
- Kerekes Zsuzsanna, Kállai János: Társas támogatás, szociális integráció, magány és intimitás időskorban. In: *Az időskorúak egészségpszichológiája*. Szerk.: Kállai János, Kaszás Beáta, Tiringer István. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2013. 303-336.o.
- Széman Zsuzsa: Az időskorúakkal kapcsolatos attitűdök, előítéletek, nemzetközi és hazai vizsgálatok tapasztalata alapján. In: *Az időskorúak egészségpszichológiája*. Szerk.: Kállai János, Kaszás Beáta, Tiringer István. Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2013.
- Fiske, S. T. (2010). Interpersonal stratification: Status, power, and subordination. *Handbook of Social Psychology*.
- Jost, J. (2003). *Önalávetés a társadalomban: a rendszerigazolás pszichológiája*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Sidanius, J., & Pratto, F. (1998). Az elnyomás elkerülhetetlensége és a szociális dominancia dinamikája. In Hunyady Gy. (szerk.) *Történeti és politikai pszichológia szöveggyűjtemény*. Budapest: Osiris. 130–164.

Ajánlott film idős témában:

- Schmidt története (About Schmidt) 2002, R: Alexander Payne, fsz: Jack Nicholson
- O'Horten 2007, R: Bent Hamer fsz: Baard Owe
- Benjamin Button különös élete (The Curious Case of Benjamin Button) 2008, R: David Fincher, fsz: Brad Pitt, Cate Blanchett
- A bakancslista (The Bucket List) 2007, R: Rob Reiner fsz: Jack Nicholson, Morgan Freeman
- Egyre távolabb (Away from Her) 2007, R: Sarah Polley, fsz: Julie Christie, Gordon Pinsent
- A százéves ember, aki kimászott az ablakon és eltűnt (2013), R: Felix Herngren, fsz: Robert Gustafsson, Iwar Wiklander

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szociális problémák makroszintű multidiszciplináris megközelítése II.

Rövidített neve: Makro-multi II.

Angol neve: Multidisciplinary and Macro-Level Approach of Social Problems II.

Német neve: Multidisziplinärer und makroökonomischer Ansatz von sozialen Problemen II.

Kódja: MIKOMHM007_2M

Tantárgyfelelős:

Dr. Széman Zsuzsanna, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Szabó Tünde

Dr. Szemelyácz János

Dr. Rosta Andrea megbízott előadó (PPKE BTK Szociológia Intézet, Szociális Tanulmányok Tanszék)

Vecsei Miklós

Tantárgyfélév: 2./tavasz	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 16 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: Szociális problémák makroszintű multidiszciplináris megközelítése I.

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A tantárgy célja, hogy a magyar társadalmat érintő legfontosabb szociális problémák működési szabályszerűségeit bemutassa, képet adjon az aktuális folyamatokról, trendekről és annak hatásairól. Bővítse a hallgató rálátását a kielégítetlen társadalmi szükségletekre, veszélyeztető tényezőkre. A témához kötődő legalapvetőbb fogalmakat tisztázza, áttekintse az egyes témakörökhöz fűződő elképzeléseket, a felvetődött problémákhoz tartozó kezdeményezéseket. Tovább fejlessze a hallgató rendszerszemléletű problémakezelő attitűdjét és adatelemző információgyűjtő képességét és információrendszerező készségét, s így előkészítse a projektgondolkodást a szociális szférában.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

I.Cigányság

A magyarországi cigányság jelenlegi – demográfia, oktatási, lakhatási, foglalkoztatottsági, egészségügyi – helyzete; okai és következményei.

A cigány családokban, közösségekben, ill. a többségi társadalomban történő szocializáció eltérő vonásai, ebből fakadó nehézségek. A kisebbségi lét mentálhigiéné következményei
Társadalomtudományi kutatások a cigányság körében, módszerválasztás, módszerek előnyei és hátrányai.

II. Hajléktalanság

1. A hajléktalanság fogalma és a hajléktalanság szociológiai és pszichológiai megközelítései
2. A hajléktalansághoz vezető utak, a hajléktalanság kialakulásának jellemző okai. A hajléktalan emberek fontosabb demográfiai jellemzői
3. A hajléktalan emberek életmódbeli sajátosságai és fontosabb demográfiai jellemzői
4. A hajléktalanság ismételt megjelenésének társadalmi háttere, a hajléktalanná válás jellemzői 1990-től napjainkig.
5. A gazdasági krízis és a hajléktalanság
6. Az új hajléktalanügyi stratégia

III. Szenvedélybetegség

A stúdium rész célja: bővíteni a hallgatók addiktológiai ismereteit a szenvedélybetegség, a problémás addiktív magatartás és a veszélyeztetettség témakörében. Megismerni a jelenség háttérében álló bio-pszicho-szociológiai okokat.

Ugyanakkor olyan modelleket, magyarázó elveket megismerni, melyek társadalmi szinten adhatnak válaszokat a kémiai- és viselkedéses addikciókra, valamint addiktív módon működő jelenségekre.

Megismerni a probléma kezelésének lehetséges alternatíváit (szolgáltatói piramis), fejleszteni a hallgatók segítői attitűdjét, rendszerszemléletét, hogy hogyan válhatnak tudatosabb segítővé.

Tematika:

- az addikció széles spektruma
- biológiai, genetikai védő- és kockázati faktorok
- pszichológiai védő- és kockázati faktorok
- szociológiai védő és kockázati faktorok
- a betegség-modell
- pszichoszociális modell
- Prochaska-DiClemente féle felépülési ciklus
- Állapotfelmérés, Motivációs interjú, Visszaesés-megelőzés (Relapszus-prevenció)
- szolgáltatói piramis
- terápiás készségek
- rehabilitációs alapelvek
- integrált rendszerek
- a kezelés etikája

IV. Erőszak

Az emberi erőszak biológiai, társadalmi, politikai és pszichológiai törvényszerűségeit összefoglalja. Magyarázatokat keres az erőszakos viselkedés okaira, különös figyelmet fordítva a társadalmi okokra. Továbbá kitekint az erőszakos viselkedések társadalmi lehetőségeire, különös tekintettel a szociális segítő rendszerre és szakembereire.

A kurzus tematikája

1. Az agresszió fogalma, jelenségtana
2. Az agresszióelméletek – az erőszak motívumai, kockázati faktorai
3. Az erőszak társadalmi megnyilvánulásai:
  - a. kisebbségekkel szembeni erőszak
  - b. családon belüli erőszak
    - i. kapcsolati erőszak
    - ii. gyermekbántalmazás
  - c. iskolai erőszak
  - d. az agresszió megjelenése és megjelenítése a médiákban
  - e. erőszakos bűnözés
  - f. szociális intézmények és erőszakszervezetek erőszakos megnyilvánulásai (legalizált és nem legalizált erőszakosság)

4. Az agressziókezelése, védelmi faktorok, prevenció, beavatkozó társadalmi intézmények

A szociális segítő kompetenciái és lehetőségei az erőszakos jellegű ügyek (és kliensek) kezelésében

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Ismeri a szociális terület működését meghatározó társadalmi, strukturális, gazdasági és politikai folyamatok legfontosabb tényezőit.
- Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére.

- Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.
- Figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi szakmai folyamatokat, képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.
- Különös figyelemmel van a szolgáltatások fenntarthatósági kérdéseire.
- Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:-
Megoldandó feladatok száma: -

Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: kollokvium
Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:

Vizsgakövetelmények: kollokvium, a négy tantárgyrészből írásbeli vizsga a megadott tematika alapján

Segédletek:

Kötelező irodalom:

I. Cigányság

- Dupcsik Cs. (2009): *A magyarországi cigányság története* Budapest: Osiris kiadó
- Bernát A. (2014): Leszakadóban: a romák társadalmi helyzete a mai magyarországon In: *Társadalmi Ríport 2014* szerk.: Kolosi T - Tóth I. György. TÁRKI, Budapest, 246-264. o. letölthető: <http://old.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/b333.pdf>
- Feischmidt M. (szerk) (2010) *Etnicitás: különbségteremtő társadalom.* Budapest: MTA Kisebbségkutató Intézet Gondolat
- Eröss G. – Kende A. (szerk.) (2008) *Túl a szegregáción.* Budapest: L'Harmattan

II. Hajléktalanság

- *Hajléktalanügyi stratégia* <http://www.hajlektal.hu/dokumentumok/hut/hut4.0.pdf>
- *Február 3-a munkacsoportról gyorsjelentése* https://februarharmadika.blog.hu/2018/03/29/negy_hajlektalan_kozul_harom_lakasban_elhetne_181
- *2018-as Habitat jelentés* <https://habitat.hu/mivel-foglalkozunk/lakhatasi-jelentesek/lakhatasi-jelentes-2018/>
- *Szociális Charta* (letölthető a www.hajlektalanokert.hu honlapról)
- Albert, F. – Dávid, B. (2001) *Ha elszakad a háló... A hajléktalanság kapcsolathálózati megközelítésben.* Budapest: Új mandátum
- Bényei, Z. – Gurály, Z. – Györi, P.- Mezei, Gy. (2000) Tíz év után. *Esély* 1. 62-95.
- Breitner P. (1999) A hajléktalanná válás lépcsőfokai. *Esély* 1. 84-105. http://www.esely.org/kiadvanyok/1999_1/hajlektalan.pdf
- Gyuris Tamás (2003) Hajléktalanság nálunk és az Európai Unió országaiban. *Kapocs* 5. <http://www.ncsszi.hu/kiadvanyok/kapocs-letoltheto--lapszamai/kapocs-2003/118/news>
- *Hajléktalanügyi teendők 2015 - Utcától lakásig - Javaslatok a hajléktalan emberek ellátásának átalakítására.* (forrás:

hajlektot.hu) <http://hajlektot.hu/dokumentumok/konferencia2015/teendok.20150720.pdf>

III. Szenvedélybetegség

- Rác J. (1999): *Addiktológia*, Budapest: HIETE.
- Demetrovics Zsolt (2007) (szerk.): *Addiktológia I-IV*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó

IV. Erőszak

Kötelező szakirodalom

Hárdi István (szerk.): *Az agresszió világa*. Medicina, Budapest, 2000.

A kurzus témájának megértését segítő további ajánlott szakirodalom

Nyomtatott irodalom

Popper Péter – Ranchburg – Vekerdy Tamás: *Az erőszak sodrásában*. Saxum, Budapest, 2009.

Haller József: *Miért agresszív az ember?* Osiris, Budapest, 2005.

Révész György: *Szülői bánásmód – gyermekbántalmazás*. Új Mandátum, Budapest, 2004.

Lakner Zolán – Tordainé Vida Katalin – Tordai Vilmos (szerk.): *Gyermekbántalmazás I-II*. Kalendart, Esztergom, 1997.

Horváth Szabó Katalin – Vigassyné Dezsényi Klára: *Az agresszió kezelése*. Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 2001.

Virág György – Kulcsár Gabriella – Rosta Andrea: *Erőszakos bűnözés*. In: Borbíró Andrea – Gönczöl Katalin – Kerecsi Klára – Lévay Miklós (szerk.): *Kriminológia*. Wolters Kluwer, Budapest, 2016. 553-598.

Gyurkó Szilvia: *Gyermekbántalmazás, veszélyeztetett gyermek*. In: Borbíró Andrea – Kerecsi Klára (szerk.): *Kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I*. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, Budapest. 329-343.

Herczog Mária: *Intézményi erőszak és rendszerabúzus*. In: Borbíró Andrea – Kerecsi Klára (szerk.): *Kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I*. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, Budapest. 347-357.

Ligeti György: *Konfliktusmegoldás és bűnmegelőzés az iskolában*. In: Borbíró Andrea – Kerecsi Klára (szerk.): *Kriminálpolitika és a társadalmi bűnmegelőzés kézikönyve I*. Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, Budapest. 415-426.

Online források

Krizsán Andrea – Marjolein Paantjens – Ilse van Lamoen: *Családon belüli erőszak: kiről szól?* Replika 2006/dec. 155-179. <http://replika.hu/system/files/archivum/replika%2056-10.pdf>

Robert Castel: *A társadalmi biztonság elvesztése 1*. Esély 2005/4. 42-65.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2005_4/castel.pdf

Robert Castel: *A társadalmi biztonság elvesztése 2*. Esély 2005/5. 3-23.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2005_5/castel.pdf

Robert Castel: *A társadalmi biztonság elvesztése 3*. Esély 2005/6. 3-22.

http://www.esely.org/kiadvanyok/2005_6/castel.pdf

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Kutatásmódszertan I.
Rövidített neve: Kutatásmódszertan I.
Angol neve: Research Methods I.
Német neve: Forschungsmethodologie I.
Kódja: MIKOMHM079_1M

Tantárgyfelelős:
Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)
Oktatók:
Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)
Szabó Tünde

Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 10 elmélet 6 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy felépítése és **célkitűzése:**

Általános áttekintést adni a társadalomtudományokban, különösen a szociális munkához kötődő területeken alkalmazható kvalitatív és kvantitatív kutatási módszerekről. Megismertetni a hallgatókkal a kutatások tervezésének és a mérés metodikájának lehetőségeit és feladatait, valamint a mintavételezés és az adatfeldolgozás kérdéseit.

A két féléves tárgy, **célja egy önálló kutatás megtervezése és lefolytatása.** Az **első félév** előadásai és szemináriumai során a kutatástervezés lépéseit vesszük végig, ennek segítségével a hallgató meg tudja tervezni saját kutatását a saját erőforrásainak, beállítottságának figyelembevételével. A kutatási terv alapján történik az adatgyűjtés. A **második félév** végén a tárgy egy **kutatási beszámolóval** zárul, ahol a hallgató egy csoportos vizsga keretében bemutatja a kutatása eredményeit.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

1. Bevezetés: a tudományos megismerés kritériumai a társadalomtudományi módszerek területén
2. Kutatások megtervezése és előkészítése (témaválasztás, kutatási kérdések, hipotézisek, konceptualizálás, operacionalizálás, mérési szintek, vizsgálati módszerek, elemzési egységek, mintavételezési módok, a kutatás elvi szempontjai, a kutatás gyakorlati, etikai és jogi kérdései stb.)
3. Adatgyűjtési módszerek (interjúkészítés, megfigyelés, kérdőívezés, dokumentumelemzés egyéb módszerek)

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát.
- Magabiztosan alkalmazza a szociális munka körülményeit és feltételeit meghatározó társadalmi és szakmai folyamatok tudományosan megalapozott vizsgálatához szükséges ismereteket.
- Birtokában van a kutatáshoz és a tudományos munka végzéséhez szükséges módszerek, eljárások és technikák körének.
- Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből.

• Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.   • Önállóan vesz részt kutatási tervek kialakításában és menedzselésében, a kutatási tapasztalatokból adódó feladatok meghatározásában és gyakorlati megvalósításában.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: kutatási terv és mérőeszköz elkészítése valamint javítása Megoldandó feladatok száma: 2, Kutatási terv és mérőeszköz
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: elemzése, kutatási terv és hozzá kidolgozott „mérőeszköz” leadása, valamint írásbeli vizsga (kollokvium)   A félév feladatai: kutatási terv beadása, amely tartalmazza a hallgató által kutatni kívánt terület rövid bemutatását, minimum három szakirodalommal alátámasztva, a kutatási kérdéseket, a tervezett módszertant és mérőeszközöket (a végső jegy 25%-a) Megadott határidőig egy végleges kutatási terv beadása, amely a megfogalmazott javításokat, pontosításokat is tartalmazza, továbbá mellékelteként a végleges mérőeszközt (interjúkérdéseket, kérdőívet) (a végső jegy 25%-a) A vizsgaidőszakban a kutatómódszertan elméleti alapjairól rövid esszé- és tesztkérdésekből álló írásbeli vizsga teljesítése (a végső jegy 50%-a). Beadott kutatási terv nélkül a hallgató nem vizsgázhat.   Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: A félév folyamán egy saját kutatási terv és hozzá kidolgozott „mérőeszköz” leadása.
Vizsgakövetelmények: Kollokvium, írásbeli vizsga a megadott tematika szerint
Segédletek: Kötelező irodalom: • Héja G. – Ligeti Gy. (2005) <i>Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása</i>. Budapest: Osiris Kiadó   Ajánlott irodalom: • Babbie, E. (2003) <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i>. Budapest: Balassi Kiadó.   • Szokoloszkzy, Á. (2004) <i>Kutatómunka a pszichológiában</i>. Budapest: Osiris Kiadó 227-300 old.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Lelki zavarok

Rövidített neve: Lelki zavarok

Angol neve: Mental Disorders

Német neve: Störungen der psychischen Gesundheit

Kódja: MIKOMHM071_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Török Szabolcs János, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Erkel Andrásné

Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 14 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit : 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** Egyéni és társadalomlélektani jelenségek integrált megközelítése

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A tantárgy célja az, hogy felkészítse a leendő szociális munkást a lelki zavarok felismerésére és olyan személyes kommunikáció kialakítására, amely az ilyen problémákkal küszködő kliensekkel kapcsolatos munkához szükséges.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A félév alatt azokat a pszichés zavarokat tekintjük át, amelyekkel a szociális munkás tevékenysége során gyakrabban találkozhat. A gyakorlatban a ráismerés ezekre fontosabb emberi magatartászavarokra lehetővé teszi a segítő célzottabb munkáját és a segítség eszköztárának megválasztását. Arra is alkalmas, hogy a segítő kompetenciájának határait jobban felismerjük és megkönnyíti az együttműködést más szakemberekkel.

A stúdium keretein belül tárgyaljuk továbbá a krízis, krízisintervenció témakörét is: az emocionális krízis kialakulását, jellemzőit és lefutását. Az előadás kitér a krízisintervenció módszertanára, a segítő szerepére. Az emocionális krízis során az öngyilkossági szándék felismerése és az öngyilkosság megelőzése nagyon fontos tényező.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: -

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.

Vizgákövetelmények: kollokvium, szóbeli vizsga

Tételsor:

1. Hangulatzavar: a depresszió. A depressziók súlyossága, felosztása. Segítői szempontok.
  - Pável Magda (szerk.) (2020): *Életesemények lelki zavarai I.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 192-203, 222-243. p.
  - Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (109-113; 115-116; 128-130; 135-138), vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (75-78, 79-80, 81-84, 85-86, 90)
  - Ajánlott irodalom: Sámuel Pfeifer: Pszichiátria és lelkipogozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon? Koinonia, Kolozsvár, 2000. (99-104)
  - Roland J. Comer (2014): A lélek betegségei. Osiris Kiadó

2. Hangulatzavar: a mánia, mint a depresszió ellentéte. Mániás állapotok súlyossága. A depresszió és a mánia váltakozása, a bipoláris betegség. Segítői szempontok.
  - Pável Magda (2020): *Életesemények lelki zavarai I.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány 192-203, 222-243. p.
  - Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (109-113; 115-116; 128-130; 135-138), vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (44-46, 47-49, 50-52, 60-62.)
  - Ajánlott irodalom: Sámuel Pfeifer: Pszichiátria és lelkipogozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon? Koinonia, Kolozsvár, 2000. (99-104)
  - Roland J. Comer (2014): A lélek betegségei. Osiris Kiadó

3. A szorongásos zavarok keletkezése, felosztása. A pánikzavar és az agorafóbia jellemzése. A szociális fóbia. Egyéb fóbiák. Segítői szempontok.
  - Pável Magda (2020): *Életesemények lelki zavarai I.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 176-185 p.
  - Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (156-158; 161-163; 168; 170-171; 173-175; 179-181; 184-186) vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (116-118, 119-120, 121-123, 124-126.)
  - Török Szabolcs (szerk.) (2020): *Életesemények lelki zavarai III.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 111-136. p.
  - Ajánlott irodalom: Sámuel Pfeifer: Pszichiátria és lelkipogozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon? Koinonia, Kolozsvár, 2000. (69-80)
  - Roland J. Comer (2014): A lélek betegségei. Osiris Kiadó

4. A kényszeres zavar. A posttraumás stressz zavar. Segítői szempontok.
- Pável Magda (2020): *Életesemények lelki zavarai I.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 176-185. p.
  - Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (156-158; 161-163; 168; 170-171; 173-175; 179-181; 184-186), vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (136-137, 138-141, 144-148.)
  - Török Szabolcs (szerk.) (2020): *Életesemények lelki zavarai III.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 111-136. p.
- Ajánlott irodalom:
- Sámuel Pfeifer: Pszichiátria és lelkigondozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon? Koinonia, Kolozsvár, 2000. (69-80)
  - Roland J. Comer (2014): A lélek betegségei. Osiris Kiadó
5. Személyiségzavarok: a paranoid, szkizoid, antiszociális személyiségzavar, a környezetre háruló teher, és a segítői szempontok.
- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* (141-146; 147-157; 158-164; 165-169; 172-176; 218-223; 224-227; 228-234)
  - Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (280-282; 285-286; 291-293; 299-301; 307-309; 312-313; 315-317) vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (311-321, 325-327.)
6. Személyiségzavarok: elkerülő, dependens, kényszeres személyiségzavar jellemzői, a környezetre háruló teher, és a segítői szempontok.
- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* (141-146; 147-157; 158-164; 165-169; 172-176; 218-223; 224-227; 228-234)
  - Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (280-282; 285-286; 291-293; 299-301; 307-309; 312-313; 315-317), vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (331-336, 337-339)
7. A borderline személyiségzavar keletkezése, személyiség jegyei, kialakulásuk és a segítői szempontok. Segítői megfontolások.
- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* (191-202; 205-216)
  - Török Szabolcs (szerk.) (2020): *Életesemények lelki zavarai III.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 140-144. p.
  - Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (295-297; 302-304), vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (321-324)

8. A nárcisztikus, hisztrionikus személyiségzavar keletkezése, személyiség jegyei, kialakulásuk és a segítői szempontok.
- Ratkóczi Éva: *Életesemények lelki zavarai II.* (191-202; 205-216)
  - Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (295-297; 302-304), vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (328-330)
9. Pszichotikus zavarok: a paranoid zavar és a szkizofrénia jellemzői, tünetei, lefolyása, kezelési szempontjai és a segítő szempontok.
- Pável Magda (2020): *Életesemények lelki zavarai I.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 209-221; 244-254; 255-274 p.
  - Sámuel Pfeifer: Pszichiátria és lelkigondozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon? Koinonia, Kolozsvár, 2000. (115-117; 125-141)
  - Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (74-78; 91-95), vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (21-34)
  - Török Szabolcs (szerk.) (2020): *Életesemények lelki zavarai III.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 158-161. p.
10. Evészavarok (anorexia nervosa, bulimia nervosa) keletkezése, előfordulása, jellemzőik és a segítői szempontok.
- Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (240-241; 242-244; 261-263; 264-268), vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (210-213, 214-216)
  - Pável Magda (2020): *Életesemények lelki zavarai I.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány 204-208. p.
11. Impulzuskontroll zavarok keletkezése, előfordulása, jellemzőik és a segítői szempontok.
- Frances, Allen – Ross, Ruth: DSM-IV-TR esettanulmányok. Lélekben Otthon Kiadó, 2005. (240-241; 242-244; 261-263; 264-268), vagy
  - Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (279-282)
  - Török Szabolcs (szerk.) (2020): *Életesemények lelki zavarai III.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 77-79. p.
  - Pável Magda (2020): *Életesemények lelki zavarai I.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány 204-208 p.
  - Ajánlott irodalom: Roland J. Comer (2014): *A lélek betegségei.* Osiris Kiadó
12. Pszichoszomatikus zavarok. Jellemzése, formái, elméleti alapok, főbb zavarok jellemzése. Segítői szempontok.

- Pável Magda (2020): Pszichoszomatika. In: Török Sz. (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III*. Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 11-60. p.
- Barnhill, J.W. (szerk.): DSM-5 klinikai esettanulmányok. Oriold és Társa, 2014. (188-190)
- Ajánlott irodalom: Roland J. Comer (2014): A lélek betegségei. Osiris Kiadó

13. A lelki krízis. Krízisek keletkezése és a krízisintervenció

- Ónody Sarolta, Vikár György (2020): A krízis. In: Pável Magda: Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 149-175. p.
- David K. Switzer (2020): A kríziskonzultáció folyamata és módszerei. In: Török Szabolcs (szerk.): *Életesemények lelki zavarai III*. Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 95-110;
- Ónody Sarolta (2020): Krízis. In: . Török Sz. (szerk.) *Életesemények lelki zavarai III*. Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 161-164

Ajánlott irodalom:

- Sámuel Pfeifer: Pszichiátria és lelkigondozás. Hogyan segíthetünk lelki zavarokkal küzdő embertársainkon? Koinonia, Kolozsvár, 2000. (105-110)
- Roland J. Comer (2014): A lélek betegségei. Osiris Kiadó

Segédletek:

Kötelező irodalom:

- Simon I. (1996): Szociális munka a pszichiátrián In.: Kozma Judit (szerk.) (1996): *Kézikönyv a szociális munkásoknak*. Budapest: Szociális Szakmai Szövetség
- Ratkóczi É.: *Életesemények lelki zavarai II. – Személyiségzavarok*. Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány
- Pável M. (2020) (szerk.): *Életesemények lelki zavarai I*. Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány
- David K. Switzer (2020): A kríziskonzultáció folyamata és módszerei. In: Török Sz. (szerk.) *Életesemények lelki zavarai III*. Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 95-110. p.
- Ónody S. - Vikár Gy. (2008): A krízis. In: Pável M. (2016) (szerk.): *Életesemények lelki zavarai I*. Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, 149-175. p.
- Ónody Sarolta (2020): Krízis. In: . Török Sz. (szerk.) *Életesemények lelki zavarai III*. Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány. 161-164.

Ajánlott irodalom:

- Roland J. Comer (2014): *A lélek betegségei*. Budapest: Osiris Kiadó
- Barnhill, J.W. (2014) (szerk.): *DSM-5 klinikai esettanulmányok*. Budapest: Oriold és Társa

Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Modern szociális munka elméletek, módszerek technikák

Rövidített neve: Modern szociális munka

Angol neve: Theories, Methods and Skills of Modern Social Work

Német neve: Theorien, Methoden und Techniken der modernen Sozialarbeit

Kódja: MIKOMHM098_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Süki-Szijjártó Szilvia Ágnes, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Mészáros Eleonóra

Tantárgyfélév	Meghirdetés	Számonkérés:	Óraszám:	Jelleg:	Kredit
:	gyakorisága:	gyakorlati jegy	4 elmélet – 4	kötelező	:
2./tavaszi	évente		gyakorlat		2

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A tantárgy célja, hogy lehetőséget nyújtson a szociális munka szerteágazó módszertanának és eszköztárának megismerésére és azokat komplex rendszerbe rendezze a hallgatók ismeretei alapján. A kurzus során a hallgató megismerkedhet a szociális munka egyes modelljeivel, módszereivel. A tanóra keretében bizonyos módszereket saját élményen keresztül ismerheti meg a hallgató. Pl.: a 'word cafe' módszerét, valamint a resztoratív szemléletmód alkalmazását és dilemmáit.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A félév során a szociális munka különböző aktualitással bíró modelljei, módszerei kerülnek tárgyalásra műhelymunka formájában.

Szociálisfejlesztés-alapú szociális munka

1. Szociális munka erőforrás- alapú modellje
2. Empowermenthez és a személyi jóléthez kapcsolódó módszerek
3. Életvilág-központú szociális munka
4. Szemléletek és modellek (pl.: projekt, resztoratív, kapcsolati)

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.
- Képes a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló és javító, konstruktív problémakezelés módszereinek és technikáinak alkalmazására egyéni, családi, csoport és közösségi szinteken, a források és a kockázatok elemzésével.
- Képes esetenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésére és elemzésére, szükségletfelmérések,

hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére.   • Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: 5-6 oldalas házi dolgozat a műhelymunka/előadás során említett módszerekre reflektálva. A dolgozat témája: a hallgató munkahelyén/lakóhelyén,   - egy adott intézmény működési keretében,   - illetve egy adott kliens helyzetében jelentkező szükséglet,   - élethelyzet segítése érdekében hogyan tudná alkalmazni, meghonosítani az elhangzott elméleti modellek/szemléletek/módszerek egyikét.   A dolgozatban szerepeljen a választott módszer, kiválasztásának indoklása; valamint, hogy a hallgató mit tenne a folyamatban, mint szociális munkás; milyen előnyei, eredményei, hátrányai és várható nehézségei vannak a módszer adaptációjának.   <u>Megoldandó feladatok száma:</u> 1
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: aktív részvétel a szemináriumon, beadandó dolgozat
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: • Fellegi, B. (2009), Út a megbékéléshez. A helyreállító igazságszolgáltatás intézményesülése Magyarországon, Napvilág Kiadó, Budapest   • Kosztka, J. (2022) Kint és bent. Outdoor módszerek és terek használata a magyarországi szociális munkában. Esély: társadalom- és szociálpolitikai folyóirat. 1. 74-87.   • Lakatos, K. (2019) A képessé tétel (empowerment) lehetőségei a civil társadalomban. Civil Szemle. 3.84-102.   • Temesvári Zsolt A <i>szociális munka és a szociálpedagógia modern elméletei</i>. May 2018. Publisher: L'Harmattan; ISBN: 978-963-414-425-0   Ajánlott irodalom: • Herczog, M. (szerk.) (2003), Megbékélés és jóvátétel. Kézikönyv a helyreállító igazságszolgáltatásról, Család Gyermek Ifjúság Kiemelten Közhasznú Egyesület, Budapest

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Segítő módszerek I.

Rövidített neve: Segítő I.

Angol neve: Helping Methodes I.

Német neve: Helfende Methoden I.

Kódja: MIKOMHM080_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Pál Ferenc Dr.

Dr. Tésenyi Tímea, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Süki- Szijjártó Szilvia Ágnes mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Mészáros Eleonóra

Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév : 2./tavaszi	Meghirdeté s gyakorisága : évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 6 előadás – 20 gyakorlat	Jelleg kötelező:	Kredit: 6

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** A szociális munka és szociálpolitika aktuális kihívásai

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A stúdium több részből épül fel.

A tárgy célja a segítség folyamatának, egyes fázisainak megismerése, a segítség folyamatának felépítése és az adott helyzetben hatékony és szükséges módszerek elsajátítása és alkalmazása. A segítség területei szerteágazóak, ennek megfelelően az adekvát módszertan is sokrétű. A tárgy keretében az első félévben az egyéni segítség, a második félévben a családokra vonatkozó segítség, a harmadik félévben pedig a csoportokkal való munka áll a középpontban.

A kapcsolathálózati szociális munka a modern szociális munka egyik irányzata. A szociológiai és pszichológiai elméleti háttérre és gyakorlati ismeretekre támaszkodva a szociális munka kialakította a saját kapcsolathálózati elméletét, amely során a segítő folyamatba az egyént körülvevő kapcsolatokat - mint forrásokat - helyezik a középpontba. Az előadás és szeminárium során a hallgató megismerheti egyrészt a kapcsolathálózati szociális munka szociológiai és pszichológiai elméleti háttereit, valamint a szociális munkára vonatkozó főbb felvetéseit. A szemináriumban az elmélethez kapcsolódó konkrét technikákat ismerhetik meg a résztvevők, amelyek elősegítik az elmélet gyakorlati alkalmazását.

További célkitűzések:

A szociális munka mesterképzés hallgatói idézzék fel és rendszerezék a segítői konzultáció témakörében megszerzett elméleti ismereteket és képesek legyenek ezek használatára a gyakorlati alkalmazás során. Ismerjék meg, mélyítsék el a konzultáció eredményes műveléséhez nélkülözhetetlen öt fő kompetenciát az alkalmazás szemináriumi keretei között.

Kapcsolathálózat: A szemináriumon lehetőség nyílik a kapcsolathálózati szociális munka

módszerének gyakorlati alkalmazására.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

A stúdium keretén belül a bevezető előadások szolgálják a kurzus ismeretanyagának elsajátítását. A szeminárium készségfejlesztésre szolgál és alkalom nyílik elmélyülni a kapcsolathálózat elemzésébe, az elmélet gyakorlati alkalmazásába.

Non-direktív segítő kapcsolat előadás:

- Segítő hivatások, segítő beavatkozások
- Segítő kapcsolatok: emberi kapcsolat, hivatásos (professzionális) segítő kapcsolat
- A segítő hivatások hierarchikus elve
- A mentálhigiénés szemléletű segítő kapcsolatok
- A különböző segítő hivatások közös szakmai háttere
- A non-direktivitás szemlélete
- A tükrözés, mint a non-direktív segítő kapcsolat egyik eszköze
- A tükrözés színterei és folyamata

Non-direktív segítő beszélgetés gyakorlata:

A segítő beszélgetés (ezen belül a non-direktív eszköztár alkalmazásának) gyakorlata (például: figyelemszentelés, odafigyelés (meghallgatás), érzelmek visszatükrözése, nyitott mondatok használata, újrafogalmazás (parafrázis), visszajelzés (feedback) és a hozzájuk tartozó ún. mikro-készségek kognitív és tapasztalati tanuláson alapuló megismerése) alkotja a program gerincét, melyekhez a hallgatók által készített segítő beszélgetés jegyzőkönyveknek a csoport általi közös elemzése kapcsolódik.

A szemináriumi keretek lehetőséget nyújtanak a saját tapasztalatok elemzésére és ezek beépítésére a résztvevők segítő szerep-repertoárjába.

Kapcsolathálózati szociális munka

- a kapcsolathálózat elméleti hátterei (társadalmiasodás, individualizáció)
- a kapcsolathálózatok szociológiai elemzése
- a kapcsolathálózatok támasznyújtó funkciói
- a kapcsolathálózat elemzés technikái.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.
- Képes a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló és javító, konstruktív problémakezelés módszereinek és technikáinak alkalmazására egyéni, családi, csoport és közösségi szintereken, a források és a kockázatok elemzésével.
- Képes esetenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésére és elemzésére, szükségletfelmérések, hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére.
- Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

- kapcsolathálózati beadandó (2-3 oldalas) házi dolgozat elkészítése egy eset kapcsolathálózati elemzéséről, csatolandók a kitöltött kapcsolathálózati kártyák
- non-direktív témában készített jegyzőkönyvek (2 db)
- levél a non-direktivitásról című házidolgozat

Megoldandó feladatok száma: 4

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi aláírás, valamint az **osztályzat** kialakításának módja: beadandó dolgozat és a szemináriumi munka értékelése

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:
szemináriumon való részvétel

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom:

- Udvari K. (2011) Kapcsolathálózati megközelítés a szociális munkában. *Esély: társadalom- és szociálpolitikai folyóirat*. 5. 100-117. Letölthető: http://esely.org/kiadvanyok/2011_5/06udvari.indd.pdf
- Faber, H. – van der Schott, E. (2017) *A lelkigondozói beszélgetés lélektana*. Kiadja a Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány, 28-75.

Ajánlott irodalom:

- Semsey G. – Tésenyi T. – Pilinszki A. (2012) *Segítő találkozások mentálhigiénés szemléletben*. Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Kiadó
- Ferris, M. (2004): *Együttérzés: lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítők számára*. Budapest: Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány
- Tringer L. (2007) *A gyógyító beszélgetés*. Budapest: Medicina Könyvkiadó Zrt.
- Bucholczné, Sz. M. – Sávai, M. – Kalocsa, Zs. (2012) *Segítőbeszélgetés gyermekekkel és fiatalokkal. Embertárs ökumenikus lelkigondozói és mentálhigiénés folyóirat* 1. 53.-70.
- Albert, F. – Dávid, B. (é.n) *A hajléktalanság emberi kapcsolatok szemszögéből: szakirodalmi áttekintés* www.refomix.hu/cikkek/albert_david.doc
- Albert, F. – Dávid, B. (2007) *Embert barátjáról – A barátság szociológiája*. Budapest: Századvég
- Pataki, É. (2008) *Hálózatelemzés a szociális munkában*, In: Farkas, Zs. (szerk.) *Szociális munkával a munkaerő-piaci integrációért*. Budapest: Szociális Szakmai Szövetség
- Fonyó, I. – Pajor, A. (1998) *Fejezetek a konzultáció pszichológiájának témaköréből*. Budapest: Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola
- Ritoókné, Á.M. (szerk.) (1992) *A tanácsadás pszichológiája*. Budapest: Tankönyvkiadó

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szakmai gyakorlat I.

Rövidített neve: Gyakorlat I.

Angol neve: Field work I.

Német neve: Berufspraktikum I.

Kódja: MIKOMHM021_1M

Tantárgyfelelős:

Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorlása: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 50 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit : 5

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A hallgatónak az alábbi **célok** elérése érdekében kell tevékenykedni:

- I. Szakmai reflexió a saját tevékenységre vonatkozóan
A saját munkahelyen töltött gyakorlat a szakmai szerep és kompetencia (erősségek-hiányosságok) reflexiójára helyezi a súlypontot.
- II. A kliensekkel végzett munkához szükséges készségek és kompetenciák fejlesztése
A klienssel folytatott kommunikáció; a kliens indulatainak, érzelmeinek adekvát kezelése; információk gyűjtése; dokumentáció.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A szociális munka mesterképzéshez kapcsolódó gyakorlatot minden hallgatónak a II. és a III. félévben 50-50 órában kell teljesítenie.

A hallgató **50 órát** tölthet **saját munkahelyén**. Ha nem tudja/akarja gyakorlatát saját munkahelyén tölteni, akkor az Intézet által felajánlott terephelyek közül választhat. Gyakorlati helyet a hallgató is ajánlhat az Intézet által megfogalmazott szempontok figyelembevételével.

Terephely lehet minden olyan szociális intézmény, ahol a hallgató az Intézet által megfogalmazott szempontok szerint tudja eltölteni gyakorlatát, s a gyakorlathoz kapcsolódó szemináriumi csoportokban megfelelően tudja a terephelyen eltöltött tevékenységét bemutatni. A hallgató nem végezheti a gyakorlatát olyan intézményben, ahol korábban munkaviszonnyal rendelkezett, ő maga, vagy közeli hozzátartozója kliensként megfordult, ill. ahol közeli hozzátartozója dolgozik

Tereptanár az a szociális munkás lehet, aki főiskolai végzettséggel és 3 év gyakorlattal, ill. egyetemi végzettséggel és 2 év gyakorlattal rendelkezik az adott szakterületen. Szociális feladatokat ellátó intézményben dolgozik, de nem vezetője az intézménynek; szociális munkát közvetlen klienskapcsolatban végez. A hallgató nem végezheti terepgyakorlatát olyan tereptanár mellett, akihez fokozott érzelmi (baráti, szerelmi, rokoni) szálak fűzik. Törekszünk arra, hogy a gyakorlatot vezető szakember tereptanár szakirányú végzettséggel is rendelkezzen.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- A szociális területen, elmélyült ismereteire, valamint kommunikációs képességeire és

készségeire építve aktívan be tud kapcsolódni a konfliktusok feltárásának és kezelésének munkálataiba.

- Elkötelezetten képviseli a szociális szakma értékeit és alapelveit, valamint saját szakmai elképzeléseit.
- Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.
- Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, az azt segítő, megalapozó szervezeti és adminisztrációs feladatok meghatározásában és ellátásában, szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

ld.: **Esetmegbeszélő szeminárium I.**

Megoldandó feladatok száma: 6

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:

A félév zárásának feltétele a leadott dokumentáció csoportos feldolgozása. A gyakorlat értékelését a leadott dokumentáció és a szemináriumi aktivitás alapján a gyakorlatkísérő szeminárium vezetői végzik. Amennyiben a hallgató nem a saját munkahelyén tölti a gyakorlatot, a csoportvezetők és a tereptanár külön-külön értékeli a hallgató féléves tevékenységét.

Azok a hallgatók, akik nem a saját munkahelyükön töltik a terepgyakorlatot a megadott szempontok szerint értékelik a gyakorlólóhelyet, a tereptanár gyakorlatvezetői működését.

Vizgakovetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom: -

Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Esetmegbeszélő szeminárium I. Rövidített neve: Esetmegbeszélő I. Angol neve: Case Studies Seminar I. Német neve: Fallstudien I. Kódja: MIKOMHM078_1M					
Tantárgyfelelős: Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók: Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Erőss Gyuláné Süki- Szijjártó Szilvia Ágnes mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Mészáros Eleonóra Dr. Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 22 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 5
Tantárgy felvételének előkövetelménye : A szociális munka és szociálpolitika aktuális kihívásai					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A kurzus célja, hogy az előadásokon elhangzott ismereteket bővítse, illetve kísérje és segítse a hallgatókat szakmai gyakorlaton szerzett tapasztalatok (szakmai események, tevékenység, illetve egy-egy eset) feldolgozásában.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A hallgatók kiscsoportos munkában dolgozzák fel az előzetesen megküldött gyakorlati dokumentációt. A gyakorlat céljaival összhangban, a csoportmunkában is az alábbi hangsúlyok jelennek meg: 1. Szakmai reflexió a saját tevékenységre 2. A kliensekkel végzett munkához szükséges készségek fejlesztése 3. Szakmai kapcsolatok építése					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • A szociális területen, elmélyült ismereteire, valamint kommunikációs képességeire és készségeire építve aktívan be tud kapcsolódni a konfliktusok feltárásának és kezelésének munkálataiba. • Elkötelezetten képviseli a szociális szakma értékeit és alapelveit, valamint saját szakmai elképzeléseit. • Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére. • Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, az azt segítő, megalapozó szervezeti és adminisztrációs feladatok meghatározásában és ellátásában, szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Minden hallgatónak a gyakorlatokhoz kapcsolódva különböző dokumentumokat kell megadott határidőre elküldenie. (A különböző szempontokat és határidőket a Szakmai gyakorlat 1.					

gyakorlati útmutató tartalmazza.)   - Intézménybemutató   - Saját tevékenység bemutatása   - 3 db reflexió a saját tevékenységre / Gyakorlati tevékenység dokumentálása   - Esetleírás   Megoldandó feladatok száma: 6
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: szemináriumon való részvétel a leadott dokumentumok szemináriumi csoportos feldolgozása
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: • Csáky-Pallavicini, R. (1999) A személyiség centruma mint mentálhigiénés probléma az egyházi-önkormányzati keretek között végzett mentálhigiénés szemléletű szociális munkában. (Esettanulmány). In: Tomcsányi T.–Greza F.–Jelenits I. (szerk.): <i>Tanakodó. A mentálhigiéné elmélete, a mentálhigiénés képzés, mentálhigiéné az emberek szolgálatában.</i> Budapest: Magyar Testnevelési Egyetem - Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány - HÍD Alapítvány 173-189.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szakdolgozati szeminárium I.

Rövidített neve: Szakdolgozat I.

Angol neve: Thesis Preparation I.

Német neve: Facharbeitbegleitung I.

Kódja: MIKOMHM100_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Süki- Szijjártó Szilvia Ágnes mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Mészáros Eleonóra

Papp Zsuzsanna Katalin (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 4 elmélet - 4 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit : 5

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A tárgy keretében a hallgatók megismerik a szakdolgozat különböző típusait és annak követelményeit. A félév során kijelölik dolgozatuk témáját, típusát és elkészítik a szakdolgozati előtervet. A konzulensek a szorgalmi időszak végére kijelölésre kerülnek. A hallgatók a kijelölt konzulenssel együttműködve összeállítják a feldolgozandó irodalmak listáját.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

- szakdolgozati típusok megismerése
- a szakdolgozat témájának, típusának kijelölése
- szakdolgozati előterv elkészítése

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére.
- Képes a hazai és külföldi szociális munka elméleti és gyakorlati források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: 2; 1 szakdolgozati előterv, 1 bibliográfia

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti

kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:

Előterv benyújtása

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező/Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Családi problémák és szociális kihatásaik Rövidített neve: Családi problémák Angol neve: Problems in the Family and their Social Consequences Német neve: Familienprobleme und ihre sozialen Auswirkungen Kódja: MIKOMHM069_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Széman Zsuzsanna, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktató: Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Papp Zsuzsanna Katalin (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Dr. Baráth J. Katalin					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 12 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A stúdium célja a rendszerszemlélet alapfogalmainak bemutatása, családi működés fontos elemeinek, folyamatainak problémaközpontú leírása és néhány tipikus probléma kezeléséhez szükséges szociális segítő beavatkozások meghatározása.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Rendszerszemlélet alapjai a családokkal végzett segítői munkában • A család egészséges és diszfunkcionális működési módjai, fejlődési szakaszai • Kockázatok és védőfaktorok a családi működésben • Speciális helyzetű és struktúrájú családok • Kommunikációs eszközök a családokkal végzett segítői munkában					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről. • Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát. • Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.					
A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.					
Vizsgakövetelmények: írásbeli kollokvium					
Segédletek:					

Kötelező irodalom:

- Komlósi Piroska: A család támogató és károsító hatásai a családtagok lelki egészségére. A család helyzete a társadalomban. In: Gerevich, J. (szerk. 1997): Közösségi mentálhigiéné. Animula, Budapest, 1997, 13- 34.o.
- Goldenberg, I. – Goldenberg, H. (2008). Áttekintés a családról. I. kötet, I. fejezet: A családpszichológia alapjai. Animula: Budapest.1-34, 102-132.o.
- Kim Berg, I (2004) Konzultáció sokproblémás családokkal. Animula Kiadó, Budapest. 71-95, 148-171.

Ajánlott irodalom:

- Barnes, G.: (1991) Család, terápia, gondozás. Mérei Ferenc Mentálhigiénés Szolgálat, Budapest, 13-29.
- Kim Berg, I (2004) Konzultáció sokproblémás családokkal. Animula Kiadó, Budapest. többi fejezt
- Hajduska M. (2010) Krízislélektan. 3. fejezet: Az életszakasz-váltások mint krízisek Eötvös Kiadó: Budapest. 37-118.
- Kurimay Tamás (szerk.) (2005). Családterápia és családkonzultáció. Európai táv-
oktatási tankönyv. Coincidencia Kiadó: Budapest, 1., 2., 3., 4., 6. , 8. fejezet
- Bucholczné Szombathy, M. – Midling, A. (szerk.) (2004) Mozaik I. Válogatott tanulmányok a szociális és családsegítés témaköréből. Semmelweis Kiadó - Dialógus Alapítvány. Budapest
- Dallos, R. – Procter, H. (2001). A családi folyamatok interakcionális szemlélete. In.:
Bíró S. – Komlósi P. (szerk.) Családterápiás olvasókönyv. Animula: Budapest 7–37.
- Bognár, G. – Telkes, J. (1994) A válás lélektana. Haas és Singer Alapítvány. Budapest.
- Demográfiai portré 2018,
<https://www.demografia.hu/kiadvanyokonline/index.php/demografiaiportre/article/view/2741/2638>
- Sue Johnson (2008) Ölelj át. Harmat Kiadó, Budapest

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Családfókuszú konzultáció

Rövidített neve: Családfókuszú

Angol neve: Family-Oriented Consultation

Német neve: Familienorientierte Beratung

Kódja: MIKOMHM057_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Tomcsányi Teodóra, professor emerita (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Előadók:

Dr. Jáki Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Dr. Rosta Andrea megbízott előadó (PPKE BTK Szociológia Intézet, Szociális Tanulmányok Tanszék)

Süki- Szijjártó Szilvia Ágnes mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Dr. Leleszi-Tróbert Anett Mária, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Victorné Erdős Eszter

Boros Krisztina Boglárka

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 24 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 6

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A különböző problémákhoz kapcsolódó, esetleges kóros, vagy sajátos családi működészavarok bemutatása és a támogató funkciók hiányainak elemzése, valamint az adott probléma egyénekre és a család egészére vonatkozó hatásainak tárgyalása. A félév során megtörténik az egyes témákkal kapcsolatos korábbi ismeretek felidézése és családi kontextusba helyezése, valamint a beavatkozás, segítségnyújtás családi szintre fókuszáló bemutatása.

A stúdium több előadásból áll.

Tantárgyrészek **tematikájának** (tananyag) leírása:

I. Munka (-nélküli) a családban

A tárgy bemutatja családfókuszú megközelítésben, hogy milyen nehézségekkel, krízisekkel kell az egyének családnak megküzdnie a munkahely elvesztése illetve megléte kapcsán. A hallgatók felkészülhetnek a probléma beazonosítására, kezelésére, a családra hatására, megismerhetik saját lehetőségeiket és kompetencia határaikat.

- Munkanélküliség története és hatása egyénre - családra
- Munka a családban,
- Veszteség feldolgozás, idő, pénz, kapcsolatok, koordináció, kooperáció, önbizalom, bizalom,
- Egyéni esetkezelés, csoportmunka, kompetenciák és kompetencia határok,
- Munka és munkavesztés hatása az életciklusok mentén – hatása a gyermekre,
- A segítő lehetőségei, eszköztára.

II. Pszichiátriai beteg a családban

A családfókuszú konzultáció tárgy egyik hangsúlyos tematikája a pszichiátriai beteg a családban. A mentális zavarok súlyos terhet jelentenek nemcsak a beteg számára, hanem az egész családnak is. A mai pszichiátriai felfogás szerint, hogy a beteg minél előbb kerüljön lakókörnyezetéhez közeli kezelésbe, még inkább aláhúzza az otthoni viszonyulás fontosságát.

A téma tárgyalása során mind a beteg, mind a család szempontjai és lehetőségei tárgyalásra kerülnek a külső segítség folyamatával együtt. Kiemelve kezelendő a stigmatizáció problémája, a betegre és a családra nézve egyaránt.

III. Szenvedélybeteg a családban

A hallgatók ismerjék meg a drogproblémák és drogterápiás lehetőségek családfókuszú vonatkozásait. Érzékenyíteni a szociális szakemberek attitűdjét arra, hogy a klienskapcsolatokban nyitottak és felkészültek legyenek a családban meglévő előzmények, és/vagy következmények felismerésére. A problémák beazonosítása során be kell tudni mérniük kompetenciahatáraikat, amely segíti őket a konzultációs kapcsolat felvállalása, vagy más szakemberhez való delegálása dilemma sikeres megoldásában.

A családfókuszú látásmód és megközelítés integrálását a napi gyakorlat során végzett kliensekkel való munkájukba.

Családi háttér - egészséges személyiségfejlődés feltételei - az egészséges, a diszfunkcionális, a drogos családok jellemzői.

A droghasználat kialakulását és fennmaradását elősegítő családi tényezők - protektív tényezők - kapcsolattartás hozzátartozókkal.

Családi felépülési modell - a családterápia formái - rendszerszemléletű családterápia.

IV. Erőszak a családban

A családon belüli erőszak fogalma, a fogalomrendszer elemei.

A családon belüli erőszak irányai (partnerbántalmazás, gyermekbántalmazás, testvérbántalmazás, szülőbántalmazás).

Férfi elkövetők-női áldozatok, női elkövetők-férfi áldozatok.

A családon belüli erőszak eszközei (fizikai-, érzelmi/lelki-, szexuális erőszak, elhanyagolás).

A családon belüli erőszak mögöttes motivációi, kockázati faktorai.

A családon belüli erőszak rövid- és hosszútávú következményei.

Az erőszakban élő családok sajátos működésmódja, strukturális rendszerszintű jellemzői.

Miért marad? – a bántalmazott és a bántalmazó sajátos viszonyulásai egymáshoz.

Küzdelem a családon belüli erőszakkal szemben, feminizmus és a partnerbántalmazás, a kapcsolati erőszak kriminalizációja és jogi védelme, kezelési/ellátórendszer.

Gyermekvédelem a családon belüli erőszakkal szemben.

Hogyan dolgozzunk bántalmazó családokkal, bántalmazott családtagokkal? A szociális segítő szakma lehetőségei és korlátai.

V. Idős a családban

A tanegység célja az idősödéssel összefüggő egyéni, családi és társadalmi kihívások áttekintése:

- Demográfiai helyzetkép: elöregedő társadalmak

- Idősek és társadalmi integráció: az idősekhez való társadalmi és személyes viszony jelentősége

- Időskori adottságok és kihívások: az idősödéssel összefüggő változások testi, lelki, szellemi, szociális és környezeti aspektusai

- Aktív idősödés; prevenció és integráció

- Idősgondozás: az idősellátás szereplői, hazai rendszere, problémái; a szociális innovációk jelentősége és eszközei

- Otthoni ápolás és a család: az idős hozzátartozót gondozó családtagok megterheltsége, támogatása.

VI. Fogyatékos személy a családban

A tematikus blokk célja, hogy a hallgatók ismerjék meg azokat elméleteket, amelyek keretet nyújtanak a fogyatékoságban érintett családokkal való szakmai munkához, valamint világosan lássák, melyek a beavatkozás és a családokkal való munka szakmai kompetenciájuknak megfelelő szintje:

1. A családi működés fejlődéslelektani dimenziója:
  - Családi Életciklus elmélet (Carter, McGoldric, 1989) és a fogyatékoság hatása a ciklusokra
2. A családi működés strukturális dimenziója:
  - A fogyatékoság hatása a családi rendszerre, szerepekre, funkciókra;
  - John S. Rolland (1984, 1999, 2005, 2012): A Családi Rendszer Egészség Modellje (Family System Health Model),
  - Amikor a gyermek eltérő fejlődésű, és amikor a szülő az
3. Pszichológiai folyamatok a családban a fogyatékoság/krónikus betegség felbukkanásakor: krízis és a rá adott válaszok: krízis, gyász, megküzdés, adaptáció, a hatékony megküzdés tényezői
4. Beavatkozási lehetőségek, családot, családtagokat támogató módszerek: családközpontú szolgáltatások
  - Védőfaktorok építése a családokkal való munkában. Az erősségeken alapuló kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás és intervenció. A családi megküzdés, családi reziliencia támogatásának eszközei

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Ismeri a szociális terület működését meghatározó társadalmi, strukturális, gazdasági és politikai folyamatok legfontosabb tényezőit.
- A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szolgáltatási rendszerről, a társszakmák kompetenciaköréről, valamint megfelelő ismeretekkel rendelkezik az esetmenedzseri feladatok ellátásához.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:-

Megoldandó feladatok száma: -

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:

Előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.

Vizsgakövetelmények: kollokvium, beadandó dolgozat a hat tárgyrész egyikéből, az oktatók által az órán ismertetett szempontok szerint

Segédletek:

Kötelező irodalom:

I. Munkanélküli a családban

- Bíró S. – Komlósi P. (szerk.) (1990) *Családterápiás olvasókönyv I.* Animula.
- Schwartz, W. Csoportok alkalmazása a szociális munka gyakorlatában (Szociális munka elmélete és gyakorlata 4.)
- Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (www.afsz.hu)
- Farkas Á.: *A tartós munkanélküliség szociálpszichológiája*
- Juhász-Karakas I.: Munkára Felkészítő Tréning Tréneri segédlet Feladatgyűjtemény

II. Pszichiátriai beteg a családban

- Pável, M. (2020) Pszichózisok. In.: Pável, M. (szerk.) *Életesemények lelki zavarai I.* Budapest: Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány 209-274. p.

III. Szenvedélybeteg a családban

- Rácz, J. és munkatársai (2000): *A drogkérdésről – őszintén.* B+V K: Budapest, 57. oldal (Családi háttér), és 92-135. oldal (A droghasználó és a család; A droghasználat megelőzése a családban)
- Victorné Erdős, E. (2007) Hat tanács drogos fiatalok szüleinek. *Kis Tükör folyóirat*

IV. Erőszak a családban

- Somlai Péter – Virág György – Tamási Eszter – Herczog Mária (2004) *Erőszak a családban. Fundamentum* 3. 69-85.
- Virág, Gy. (szerk.) (2005): *Családi iszonyok. A családi erőszak kriminológiai vizsgálata.* Bp. KJK-Kerszöv.
- Herman, J.L. (2003) *Trauma és gyógyulás - Az erőszak hatása a családon belüli bántalmazástól a politikai terrorig.* Háttér Kiadó – Kávé Kiadó – NANE Egyesület: Budapest.
- Varga Szabolcs - Bálint Ágnes D. (2020). *Családon belüli erőszak – amikor a férfi az áldozat.* Belügyi Szemle , 68(4), 9-51.
- Susan Forward (2019): *Mérgező szülők.* Háttér Kiadó: Budapest.
- Patricia Evans (2019): *Szavakkal verve - Szóbeli erőszak a párkapcsolatokban.* Háttér Kiadó: Budapest.

V. Idős a családban

- Walker, A.: *Öregedés Európában - kihívások és következmények.* Esély, 1999/6
- Myles, J.: *Új társadalmi szerződés az idősekkel.* Esély, 2007./6
- Széman Zs.: *Ki az idős? Az öregedés különböző szempontjai.* Esély, 2008/3
- Iván L.: *Az öregedés élettani és társadalmi jelenségei.* In Magyar Tudomány, 2002/4
- Szabó L.: *A professzionális és informális segítők szerepe az idősek otthoni ellátásában.* In: Esély, 2014/1.
- Szabó L.: *Idősellátás kérdőjelekkel.* Esély, 2013/4
- Széman, Zs: *A tartósan gondozott idősek életminőségének javítása.* In Andragógia és Művelődéstudomány, 2013/2.
- Tróbert A.M.: *Az idős hozzátartozót ápolók támogatásának jelentősége.* Esély, 2015/1.

VI. Fogyatékos személy a családban

- Berg, Insoo Kim (1995) *Konzultáció sokproblémás családokkal.* Budapest: Animula Kiadó. 1., 4. 10. fejezet. p. 9-24., 46-56., 143-166.

- Garai D., Kovács L. (2014): Másképpen működnek-e a fogyatékos gyermekeket nevelőcsaládok? A családi működés sajátosságai sérült gyermekek családjában. *Magyar Pszichológiai Szemle* 69. (1.) pp. 235-262.
- Goldenberg, I., Goldenberg, H. (2008): A család fejlődése: folytonosság és változás. In: *Áttekintés a családról*. Budapest: Animula 34-49.
- Minuchin, P., Colapinto, J., Minuchin, S. [1998] (2002): Krízisről Krízisre. A szegény családok segítése. *Szociális szakmai gyűjtemény I.*, Budapest: Animula Kiadó, Budapest, 17-96.
- Oláh A. (2005): *Érzelmek, megküzdés és optimális élmény. Belső világunk megismerésének módszerei*. Budapest: Trefort Kiadó, 52.-59., 76-88.
- Rolland, J. S. (2012): Mastering Family Challenges In Serious Illness and Disability. In: WALS, F. (eds): *Normal Family Process*. New York: Guilford Press, 452-482.

Ajánlott irodalom:

Pszichiátriai beteg a családban

- Amador, X. (2008): Nem vagyok beteg, nincs szükségem segítségre! Hogyan segítsünk a mentális betegségben szenvedőknek a kezelés elfogadásában? Lélekben Otthon Kiadó, Budapest.

Szenvedélybeteg a családban

- SZÜCS T. (szerk.) (2007): „Senki sincs itt véletlenül”. Református Rehabilitációs Alapítvány. Ráckeresztúr.
- SZÜCS T. (szerk.) (2012): *Történeteink*. Kálvin János Kiadó. Budapest
- DR. KELEMEN G. (2001): *Szenvedélybetegség, család, pszichoterápia*. Pro Pannonia Kiadói Alapítvány. Pécs.
- DR. CAMPBELL, R. (1998) *Óvjuk őket*. Harmat Kiadó. Budapest.
- DR. CAMPBELL, R. (1998): *Dühöngő ifjak*. Harmat Kiadó. Budapest.
- DR. CAMPBELL, R. (1997) *Nehéz évek*. Harmat Kiadó. Budapest.
- BUDA B. (2002): *A drogmegelőzés elméleti alapjai*. Nemzeti Drogmegelőzési Intézet. Budapest.
- VEKERDY T.: *Kamaszokról*.
- KOMLÓSI P.: A család támogató és károsító hatásai a családtagok lelki egészségére. In.: GEREVICH J. (szerk.) *Közösségi Mentálhigiéne*. Gondolat. 1989., Animula. 1997. 13-34.
- KOMLÓSI P. (1992): Veszteségek kezelése a családban. In: FODOR K. (szerk.) *Személyiségfejlesztés V. Az egészséges családokért*. A Közművelődés Háza. Tatabánya. 23-52.
- DR. BÍRÓ S. – KOMLÓSI P. (szerk.) (2001): *Családterápiás olvasókönyv (CsTO) I*. Animula Kiadó. Budapest.
- SINEGER E.(szerk.) (2003): *Segítő beavatkozás az addiktológiai betegségekben*. Országos Alkohológiai Intézet (OAI). Budapest.
- FORWARD, S. (2000): *Mérgező szülők*. Háttér Kiadó. Budapest.
- BAGDY E. (1994): *Családi szocializáció és személyiségzavarok*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- S. JONAS – M. NISSENSON (2001): *Anyák és lányaik*. Háttér Kiadó. Bp.
- HÉZSER G. (2001): *Miért? Rendszerszemlélet és lelkigondozói gyakorlat*. Kálvin Kiadó. Budapest

Erőszak a családban

- BETLEN A. (2003) *Mint aki rajzszögbe ült...* In: *Esély* 14. 5., 107-116.

- BETLEN A. (2005) *Családon belüli erőszak - nők elleni erőszak. /Kísérlet egy fogalom pontosítására.* Háló 11. 8-9., 2-3.,31.
- BORBÉLY L. A. (2003) *A családon belüli erőszak és a jogalkalmazás lehetőségei.* Börtönügyi Szemle 22. 4., 103-106.
- BOURDIEU, P. (2002) *A testet öltő uralom.* [Ford.]: Kiss Zsuzsa, N. Esély 2., 98-106.
- *A családon belüli erőszak elleni intervenciós központ – Bécs (2001) (ford.)* Varga G. *Család, Gyermek, Ifj.* 10. 2. 39-42.
- DÉNES V. (2005) *Néhány gondolat a lelki abúzusról* Börtönügyi Szemle 53. 9., 104-119.
- *Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségről.* (2003) Esély 14. 4., 86-94.
- GYURKÓ SZ. (2004) *Kulturális normák kontra állami szabályozás a családon belüli szexuális erőszak szempontjából. Javasolt modell az arab családok számára.* *Család, Gyermek, Ifj.* 1., 29-31.
- HARANGI A. (1998) *Terror a családban.* Esély 10. 5., 85-89.
- KASSAI M. (1996) *A gyermekkorban elszenvedett, családon belüli erőszak szerepe az életút későbbi alakulásában.* Periferia füz. [4]. 2., 21-47.
- KASSAI M. (1995) *A gyermekkorban elszenvedett, családon belüli erőszak szerepe az életút későbbi alakulásában - adalékok a hajléktalanság etiológiájához. /Interdiszciplináris megközelítés.* Esély 7. 4., 77-91.
- KEMÉNY G. (2005) *A családon belüli erőszak elleni hatékonyabb fellépésről.* Belügyi Szemle 53. 9., 40-59.
- *Konferencia a családon belüli erőszakról.* (2003) *Család, gyermek, ifjúság*, 3., 27.
- KONCZ K. (1995) *A nők társadalmi helyzete Magyarországon.* Társadalmi Szemle 3., 14- 26.
- KÓSA E. (1996) *Valóságos rémregény.* Esély 8. 3., 118-123.
- KRÉMER B. (2003) *Szösszenet - az erőszakos mozgalomról és a mozgalmár erőszakosságáról.* Esély 14. 6., 126-129.
- KRIZSÁN A., PAANTJENS, M. ÉS LAMOEN V., I. *Családon belüli erőszak: kiről szól?.* (ford.) Simányi L. és Lukács A. *Replika* 17. 56-57., 155-179.
- LÉVAI K. (2000) *Feminizmustörténet I.-II.-III.* Esély 12. 1., 2., 5. 49-61., 3-15., 18-40.
- MORVAI K. (2004) *A családon belüli erőszak szembeni határozott állami fellépésért.* *Fundamentum* 3., 144-153.
- NEMES A. (2003) *Gondolatok a családon belüli erőszakról.* *Család, gyermek, ifjúság* 4., 44-45.
- SZÁSZ. A. (2003) *Néhány észrevétel Tamási Erzsébet: A családon belüli erőszakról... című cikkéhez.* Esély 14. 4., 115-120.
- SZÁSZ A. (2001) *A bántalmazott nők életét, érdekeit védő szervezetek.* Esély 13. 3., 106-118.
- SZOMBATHELYI SZ. (2000) *Erőszak a családban: akcióterv a 21. században.* *Család, gyermek, ifjúság* 6., 43.
- SZÖLLÖSI G.(2005) *A családon belüli erőszak értelmezése.* Belügyi Szemle 53.9.23-39.
- TAMÁS E. (2003) *A családon belüli erőszakról - csendesebb, szentségtörő módon.* Esély 14. 3., 111-121.
- TÓTH O. (2003) *A családon belüli, partner elleni erőszak.* *Századvég* 27., 101.
- UTASI Á. (1997) *A válás és együttélés rétegekülönbségei.* Társadalmi Szemle 52. 7., 56-66.

- VIRÁG GY. és BÜKY D. (1994) *Nők elleni családon belüli erőszak*. Család, Gyermek, Ifj. 3. 3-4., 45-47.
- WINDT SZ. (2005) *A családon belüli erőszak jellemzői a statisztika tükrében* Belügyi Szemle 53. 9., 60-75.

Idős a családban

- Érsek K., Mészáros K., Österle A. Csillik G., Dózsa Cs., Kárpáti Zs., Gulácsi L.: A várható „demográfiai cunami” kezelésének lehetősége. Szociális Menedzser. 2007/6.
- Monostori J. (2009): *Öregedés. Demográfiai portré*. KSH Népeségtudományi Kutató Intézet.
- Papp K. – Balogh Z: „Az aktív időskor felé.” *Beszámoló a Leonardó da Vinci Programról*. Ápolásügy. 2004: 7/2
- Rácz A. (2006): *Idősellátásban dolgozók jellemzői Svédországban, Nagy-Britanniában, Spanyolországban és Magyarországon*. Társadalomkutatás. Akadémia Kiadó.
- Széman Zs.: *A tartósan gondozott idősök életminőségének javítása*. Andragógia és művelődéstörténet. 2013. év I. évfolyam 2. szám. 19-24 oldalig
- Széman Zs.: *SKYPE az idősgondozásban. Egy intervenciós kutatás tapasztalatai*. Esély 2012/2 szám.

Fogyatékos személy a családban

- Bognár V. (2010): A szülőség átértelmezése a diagnózist követő időszakban. In.: Uő. (szerk.): *Láthatatlanok*. Budapest: Scolar Kiadó. 109-161.
- Bolla V., Garai D. (2013): A fogyatékoság meghatározása, csoportosítása, a gondozás és szakellátás típusai, az életvezetés támogatása. In: Kiss E. Cs., Sz. Makó H.: *Mentálhigiéné és segítő hivatás*. Pécs: Pro Pannónia Kiadó Alapítvány 103-115.
- Borbély S. (2007) *A fogyatékos ember családja. A Fecske szolgálat kézikönyve*. Kézenfogva Alapítvány Budapest. 54-80.
- Borbély S. (2012): *A szülők és mi*. Budapest: Budapesti Korai Fejlesztő Központ 45-263
- Garai D., Bolla V. (2013): Fogyatékos személyek és családtagjaik pszichológiai és mentálhigiéné támogatása a gyakorlatban. In: Kiss E. Cs., Sz. Makó H.: *Mentálhigiéné és segítő hivatás*. Pécs: Pro Pannónia Kiadó Alapítvány, 103-115.
- Goldenberg, I., Goldenberg, H. (2008): A család fejlődése: folytonosság és változás. In: Uők. *Áttekintés a családról*. Animula: Budapest, 34-49.
- Pálhegyi Ferenc: A sérült gyermek családi helyzete. In: Zászkaliczky (szerk.) (1995): *"...Önmagában véve senki sem...": Tanulmányok a gyógypedagógiai pszichológia és határtudományainak köréből*. Lányiné dr. Engelmayer Ágnes 65. születésnapjára. Budapest: Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola 246-256.
- Rolland, J. S. (1999): Parental illness and disability: a family system framework. *Journal of Family Therapy* 21, 242-266.
- Sieh, D.S., Dikkers A.L.C., Visser-Meily, J.M.A és Meijer, A.M. (2012): Stress in Adolescents with Chronically Ill Parent: Inspiration from Rolland's Family System-Illness Model. In: *J Dev Phys Disabil.*, 24 ,591-606.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közzszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szervezeti magatartás, vezetés I.

Rövidített neve: Szervezeti magatartás

Angol neve: Organizational Behavior, Management I.

Német neve: Organisationsverhalten, Management I.

Kódja: MIKOMHM103_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Márta Bettina

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 12 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit : 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A hallgatók korábbi ismereteire és gyakorlati tapasztalataira alapozva közösen tárjuk fel a szervezeti magatartás és vezetés legizgalmasabb témaköreit. A szervezetek típusaiból és evolúciójából kiindulva jutunk el az egyéni, csoportos és szervezeti hatékonyságot befolyásoló tényezőkhöz. A kurzus eredményeként a hallgatók képesek lesznek olyan változásmenedzsment-terv összeállítására, amely segítségével a tanultakat átültethetik a gyakorlatba, ezzel javítva önmaguk / csapatuk / szervezetük hatékonyságát.

I. Témablokk: keretek, alapfogalmak, szervezetek

A találkozó célja: a hallgatók háttérének, érdeklődésének feltérképezése, az együttműködés kereteinek megbeszélése, a szervezeti magatartás témakörében rejlő lehetőségek bemutatása.

Témakörök:

- kölcsönös ismerkedés, igényfelmérés
- keretek: cél, tematika, irodalom, projektek
- alapfogalmak: szervezet, sz.-i magatartás, sz. fejlesztés
- a szervezetek evolúciója és típusai
- egyéni, csoportos, szervezeti hatékonyság

II. Témablokk: egyén a szervezetben

A találkozó célja: A szervezeti tagok szervezeti magatartását és teljesítményét befolyásoló egyéni tényezők vizsgálata.

Témakörök:

- amit a szervezetbe hozunk (egyéni jellemzőink): személyiség, készségek, képességek, értékek, motiváció,
- a szervezethez való viszonyunk: attitűd, kultúrába illeszkedés, elégedettség, elkötelezettség, azonosulás, hűség
- szervezeti viselkedés: észlelés, döntéshozás, problémamegoldás, tanulás

III. Témablokk: csoport a szervezetben

A találkozó célja: A szervezeti csoportok, csapatok magatartását és teljesítményét befolyásoló tényezők vizsgálata.

Témakörök:

- a csoportok fejlődési folyamata, működése, hatékonysága

- csoportszerepek, normák
- konformitás, csoportgondolkodás, konfliktus

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből.
- Képes esetmenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésére és elemzésére, szükségletfelmérések, hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére.
- Képes szakmai team-et létrehozni, működtetni, annak feladatait tervezni, szervezni és folyamatosan értékelni.
- Képes a szakmai feladatok megvalósítását segítő hálózatok kiépítésére és működtetésére.
- A szociális területen, elmélyült ismereteire, valamint kommunikációs képességeire és készségeire építve aktívan be tud kapcsolódni a konfliktusok feltárásának és kezelésének munkálataiba.
- Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, az azt segítő, megalapozó szervezeti és adminisztrációs feladatok meghatározásában és ellátásában, szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

A hallgató két opció közül választhat:

Opció I. Önreflexió és fejlődési terv elkészítése

Ajánlott irodalom: Klein, D.-Klein, S. (2006) *A szervezet lelke*, EDGE 2000 Kft.

- „Tölts ki magadra min. 2, max. 4 kérdőívet az ajánlott irodalom alapján (tanulási / konfliktus kezelési / stressz / hatalom forrásai, külső-belső kontroll)
- Az eredményeket kiértékelve és értelmezve határozz meg magad számára fejlődési területeket.
- Dolgozz ki fejlődési tervet arra a területre, amely szerinted a leginkább javíthatja az egyéni hatékonyságod.
- Készíts 10 diás összefoglaló prezentációt a diagnózisodról és javaslataidról, és küldd el a félév elején megadott időpontig
- Tarts a témában – a diáid alapján – egy maximum 15 perces prezentációt a kurzuszáró kollokvium alkalmával.”

Opció II. Csapatdiagnózis és változásmenedzsment-terv elkészítése

Ajánlott irodalom: Patrigh Lencioni (2009): *Kell egy csapat – A sikeres együttműködés 5 akadálya*, HVG Könyvek kiadó

- „Készíts diagnózist a munkacsoportod működésének akadályairól Lencioni csoportkérdőívének felvételével.
- Az eredmények alapján határozd meg a beavatkozási pontokat.
- Dolgozz ki változásmenedzsment-tervet az adott csapatműködési rendellenesség orvoslására.

• <i>Készíts 10 diás összefoglaló prezentációt a diagnózisodról és javaslataidról, és küldd el a félév elején megadott időpontig</i>   • <i>Tarts a témában – a diáid alapján – egy maximum 15 perces prezentációt a kurzuszáró kollokvium alkalmával.</i>”
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Aktív részvétel az előadásokon. Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon való részvétel, egyéni feladatok megoldása.
Vizsgakövetelmények: kollokvium, szóbeli vizsga: egyéni munka prezentálása + villámkérdések + tételhúzás
Kötelező irodalom: Bakacsi Gyula: Szervezeti magatartás alapjai – Alapszakos jegyzet Budapesti Corvinus Egyetem hallgatói számára (Aula, 2010), ami elektronikusan is elérhető (tankonyvtar.hu) illetve Semmelweis Kiadó által gondozott kiadás is megfelelő
Ajánlott irodalom: I. Témablokk: • Frederic Laloux (2014): <i>A jövő szervezetei</i>, Budapest: Aquilone   • Lövey Imre, Manohar S. Nadkarni (2008): <i>Az örömteli szervezet</i>, Budapest: HVG Könyvek Kiadó   2. Témablokk   • Klein, D.–Klein, S. (2006) <i>A szervezet lelke</i>, Budapest: EDGE 2000 Kft.   • Daniel H. Pink (2010) <i>Motiváció 3.0 - Ösztönzés másképp</i>, Budapest: HVG Könyvek Kiadó   3. Témablokk   • Meredith Belbin (2015): <i>A team – Avagy az együttműködő csoport</i>, Budapest: Edge 2000 Kft.   • Patrich Lencioni (2009): <i>Kell egy csapat – A sikeres együttműködés 5 akadály</i>, Budapest: HVG Könyvek kiadó

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Kutatásmódszertan II.
Rövidített neve: Kutatásmódszertan II.
Angol neve: Research Methods II.
Német neve: Forschungsmethodologie II.
Kódja: MIKOMHM079_2M

Tantárgyfelelős:

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)
Szabó Tünde

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 8 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 2

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** Kutatásmódszertan I.

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy **célkitűzése:** A társadalomtudomány területén használatos kutatás módszertani és adatfeldolgozási ismeretek gyakorlatorientált bővítése, az önálló kutatás támogatása.

A tárgy, **célja egy önálló kutatás megtervezése és lefolytatása.**
A **félév** végén a tárgy egy **kutatási beszámolóval** zárul, ahol a hallgató egy csoportos vizsga keretében bemutatja a kutatása eredményeit.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

1. Adatfeldolgozási- és elemzési módszerek.
2. Adatrögzítés és adattisztítás kérdései, a kvantitatív és a kvalitatív elemzés alapjai.
3. Az eredmények interpretálása, a kutatási beszámolók és a publikációk szerepe

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát.
- Magabiztosan alkalmazza a szociális munka körülményeit és feltételeit meghatározó társadalmi és szakmai folyamatok tudományosan megalapozott vizsgálatához szükséges ismereteket.
- Birtokában van a kutatáshoz és a tudományos munka végzéséhez szükséges módszerek, eljárások és technikák körének.
- Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.
- Önállóan vesz részt kutatási tervek kialakításában és menedzselésében, a kutatási tapasztalatokból adódó feladatok meghatározásában és gyakorlati megvalósításában.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Önálló kutatás elvégzése
Megoldandó feladatok száma: 1, Kutatási beszámoló leadása, kutatási prezentáció (szóbeli előadás)

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és

Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi alírá s, valamint az osztályzat kialakításának módja: Kutatási beszámoló leadása, kutatási prezentáció – kollokvium.
Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: szemináriumi részvétel, önálló kutatási munka
Vizsgakövetelmények: kollokvium, szóbeli vizsga, ld.: megoldandó feladatok száma
Segédletek:
Kötelező irodalom:
• Héra G. – Ligeti Gy. (2005) <i>Módszertan. A társadalmi jelenségek kutatása</i>. Budapest: Osiris Kiadó. Budapest.
Ajánlott irodalom:
• Babbie, E. (2003) <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i>. Hatodik, átdolgozott kiadás. Budapest: Balassi Kiadó.   • Falus I. – Ollé J. (2008) <i>Az empirikus kutatás gyakorlata. Adatfeldolgozás és statisztikai elemzés</i>. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Segítő módszerek II. Rövidített neve: Segítő II. Angol neve: Helping Methodes II. Német neve: Helfende Methoden II. Kódja: MIKOMHM080_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktató: Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy célja a családokkal segítő kapcsolatba lépő szociális munkások eszköztárának gazdagítása a különböző módszerek ismeretén keresztül a saját kompetencia-határaikon belül.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Technikák a család jellemzőinek megismerésében és felmérésében • A családok bevonása az őket érintő döntésekbe. Módszerek a családokkal végzett munkához: mediáció, családi csoport konferencia, esetkonferencia. • A speciális helyzetben lévő családok segítésének sajátosságai					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket. • Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról. • Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről. • Képes a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló és javító, konstruktív problémakezelés módszereinek és technikáinak alkalmazására egyéni, családi, csoport és közösségi szintereken, a források és a kockázatok elemzésével. • Képes esetenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésre és elemzésére, szükségletfelmérések, hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére. • Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.					
A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1; esettanulmány					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti					

kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi **alírá**s, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

Félév végi alírás megszerzésének a **feltétele**: előadásokon való részvétel, beadandó dolgozat

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom:

- Horváth-Szabó, K. (2016) *A házasság és a család belső világa*. Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány
- Krámer, V. – Szotyori Nagy, V. (2005) Variációk családi mediációra Nemzetközi szabályozás, nemzeti modellek. *Család Gyermek Ifjúság*. 5, 28-33.
- Lovas, Zs. – Herczog, M. (1999) *Mediáció, avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés*. Budapest: Múzsák Kiadó, 7-52.
- Minuchin, P. - Colapointo, J. - Minuchin, S. (2002) *Krízisről krízisre: A szegény családok segítése*. Budapest: Animula
- Stang, T. (1998) Szociális munka családokkal; In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* (Szerk.: Kozma J.), Budapest: Szociális Szakmai Szövetség, 202-233.

Ajánlott irodalom:

- Barcy, M., Szamos, E. (2002) „*Mediare necesse est*” *A mediáció technikai és társadalmi alkalmazása*. Budapest: Animula Kiadó
- Berg, I. K. (1995) *Konzultáció sokproblémás családokkal*. Budapest: Animula Kiadó, 9-25. 143-167.
- Bognár, G. - Telkes J. (1986) *A válás lélektana* Budapest: Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó,
- Chandler, S. M. - M. Giovanucci (2004). Family Group Conferencies. *Family Court Review*. 2, 216-231.
- Early, T. J. - L. F. Glenmayer (2000). Valuing Families: Social Work Practice with Families from a Strengths Perspective. *Social Work*. 2, 118-130.
- Satir, V. (1999) *A család együttélésének művészete*, Budapest: Coincidencia,

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szakmai gyakorlat II.

Rövidített neve: Gyakorlat II.

Angol neve: Field work II.

Német neve: Berufspraktikum II.

Kódja: MIKOMHM021_2M

Tantárgyfelelős:

Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorlati jegy évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 50 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 5

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A hallgatónak az alábbi **célok** elérése érdekében kell tevékenykedni:

1. A családokkal végzett munkával kapcsolatos ismeretek elmélyítése és készségek továbbfejlesztése
2. Egy család helyzetének, problémáinak beható megismerése (a család több tagjával való minél többszöri – minimum kétszeri – találkozás alapján)
3. A családokkal végzett szociális munka módszereinek, megközelítéseinek, szemléleteinek megismerése

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A szociális munka mesterképzéshez kapcsolódó gyakorlatot minden hallgatónak a II. és a III. félévben 50-50 órában kell teljesítenie.

A III. félévi terepgyakorlata során minden hallgató 50 órát tölt olyan terephelyen, ahol **a családokkal végzett szociális munka közvetlenül vagy közvetetten** megjelenik. Minden esetben elvárás, hogy a hallgató munkahelyétől eltérő terephely legyen, ahol a gyakorlatot tereptanárral koordinálja.

A terephelyet a hallgató és az Intézet közös megegyezéssel választja ki, az Intézet által megfogalmazott, gyakorlati terephelyekre vonatkozó feltételek szerint:

- **Terephely** lehet minden olyan szociális intézmény, ahol a hallgató az Intézet által megfogalmazott szempontok szerint tudja eltölteni gyakorlatát, és a gyakorlathoz kapcsolódó szemináriumi csoportokban megfelelően tudja a terephelyen eltöltött tevékenységét bemutatni.

A terephelyek lehetséges köre:

Elsősorban családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok, családok átmeneti otthonai jöhetnek számításba, másodsorban ettől eltérő intézmények is, amennyiben a terephely adottságai lehetővé teszik a kliens családtagjaival való találkozást is. (Pl. idősellátás területei – idősek klubja, idősek otthona –, gyermekek átmeneti otthona, nevelőszülői ellátás, fogyatékos személyek otthona, pszichiátriai- vagy szenvedélybetegek rehabilitációs otthona stb.) abban az esetben, ha a kliensnek van hozzátartozója/családtagja, aki vállalja a terepgyakorlatos hallgatóval való találkozást.

A hallgató nem végezheti gyakorlatát olyan intézményben, ahol korábban munkaviszonnyal rendelkezett, ő maga vagy közeli hozzátartozója kliensként megfordult, ill. ahol közeli hozzátartozója dolgozik.

- **Tereptanár** az a szociális munkás lehet, aki főiskolai végzettséggel és 3 év gyakorlattal, ill. egyetemi végzettséggel és 2 év gyakorlattal rendelkezik az adott szakterületen. Szociális feladatokat ellátó intézményben dolgozik, de nem vezetője az intézménynek; szociális munkát közvetlen klienskapcsolatban végez. A hallgató nem végezheti terepgyakorlatát olyan tereptanár mellett, akihez fokozott érzelmi (baráti, szerelmi, rokon) szálak fűzik. Törekszünk arra, hogy a gyakorlatot vezető szakember tereptanár szakirányú végzettséggel is rendelkezzen.

A munka mellett végzett terepgyakorlat sajátosságai – a gyakorlaton lévő szakember szerepe

Az alapképzésben a tereptanár és a hallgató viszonyát a kompetenciák közötti jelentős eltérés jellemzi. A mesterképzésben résztvevő hallgatók rendelkeznek már felsőfokú szociális végzettséggel, szakmai tapasztalatokkal, részben maguk is tevékenykedtek már tereptanárként. A hallgatók már szakemberként tevékenykednek valamely szociális intézményben, és olyan tereptanárokkal találkoznak, akik hasonló tevékenységet végeznek. Ez az egy szinten állók közötti találkozás különleges kihívásokat támaszt, a tanulás és a továbbfejlődés új lehetőségeit kínálja (a hallgató és a tereptanár számára egyaránt). Az eltérő látásmódok megértő elfogadása és tiszteletben tartása fontos feltétele ennek a párbeszédnek. E partneri-párbeszéd viszonyának a szakmai szerepértelmezésben is ki kell fejeződnie: a munka mellett folyó képzésben már nem *gyakornokról*, hanem *gyakorlaton lévő szakemberekről* beszélünk, a *tereptanárt* pedig tulajdonképpen *gyakorlatkísérőként* (kvázi szupervízorként) értelmezzük.

Gyakori kérdések a terepgyakorlattal kapcsolatosan:

- a. Hogyan kerülhetek kapcsolatba a klienssel?
  1. a terepgyakornok választása útján
    - az intézmény által a klienskörnek szervezett csoportos szolgáltatások (pl. álláskereső klub, szülőklub, kismamaklub stb.) megismerése, azokba való bekapcsolódás révén
    - a terepgyakornok a rendelkezésére bocsátott esetdokumentációkból választ kliens
  2. a tereptanár javaslatára
- b. Hányszor és hol kell találkoznom a klienssel és a családjával?
  1. Minél többször, ahogy a segítő kapcsolat megkívánja, de minimum két alkalommal.
  2. A találkozások helyszínei lehetnek:
    - a terepintézményben
    - a kliens / a család környezetében pl. családlátogatás során
    - a klienskíséréshez kapcsolódó tevékenységben pl. kísért ügyintézés során
- c. A család minden tagjával kell-e találkoznom a klienskísérés során?

Tekintettel arra, hogy a *Szakmai gyakorlat 2.* fókuszában a család áll, elvárás, hogy a hallgató a lehetőségeket figyelembe véve minél több családtaggal kerüljön kapcsolatba. Pl. a genogramon szereplő családtagok közül minél többel találkozni.
- d. Milyen dokumentációt kell készítenem a terepgyakorlat során?

Intézménybemutató, esetleírás, gyakorlati naponként készített reflexiós napló (lásd

Szempontrendszer 4-6. oldal)   e. Mennyire valósulhat meg az önálló klienskísérés a gyakorlat 50 órás időtartama alatt? Milyen kapcsolódási pontjai vannak a mesterképzés elméleti és gyakorlati ismeretei között?   A gyakorlatnak nem az önálló esetvitel a célja, hanem résztvevő-megfigyelő szerepben a szakmai reflektivitás fejlesztése, és a különböző elméleti modellek (Olson-modell, Mc. Master-modell) gyakorlatba való áthelyezése.
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Magabiztos tudással rendelkeznek a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.   • Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkeznek a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.   • Magabiztos tudással rendelkezik a szolgáltatási rendszerről, a társszakmák kompetenciaköréről, valamint megfelelő ismeretekkel rendelkezik az esetmenedzseri feladatok ellátásához.   • Képes a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló és javító, konstruktív problémakezelés módszereinek és technikáinak alkalmazására egyéni, családi, csoport és közösségi szinteken, a források és a kockázatok elemzésével.   • Képes esetmenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésére és elemzésére, szükségletfelmérések, hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére.   • Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: ld.: Esetmegbeszélő szeminárium II. Megoldandó feladatok száma: 5
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: A hallgató gyakorlati tevékenységét a tereptanár a Szakmai gyakorlat II. gyakorlati útmutatóban található űrlapon értékeli, majd a munkát ötfokozatú érdemjeggyel minősíti. A hallgatók a félév végén szintén értékelik a terephelyet és a tereptanárt. Támogatjuk az értékelés kölcsönös (tereptanár-hallgató) megbeszélését.
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -

Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Esetmegbeszélő szeminárium II.

Rövidített neve: Esetmegbeszélő II.

Angol neve: Case Studies Seminar II.

Német neve: Fallstudien II.

Kódja: MIKOMHM078 2M

Tantárgyfelelős:

Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Erőss Gyuláné

Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Mészáros Eleonóra

Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 22 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit : 5

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A hallgatók gyakorlatának kísérése és az ott szerzett tapasztalatok (szakmai események, tevékenység, illetve egy-egy eset) feldolgozásának segítése. A hallgatók kiscsoportos munkában dolgozzák fel az előzetesen megküldött gyakorlati dokumentációt.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A hallgatók gyakorlatának kísérése és az ott szerzett tapasztalatok (szakmai események, tevékenység, illetve egy-egy eset) feldolgozásának segítése. A hallgatók kiscsoportos munkában dolgozzák fel az előzetesen megküldött gyakorlati dokumentációt.

A szemináriumi munka alapját képező dokumentumok (intézménybemutató, esetleírás, gyakorlati tevékenységet leíró reflexiós napló) elkészítéséhez a Szakmai gyakorlat 2. gyakorlati útmutatója ad tájékoztatást.

A gyakorlat céljaival összhangban a csoportmunkában is az alábbi hangsúlyok jelennek meg:

- A családokkal végzett munkával kapcsolatos ismeretek elmélyítése és készségek továbbfejlesztése
- Egy család helyzetének, problémáinak beható megismerése (a család több tagjával való találkozás alapján)
- A szociális munka módszereinek, megközelítéseinek, szemléleteinek megismerése

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szolgáltatási rendszerről, a társszakmák kompetenciaköréről, valamint megfelelő ismeretekkel rendelkezik az esetmenedzseri feladatok ellátásához.
- Képes a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív

szemléletű, életminőséget szolgáló és javító, konstruktív problémakezelés módszereinek és technikáinak alkalmazására egyéni, családi, csoport és közösségi szintereken, a források és a kockázatok elemzésével.   • Képes esetmenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésre és elemzésére, szükségletfelmérések, hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére.   • Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Minden hallgatónak a gyakorlatokhoz kapcsolódva különböző dokumentumokat kell megadott határidőre elküldenie. (A különböző szempontokat és határidőket a Szakmai gyakorlat 2. gyakorlati útmutató tartalmazza.)   - Intézménybemutató   - Esetleírás   - Gyakorlati tevékenység dokumentálása   Megoldandó feladatok száma: 5
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: szemináriumon való részvétel a leadott dokumentumok szemináriumi csoportos feldolgozása
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: • Csáky-Pallavicini, R. (1999) A személyiség centruma mint mentálhigiénés probléma az egyházi-önkormányzati keretek között végzett mentálhigiénés szemléletű szociális munkában. (Esettanulmány). In: Tomcsányi T.–Greza F.–Jelenits I. (szerk.): <i>Tanakodó. A mentálhigiéné elmélete, a mentálhigiénés képzés, mentálhigiéné az emberek szolgálatában.</i> Budapest: Magyar Testnevelési Egyetem - Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány - HÍD Alapítvány 173-189.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szakdolgozati szeminárium II.

Rövidített neve: Szakdolgozat II.

Angol neve: Thesis Preparation II.

Német neve: Facharbeitbegleitung II.

Kódja: MIKOMHM100_2M

Tantárgyfelelős:

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév : 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 8 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit : 5

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: Szakdolgozati szeminárium I.

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A hallgatók szakdolgozati munkáját egyéni konzultáció kíséri, melynek keretében a konzulens segítséget nyújt a választott téma tudományos igényű feldolgozásához. A félév során a hallgató áttekinti a téma szakirodalmi háttérét és arról egy összefoglaló tanulmányt ír.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

- konzultáció a témavezetővel
- a választott témához kapcsolódó szakirodalom feldolgozása
- összefoglaló tanulmány elkészítése

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére.
- Képes a hazai és külföldi szociális munka elméleti és gyakorlati források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: min. 15 oldal munkaanyag, ami a szakdolgozat részét képezi, szakirodalmi áttekintéssel

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:

konzultációs igazoló lap

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom: -

Ajánlott irodalom: -

Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: A szociálpolitika aktuális kérdései az Európai Unióban

Rövidített neve: Szocpol az EU-ban

Angol neve: Current Questions of Social Policy in the European Union

Német neve: Aktuelle Fragen der Sozialpolitik in der EU

Kódja: MIKOMHM053_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Széman Zsuzsanna, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Dr. Török Tamás

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 14 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék napjaink európai szintű, elsősorban az Európai Unióban (EU) és tagállamaiban megjelenő szociálpolitikai kihívásait. Annak ellenére, hogy ez a szakpolitikai terület alapvetően a tagállamok hatáskörébe tartozik – így azok a szubszidiaritás elvének megfelelően a legtöbb szabályozási kérdésben megőrzik szuverenitásukat – az EU intézményeire számos speciális (pl. koordinációs, finanszírozási, támogatási) és generális (pl. stratégiaalkotó, hosszú távú közpolitikai tervezés) feladat hárul.

A kurzus hozzásegíti a hallgatókat, hogy a hazai szociálpolitikai események és fejlődési tendenciák európai összefüggéseit is megismerjék és megértsék, ezzel pedig hosszú távon önállóan is képesek legyenek az európai uniós, illetve tagállami modellek és példák megértésére és adaptálására. A kurzus kiemelt célja továbbá, hogy elméleti és gyakorlati szempontból is felkészítse a hallgatókat a szociális munka során felmerülő, európai uniós tagállami szervek közötti együttműködést igénylő ügyekben való kompetens eljárásra és megismertesse velük a pályázati rendszerekkel kapcsolatos sajátosságokat.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

Az EU szociális dimenziója az integrációs folyamat elmúlt két évtizedének legdinamikusabban fejlődő területe.

Az már az európai integráció kezdeti szakaszában nyilvánvaló volt, hogy a munkavállalók szabad mozgásának gyakorlati megvalósításához elengedhetetlen az érintett személyek szociális biztonságának garantálása is: az egyes tagállami állampolgárok természetesen nem kívánnak elköltözni más országba, ha azzal elveszítik a korábban megszerzett szociális jogosultságukat, illetve nem igényelhetnek munkanélküli ellátást vagy megfelelő egészségügyi segítséget szükséghelyzetben.

A szabályozás gyökerei már az Európai Közösségek létrejöttkor, a Római Szerződésben jelentek meg, ám ezek a rendelkezések elsősorban csak a gazdasági integráció megteremtésére összpontosítottak, így a szociális vonatkozások helyett a munka- és egészségvédelmi adottságok domináltak. A következő évtizedek gyors gazdasági fejlődése és az integráció mélyülése azonban elkerülhetetlenné tette a tágabb értelemben vett szociális kihívások rendezését, amelyet az érintett személyek is egyre határozottabban igényeltek. Erre válaszul – a szubszidiaritás elvét és az egyes tagállamok igen eltérő szociális rendszerét figyelembe véve – a szabályozás kiemelten fontos eszköze a tagállami szociális biztonsági rendszerek koordinációja lett. Az EU a gazdasági és társadalmi szükségszerűségeken túl napjainkra már stratégia kérdésként kezeli az állampolgárok objektív és szubjektív jólétének megteremtését. Ezt jól jelzi, hogy az Európa 2020 stratégia egyik kiemelt célja az „inkluzív növekedés”, vagyis a magas szintű foglalkoztatás

biztosítása a szegénységben élő vagy a társadalmi kirekesztés által veszélyeztetett emberek számának csökkentése mellett.

A szociális rendszerek koordinációja keretében a munkahelyi egészség és biztonság, a munkajog, az esélyegyenlőség kérdése és a speciális támogatási alapok helyzete módszeresen szabályozott, ennek alapjául az Alapjogi Karta generális és a 883/2004/EK rendelet speciális rendelkezései szolgálnak. Más területeken a tagállamok szinte teljes rendelkezési szabadságot élveznek, itt az EU irányelvekkel és ajánlásokkal igyekeznek koordinációs feladatait ellátni. Ilyen kérdéskörök például a szociális biztonság, a társadalmi kirekesztettség elleni fellépés, szociális párbeszéd, fogyatékos személyek ügye, idősek támogatása.

A kurzus során a hallgatók megismerik a hatályos EU-s szabályozás történetét, elvi alapjait, struktúráját és viszonyát más uniós szakpolitikákhoz, majd ezek hatásait, illetve közvetlen és közvetett érvényesülését hazánkban.

A frontális előadás és csoportmunka technikáját egyaránt használó kurzus keretében közösen elemezzük az új szociális kihívásokkal kapcsolatos már létező modelleket, valamint az egyéb lehetséges válaszokat és azok gyakorlati megvalósítását, illetve a hazai implementáció lehetőségeit. Fontos elem a szociális munka során felmerülő gyakorlati kérdések (tagállamok hatóságai közötti együttműködés, szociális transferek, pályázatok tervezése és megvalósítása stb.) áttekintése és az egyéni felvetések közös megoldása is.

A kurzus főbb témakörei:

- Az Európai Unió intézményei és ezek szociális elköteleződése;
- A szociális dimenzió kialakulása, kapcsolódása más szakpolitikai területekhez;
- Az európai szociális biztonsági rendszerek összehangolása;
- Az Európai Unió stratégiai célkitűzéseinek szociális vonatkozásai;
- Támogatáspolitikai, pályázati rendszerek;
- Egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség;
- Foglalkoztatáspolitikai;
- Egészségügyi rendszerek és a tartós ápolás-gondozás;
- Nyugdíjrendszerek;
- Szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem;
- Fogyatékosokkal élők;
- Kisebbségi csoportok helyzete és romaügy;
- Az európai jóléti rendszerek előtt álló kihívások és a lehetséges válaszok.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Ismeri a szociális terület működését meghatározó társadalmi, strukturális, gazdasági és politikai folyamatok legfontosabb tényezőit.
- Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére.
- Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.
- Figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi szakmai folyamatokat, képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.
- Különös figyelemmel van a szolgáltatások fenntarthatósági kérdéseire.
- Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.

A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon való részvétel, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: kollokvium, szóbeli vizsga a tantárgy főbb témaköreiből
Segédletek: Kötelező irodalom: • Hajdú József, Berki Gabriella, Ács Vera, Janiné Lados Dóra: <i>Szabad mozgás és az Európai Unió szociális joga</i>. Szegedi Tudományegyetem, Szeged, 2015.   • Greksza Veronika – Mohay Ágoston: <i>Bevezetés az Európai Unió jogába</i>. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar – Európa Központ, Pécs, 2014.   • Sziklai István (szerk.): <i>Az Európai Unió szociális politikái</i>. ELTE TÁTK, Budapest, 2012.   Ajánlott irodalom: • Gyulavári Tamás (2004) (szerk.): <i>Az Európai Unió szociális dimenziója</i>. Budapest: Szociális és Családügyi Minisztérium   • Krémer Balázs (2009): <i>Bevezetés a szociálpolitikába</i>. Budapest: Napvilág Kiadó   • Nyilas, Mihály (2009) (szerk.): <i>A jóléti állam a 21. században</i>. Budapest: Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: A szociálpolitikai ellátórendszer fejlődése és ellentmondásai

Rövidített neve:

Angol neve: The Development of Social-Political Provision and its Contradictions

Német neve: Die Entwicklung des sozialpolitischen Versorgungssystem und ihre Widersprüche

Kódja: MIKOMHM102_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Széman Zsuzsanna, egyetemi tanár (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Kostyál L. Árpád

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 8 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 1

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a rendszerváltozástól napjainkig tartó időszakban a szociálpolitikai, társadalmpolitikai rendszert alapvetően meghatározó hazai folyamatokat. A stúdium azokat a tényezőket kísérli meg azonosítani, amelyek rendre eltérítik a társadalmpolitikai reformokat. A tárgy a családpolitika, a segélyezés, a foglalkoztatáspolitikai és a szociális szolgáltatások területén próbálja feltárni a legfontosabb torzító hatásokat: politikai kitérítést, a szabályozási szakértelem hiányát, a finanszírozás torzító hatását, a decentralizáció hatását, stb.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

1. Szociálpolitika értelmezései, meghatározási kísérlet, dilemmák, kihívások
2. Családpolitika
3. Segélyezés
4. Foglalkozásszerkezet – foglalkozáspolitikai
5. A szociális szolgáltatások szabályozási kísérletei
6. Az európai uniós források felhasználása és hatásai

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Ismeri a szociális terület működését meghatározó társadalmi, strukturális, gazdasági és politikai folyamatok legfontosabb tényezőit.
- Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére.
- Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.
- Figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi szakmai folyamatokat, képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.
- Különös figyelemmel van a szolgáltatások fenntarthatósági kérdéseire.
- Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: -

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:

A hallgatóknak lehetősége van minimum 3 oldalas házi dolgozat elkészítésére, ami 30 százalékkal beszámításra kerül a félévzáró írásbeli teszt eredményébe.

Vizsgakövetelmények: Kollokvium, írásbeli vizsga a tantárgy tematikájából

Segédletek:

Kötelező irodalom:

- Czibere K. – Sziklai I. – Mester D. – Dr. Vörös Gy. – Sidlovics F. – Skultéti J. – Beszterczey A. (2011): *Nemzeti Szociálpolitikai Konceptió 2011 – 2020 Budapest*, http://www.szocialisklaszter.hu/adat/dokumentumtar/hu16_nszk_2011_10.pdf

Ajánlott irodalom:

- Darvas Á. – Farkas Zs. – Győri P. – Kósa E. – Mózer P. – Zolnay J. (2013): A szociálpolitika egyes területeire vonatkozó szakpolitikai javaslatok. *Esély* 6. szám http://www.esely.org/kiadvanyok/2013_6/esely201306.pdf
- Győri P. (2012): Elszabotált reformok – „Tékozló koldus ruháját szaggatja” *Esély* 2. szám http://www.esely.org/kiadvanyok/2012_2/gyori.pdf

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szervezeti magatartás, vezetés II.

Rövidített neve: Szervezeti magatartás II

Angol neve: Organizational Behavior, Management II.

Német neve: Organisationsverhalten, Management II.

Kódja: MIKOMHM054_2M

Tantárgyfelelős:

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Márta Bettina

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 10 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 2

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** Szervezeti magatartás, vezetés I.

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A tárgy célja, hogy a hallgatók megszerezzék korábbi ismereteiket a témakörben, új ismereteket szerezzenek és gyakorlati tevékenységük keretében saját élményhez jussanak a legfontosabb témaköröket illetően. A kurzus fókuszában a szervezet és a vezető áll; a gyakorlat által leginkább igényelt menedzsmenttudományi problémák ismeretközlésén és tapasztalati tanuláson alapuló szakmai készség- és személyiségfejlesztése révén.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

IV. Témablokk: szervezeti kultúra, hatalom

A találkozó célja: A szervezeti kultúra mint a versenyelőny egyik lehetséges forrásának vizsgálata.

Témakörök:

- nemzeti kultúra, szervezeti kultúra, szubkultúrák
- erős-gyenge kultúrák, kultúraformálás
- a hatalom forrásai, felhatalmazás, felelősségteremtés

V. Témablokk: vezetés

A találkozó célja: A szervezeti tagok, csoportok, szervezeti egységek hatékony mozgósításának vizsgálata.

Témakörök:

- vezetői szerepek, stílusok, modellek
- érzelmi intelligencia a vezetésben
- leadership vs. followership

VI. Témablokk: változásmenedzsment

A találkozó célja: A változások hatékony menedzselésének vizsgálata.

Témakörök:

• a változások akadályai és azok leküzdése   • a változások 'eladása', menedzselése, fenntartása
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből.   • Képes esetmenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésére és elemzésére, szükségletfelmérések, hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére.   • Képes szakmai team-et létrehozni, működtetni, annak feladatait tervezni, szervezni és folyamatosan értékelni.   • Képes a szakmai feladatok megvalósítását segítő hálózatok kiépítésére és működtetésére.   • A szociális területen, elmélyült ismereteire, valamint kommunikációs képességeire és készségeire építve aktívan be tud kapcsolódni a konfliktusok feltárásának és kezelésének munkálataiba.   • Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, az azt segítő, megalapozó szervezeti és adminisztrációs feladatok meghatározásában és ellátásában, szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.
A hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: opcionális, lásd félévzárás feltételei
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: - előadásokon való részvétel,   - a félév során elsajátított ismeretek egytől ötig terjedő skálán való értékelése.
Vizsgakövetelmények: a félévzáró jegy megszerzése 3 – szabadon választott – módon lehetséges: A, Kollokvium B, Megajánlott jegy házidolgozat alapján C, Megajánlott jegy órai kiselőadás alapján Részleteket lásd a mellékelt SZMV tavaszi félévzárás tudnivalók 2022. dokumentumban.
Segédletek: Kötelező irodalom: Bakacsi Gyula: Szervezeti magatartás alapjai – Alapszakos jegyzet Budapesti Corvinus Egyetem hallgatói számára (Aula, 2010), ami elektronikusan is elérhető (tankonyvtar.hu), illetve Semmelweis Kiadó által gondozott kiadás is megfelelő Ajánlott irodalom: IV. Témablokk: • Blanchard, K., Carlos, J., & Randolph, A. (1998): <i>Empowerment A felelősség hatalma</i>, SHL Hungary Kft.   V. Témablokk: • Simon Sinek, (2017): <i>A jó vezetők esznek utoljára</i>, Budapest: HVG Könyvek Kiadó   VI. Témablokk: • Noszkay Erzsébet (2009): <i>Változás- és válságmenedzsment az alapoktól</i>, Budapest: N&B. kiadó

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Stressz, kiégés, szupervízió a segítő munkában Rövidített neve: Stressz, kiégés Angol neve: Stress, Burnout and Supervision in Helping Process Német neve: Stress, Burnout, Supervision in der helfender Arbeit Kódja: MIKOMHM061_1M					
Tantárgyfelelős: Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktató: Dr. Joób Máté Árpád, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: kollokvium	Óraszám: 10 elmélet	Jelleg: kötelező	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A szociális munka területén dolgozó szakemberek - hasonlóan más humán területen dolgozó szakemberekkel - veszélyeztetettek a megfáradás és kiégés szempontjából. A tárgy célja, hogy elméleti háttérismeretek átadásán és konkrét gyakorlatok bemutatásával felhívja a figyelmet a prevenció lehetőségeire.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A kurzus elméleti ismereteket ad a mentálhigiéné, stresszkezelés, kiégés megelőzése és a szupervízió témaköreire vonatkozóan. Körbejárja mindazokat az elméleti, önreflexiót elősegítő ismereteket, amelyek révén felismerhetővé válik a szakmai elakadás vagy kiégés korai fázisa. A stúdium támogatja a szociális munkás hallgatókat abban, hogy külső szakember segítségével képessé váljanak a kor gyors változásai, átalakulásai közepette stabilizálni saját és a segítettek bizonytalan szakmai- és élethelyzetét. Meghatározó megközelítése a stúdiumnak továbbá a segítő személyiségének és tevékenységének fókuszba állítása. Összefüggéseket keresünk a személyiségjegyek, illetve személyiség érettsége és a munkavégzés eredményessége között. (érett ill. szindrómás segítő) Megnézzük az önismeret, önreflexió kérdéseit, és az én-védelem eszköztárát, melynek elméleti-metodikai hátterét a tapasztalati tanuláson alapuló szupervízió adja.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról. • Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből. • Képes szakmai team-et létrehozni, működtetni, annak feladatait tervezni, szervezni és folyamatosan értékelni. • Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: - az előadások között otthoni reflexiós munka					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja:					

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon való részvétel, egyéni reflexiós munka teljesítése, kollokvium egytől ötig terjedő skálán való értékelése.

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Vizsgakövetelmények: kollokvium, írásbeli vizsga házi dolgozat formájában a tárgy tematikájánál megadott témakörökből

Segédletek:

Kötelező irodalom:

- Bergner, T. M. H. (2015): Burnout, A kiégés megelőzése 12 lépésben, Z-Press, Miskolc
- Dr. Joób M., Siba B. (2015) Mitől pasztorális a szupervízió? Az egyházi kontextusban végzett szupervíziós munka specifikusságának kérdései. Embertárs XIII/2. 168-176.
- Rogers, C. R. (2006): Valakivé válni A személyiség születése. Edge 2000 Kiadó. Budapest.
- Fruttus I. L. (2006) Szociális munkások és diakónusok szakmai készség- és személyiségfejlesztése tapasztalati tanuláson alapuló szupervízióval. Embertárs 3. 215-226.
- Fruttus I.L. (2012) A segítői önerőfejlesztése-menedzsmenttudományi eszközökkel. Embertárs 2. 120-128.
- Hézszer G. (2001): Miért? ...Rendszerszemlélet és lelkipásztori gyakorlat (Kiegészítő c. fejezet). KÁLVIN Kiadó, Budapest.
- Hézszer G. (2014): Újra szárnyra kapni. Új Ember. Budapest.
- Ónody S. (2001): Kiegészítő tünetek (burnout szindróma) keletkezése és megoldási lehetőségei. In: Új Pedagógiai Szemle, 2001/5. 80-85., ill. interneten: <http://epa.oszk.hu/00000/00035/00049/2001-05-ta-Onody-Kiegeses.html>
- Tomcsányi T. – Fodor L.: Segítő kapcsolat, segítő szindróma, segítő identitás. In: Jelenits I. – Tomcsányi T. (szerk.): Egymás közt – egymásért. Róm. Kat. Egyházi Szeretetszolgálat és a Budapest XIII. ker. Tanács HÍD Családsegítő Központja, valamint a Szeged-Csanádi Püspökség kiadása, 19-45.
- Török G., – MARLOK Zs. (2013) Segítség segítőknek - Az önszupervízió lehetősége Embertárs 2013/4. 332-337 (letölthető)
- Versegi B. M. (2017) Lehetőségek a kiégésen innen...és túl, Új Ember Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Segítő módszerek III.

Rövidített neve: Segítő III.

Angol neve: Helping Methodes III.

Német neve: Helfende Methoden III.

Kódja: MIKOMHM080_3M

Tantárgyfelelős:

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Dr. Nagy Zsolt

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Eröss Gyuláné

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Süki-Szijjártó Szilvia Ágnes, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Mészáros Eleonóra

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága : évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 elmélet 9 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** Segítő módszerek II.

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A stúdium célja részben a BA-ban már megismert, érintett fogalmak felidézése, illetve továbbgondolása, gyarapítása. Célunk, hogy a hallgatók pozitív attitűdöt alakítsanak ki a szociális területen alkalmazott csoportmunka lehetőségeivel kapcsolatban. Fontos része a programnak, hogy a hallgatók gyakorlatban működő szervezetekkel is megismerkedjenek. Ennek érdekében a szociális munka különböző területein működő szervezet vezetője/képviselője mutatja be az általuk vezetett csoport munkáját, módszertani eszköztárát, a megalakulás motivációit és a kihívások kezelését.

A stúdium célja továbbá, hogy a hallgatók lehetőséget kapjanak a saját élmény megszerzésére, rálássanak a csoportvezetésre és a részfolyamatok irányítására, valamint a csoportdinamikai folyamatokra. A folyamat feldolgozását szemináriumi munka kíséri.

Az előadások célja, olyan csoportlélektani és szociálpszichológiai ismeretek nyújtása, melyek rámutatnak arra, hogy a csoportokhoz és közösségekhez való tartozás, a kötődés (Bolwby) alapvető emberi szükséglet, mely nélkül az elszigeteltségben és a társas támogatás hiányában jelentősen romlik az egyén lelki egészsége és életminősége. Ezért a szociális munkában is kiemelt jelentősége van, az erős és gyenge kötések (Granovetter) támogatásának és társadalmi integrációt segítő választott csoportokhoz való tartozásnak, melyek révén az egyén kitudja bontakoztatni személyes adottságait.

Az előadások foglalkoznak a csoportok és közösségek és mentálhigiénés jelentőségével és társadalmi integrációban betöltött funkciójával, valamint a csoportos és közösségi gyógy módok lehetőségeivel a szenvedélybetegségek gyógyítása terén.

A csoportlélektan területéről foglalkozik a stúdium a társadalmi kiscsoportok formáival, azok csoportlélektani jelentőségével a csoportokban létrejövő csoportdinamikai térrel (R. Schindler). Továbbá a csoportdinamikát meghatározó kapcsolati szintekkel (Schattenhofer), a kohézióval, hatalommal, agresszióval, áttételi jelenségekkel a normák és értékek kialakuló rendszerével, és a csoportvezetői feladatokkal.

További célok: A hallgató eszköztárában a csoportmódszer is szerepeljen, mint egy lehetséges

alternatíva az egyéni módszerek alkalmazása mellett. Egyértelművé váljon a hallgató számára milyen feltételei/kritériumai/elvárásai/felelősségei vannak a csoportvezetésnek, s egyben iránymutatást adni a csoportvezetővé válás lehetőségeire. A szemináriumi órák lehetővé teszik, hogy a hallgató csoporttámogatás mellett próbálja ki magát a csoport előkészítési munkálatok, csoportszervezés, valamint egy klienskört érintő téma köré felépített tematika kidolgozása, megtervezése terén.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

A stúdium keretén belül a bevezető előadások szolgálják a kurzus ismeretanyagának (pl. csoportdinamikai fogalmak és folyamatok, társadalomlélektani jelenségek, kis- és nagycsoportok fejlődése, csoportközi viszonyok, ellenállás, bűnbakképzés, csoportot összetartó erők stb.) elsajátítását. A szociális munka egyes területein működő szervezetek csoportmunkájának megismerése már az attitűdformálást szolgálja, amit a hospitálási tevékenység egészít ki. A szervezetek képviselői az előadás során bemutatják csoportvezetővé válásuk útját is.

A stúdium keretében a hallgató érdeklődési területének, lehetőségeinek megfelelően választja ki azt az intézményt, ahol hospitáló szerepben végez tevékenységet. A hospitálási tevékenységet kísérő szemináriumi munka segíti a hallgatót élményei feldolgozásában, a csoportfolyamatok, csoporttörténekek tudatosításában.

A szemináriumi órákon az egyes csoportalkalmakon megélt tapasztalatok feldolgozása történik – mit élt át, mit nem értett meg a folyamatból, mit kezd ezzel – megoldási utak keresése; a két alkalom közötti lét kísérése – az előző csoportalkalom lecsengetése, a következő előkészítése, felkészülés.

A folyamat menete:

- A hallgató válasszon ki egy szociális területen működő csoportot, amelybe hospitálóként/csoportvezetőként becsatlakozhat. Választását indokolja. A hallgató olyan csoportvezető mellett lehet hospitáló szerepben, aki legalább három éve, illetve legalább három teljes csoportfolyamatot csoportvezetőként végigvitt.
- Ezután a hallgató minimum három (lehetőleg egymást követő) csoportalkalmon vegyen részt hospitáló/csoportvezető szerepben. Az egyes szemináriumi alkalmakra hozzon az adott csoportületről egy-egy történetet, amelyet néhány sorban ismertet, és elküldi a csoporttagoknak és a csoportvezetőknek. Ezek az anyagok képezik a szemináriumi órák munkaanyagait.
- Készítsen interjút (a második képzési alkalomra) a csoport vezetőjével, illetve saját csoport esetén, mutassa be csoportját az alábbi szempontok szerint:
  - A célcsoport meghatározása
  - A célok meghatározása
  - A szükségletfelmérés (eszköze és módja)
  - A programterv kidolgozása
  - A megvalósulást elősegítő és gátló tényezők
  - A programterv kialakításába bevonták-e az érintett klienskör tagjait

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.
- Képes a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló és javító, konstruktív problémakezelés

módszereinek és technikáinak alkalmazására egyéni, családi, csoport és közösségi szintereken, a források és a kockázatok elemzésével.   • Képes eseménymenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésére és elemzésére, szükségletfelmérések, hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére.   • Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: • interjú a csoportvezetővel / a kiválasztott csoport bemutatása a megadott szempontok szerint   • a márciusi és az áprilisi képzési alkalomra küldött 1 oldal terjedelmű csoporttörténet leírás dilemmával, kérdésekkel, valamint (határidő: képzést megelőző vasárnap estig)   • a félév végén egy 4-8 oldalas reflektív beszámoló készítése a hospitálási folyamat tapasztalatairól. A dolgozat mutassa be a csoportvezetővel készített interjú során megismert csoportfolyamatot, kikre irányul a terv, milyen célok hívják életre a csoportot, hogyan készült a szükségletfelmérés, mire voltak kíváncsiak a szükségletfelmérés során, s a kidolgozott programterv elemeit, a megvalósulást elősegítő és gátló tényezőket. Ismertesse a három csoportalkalom egyikének bármely konkrét történéseit, elemezze a már megismert csoportdinamikai fogalmak felhasználásával: rálátás a csoportban lévő szerepekre, vezetői viselkedésre, dinamikai viszonyokra és saját belső reakciókra.   Megoldandó feladatok száma: 4
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Vizsgakövetelmény: gyakorlati jegy
Kötelező irodalom: • Allport, G. (1999): <i>Az előítélet</i>. Budapest: Osiris, 297-349.   • Buda B. (2003): A közösség pszichológiai jelentősége és gyógyító ereje. In: Buda B.: <i>A lélek egészsége. A mentálhigiénié alapkérdései</i>. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 289-311.   • Czike K. (2006): Önkéntesség és társadalmi integráció. In: Czike K. – Kuti É. (szerk.): <i>Önkéntesség, jótékonyosság, társadalmi integráció</i>. Budapest: Nonprofit Kutatócsoport, Önkéntes Központ Alapítvány, 21-72.   • Csermely P. (2005): Társadalmi hálózatok. In: Csermely P.: <i>A rejtett hálózatok ereje. A segítség a világ stabilitásáért?</i> Budapest: Vince Kiadó, 9. fejezet. 142-173.   • Göncz K. (1990) Az önszorgító csoportok. In: Jelenits I.–Tomcsányi T. (szerk.): <i>Egymás közt - egymásért</i>. R. K. Egyházi Szeretetszolgálat és a Budapest XIII.ker. Tanács HÍD Családsegítő Központja, valamint a Szeged-Csanádi Püspökség kiadása. 153-177. http://www.nonprofitkutatas.hu/letoltendo/NP_14_1.pdf   • König, O. – Schattenhofer, K. (2014): <i>Bevezetés a csoportdinamikába</i>. Budapest: In Dynamics Consulting Kft., 15-57.; 72-82.; 96-101. Kapható: https://www.z-press.hu/csoportdinamika-bevezetes-konyv   • Papell – Rothman (1993) Szociális csoportmunka modellek: tartalom és örökség. In: <i>A szociális munka elmélete és gyakorlata IV.kötet – Szociális munka csoportokkal</i> Budapest: Nemzeti Család – és Szociálpolitikai Intézet. 86-101.

- Pataki É. (2010) *Szociális munka csoportokkal* Debrecen: Szociotéka <http://www.szocioteka.hu/kepzes>
- Pintér G. – Gaál R. (2011) *Tréningcsoportok – Tudástár trénereknek*. Szarvas. Letölthető: <http://trecingcsoportok.szerepcsere.hu/>
- Riesman, D. (1982): *A magányos tömeg*. Budapest: Közgazdasági és Jogi Kiadó, 76-92.
- Szőnyi G. (2005) *Csoportok és csoportozók – A lélektani munkára építő csoportok...* Budapest: Medicina
- Whittaker (1993) A csoportfejlődés ötszakaszos modellje In: *A szociális munka elmélete és gyakorlata IV. kötet – Szociális munka csoportokkal*, Budapest: Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet. 245-253.

További ajánlott irodalom:

- Büki P. – Kohányi M. – Vecsei M. (2005) Befogadó Falu Program *Embertárs 4*.
- Duró A. (2005) Háztól házig – lélektől lélekig. A tanyagondnok hivatása *Embertárs 4*.
- Fruttus I. L. (2003) Lelkigondozás és teammunka I-II. *Embertárs*, 1-2. 50-65.
- Hegyesi G. – Talyigás K. – Kozma J. – Szilvási L. (szerk.) (1993) *A szociális munka elmélete és gyakorlata IV. kötet – Szociális munka csoportokkal*. Budapest: Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet
- Németh L. (1998) Önségítő csoportok In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* Budapest: Szociális Szakmai Szövetség.
- Német L. (1998) Szociális munka csoportokkal In: *Kézikönyv szociális munkásoknak* Budapest: Szociális Szakmai Szövetség. 138-179.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Interprofesszionális esetmegbeszélő mentálhigiénés szemléletben Rövidített neve: Interprofesszionális esetmegbeszélő Angol neve: Mental Health Oriented Interprofessional Case Discussion Seminar Német neve: Interprofessionelle Fallbesprechung in mentalhygienisch orientiertem Ansatz Kódja: MIKOMHM099_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Török Gábor Pál, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók: Süki-Szijjártó Szilvia Ágnes, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Mészáros Eleonóra Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélé v: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 4 elmélet 4 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Esetmegbeszélő szeminárium I-II.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A szociális munkásnak a hatékony segítség érdekében képesnek kell lennie együttműködni más szakmák képviselőivel, szakértőivel, ismervé a saját kompetenciahatárait. E tárgy keretében a mentálhigiénés szemléletű multiprofesszionális, sőt interprofesszionális esetkezelésre, problémamegoldásra kívánunk mintát adni, modellálva, hogyan tudnak együtt dolgozni team munkában a különböző szakmák képviselői, hol vannak a munkájukban a kapcsolódási pontok.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A stúdium keretén belül a bevezető előadás szolgálja a kurzus ismeretanyagának elsajátítását. Az első alkalommal egy példaértékű modell bemutatására kerül sor: a konkrét program megismerésén, filmvetítésen túl, egy esetkonferencia által, intézménylátogatással egybekötve. A szeminárium készségfejlesztésre szolgál, illetve a hallgatók általi esetprezentáció és megbeszélés során (csoportokban) alkalom nyílik elmélyülni a szociális rendszer és más, a társadalomban az egyént körülvevő intézményrendszerek működésének kapcsolódásaiban.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről. • Magabiztos tudással rendelkezik a szolgáltatási rendszerről, a társszakmák kompetenciaköréről, valamint megfelelő ismeretekkel rendelkezik az esettanulmányi feladatok ellátásához. • Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből. • Képes a munkafolyamatokat irányítani, eredményes a hatékony szociális munkához szükséges interdiszciplináris, interprofesszionális együttműködésekben.					

• Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: - beadandó esetprezentáció   Megoldandó feladatok száma: 1
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: szemináriumon való részvétel
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: • Budai István (2015) Az együttműködés a szociális munka egyik kulcsa és eszköze. <i>Párbeszéd, 1</i>, Letölthető: http://parbeszed.lib.unideb.hu/file/2/551924f969e72/szerzo/PBUDAImasolat.pdf   Ajánlott irodalom: • Budai István, Puli Edit (2015) Együttműködés a szociális szolgáltatásokban. <i>Esély, 1. 32-64.</i> Letölthető: http://esely.org/kiadvanyok/2015_1/2015-1_1-2_budaipuli_egyuttmukodes_szocszolgban.pdf

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: **Szakdolgozati szeminárium III.**

Rövidített neve: Szakdolgozat III.

Angol neve: Thesis Preparation III.

Német neve: Facharbeitbegleitung III.

Kódja: MIKOMHM100_3M

Tantárgyfelelős:

Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelező	Kredit : 10

Tantárgy felvételének **előkövetelménye**: Szakdolgozati szeminárium II.

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A hallgatók szakdolgozati munkáját egyéni konzultáció kíséri, melynek keretében a konzulens segítséget nyújt a választott téma tudományos igényű feldolgozásához. A félév során a hallgató a dolgozatban bemutatja a megszerzett elméleti, gyakorlati és készségszintű tudásának szintézisét és alkotó alkalmazását a szociális munka egy általa választott területén.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

- konzultáció a témavezetővel
- a szakdolgozat teljes szövegének elkészítése
- a konzulens iránymutatásainak beillesztése a dolgozatba
- a dolgozat végleges változatának elkészítése

A hallgató a szakdolgozat teljes szövegének önálló elkészítése után jelentkezik, benyújtja a szakdolgozat nyers változatát és amennyiben szükséges a konzulens iránymutatása, észrevételei szerint véglegesíti a szakdolgozatot. A harmadik konzultációt mindenképp úgy érdemes ütemezni, hogy a konzulensnek legyen ideje átolvasni a dolgozatot és maradjon idő az esetleges javításokra (min 10 nappal a leadás előtt)!

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére.
- Képes a hazai és külföldi szociális munka elméleti és gyakorlati források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma: 1 ; Szakdolgozat nyers változatának leadása a konzulensnek

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi **aláírás**, valamint az **osztályzat** kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:

konzultáció a konzulenssel, szakdolgozat nyers változatának leadása

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom: -

Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Számítógépes irodalomkutatás

Rövidített neve: Irodalomkutatás

Angol neve: Literature research on computer

Német neve: Computerunterstützte Literaturforschung

Kódja: MIKVMHM104_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Dr. W. Ungváry Renáta, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám:	Jelleg:	Kredit
1.és 3./őszi	évente		10 gyakorlat	kötelezően választhat ó	: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A tárgy célja felkészíteni a hallgatókat a modern könyvtári eszközök és szolgáltatások segítségével végezhető kutatómunkára. Minden kutatás elengedhetetlen eleme a megfelelő szakirodalmi tájékozottság, ami segít a kutatási kérdések megalkotásában, pontosításában és a kutatási eredmények kontextusba helyezésében.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

- Referenciakezelő program (Endnote) használata
- Hazai és nemzetközi szakirodalmi adatbázisok
- Hagyományos könyvtári szolgáltatások virtuális formái
- Hazai és nemzetközi folyóirat-katalógusok

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Képes a hazai és külföldi szociális munka elméleti és gyakorlati források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:

Megoldandó feladatok száma:2; bibliográfia, szöveg hivatkozásokkal

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.

Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja:

Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:

részvétel a szemináriumon

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom: -

Ajánlott irodalom: -

Simmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Szakmai önismeretfejlesztő tréning Rövidített neve: Szakmai önismeret Angol neve: Professional Self-knowledge Training Német neve: Selbsterfahrungstraining im beruflichen Bereich Kódja: MIKVMHM105_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktató: Dr. Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 1.és 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Lehetőséget biztosítani a résztvevőknek arra, hogy a tapasztalati tanulás eszközrendszerére építve, saját pszichés tempójuk, kockázati szintjük, belső célkitűzéseik szerint jobban megismerjék szakmai erősségeiket, fejleszthető vonásaikat úgy, hogy küldetésüket betölthessék.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Témák: Ki vagyok? Honnan jöttem? Mik a meghatározó értékeim, fejlesztendő jellemzőim? Hova tartok: mi az én küldetésem? Milyen stratégia mentén szeretném ezt megvalósítani? Milyen feladatok származnak ebből és milyen lépések megtétele vár rám? Egyáltalán: mit tehetek magamért és a rám bízottakért?					
Módszereink: A tréningen (legalábbis céljaink szerint) biztonságos, elfogadó légkörben, a tiszta kommunikáció szabályai szerint működve, önszabályzó módon, a kockázati szint szabad megválasztásával dolgozunk, a tapasztalati tanulás elveinek, gyakorlatának messzemenő figyelembe vétele szerint. Feladathelyzetek, szituációk megoldásával, egy-egy rövid előadás betét, modell ismertetésével, a résztvevők tapasztalatainak megosztásával dolgozunk. Encounter csoport formában, gestalt feldolgozási elemekkel tesszük hatékonyabbá feldolgozásainkat, az értő figyelem / aktív hallgatás kompetenciái begyakorlásával haladunk célkitűzéseink megvalósulása felé.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: - Megoldandó feladatok száma: 1, reflexió					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): hiányzás esetén aláírás nem adható, a távolmaradás pótlására nincs lehetőség					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: részvétel a szemináriumon					

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom: -

Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: A drogfogyasztás prevenciója Rövidített neve: A drogfogyasztás prevenciója Angol neve: Prevention of Substance Use Német neve: Drogprevention Kódja: MIKVMHM106_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktató: Dr. Albert-Lőrincz Enikő, egyetemi tanár (BBTE, Kolozsvár)					
Tantárgyfélév: 2. és 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A kurzus alap gondolata az, hogy a drogproblémák esetében a leghatékonyabb társadalmi válasz a megelőzés. Az előadások az integrált megelőzés fogalmával ismertetik meg, ami rendszerszemléletű mentálhigiénén alapul, egyéni életstílusra szabott, és egészség-promóciót feltételez. Az információk az egészséges életmódra vonatkoznak, józanul tájékoztatnak a veszélyekről és ismertetik a jelenséggel kapcsolatos egyéni, családi, társadalmi háttértényezőket. Elemzik az iskolai megelőzés lehetőségeit és módszereit.					
Továbbá: • a hallgatók el tudjanak igazodni a prevencióra vonatkozó fogalmak sűrűjében, • tájékozódni tudjanak a fogalmak körét és köztük levő (alá- és mellérendelő) viszonyokat illetően, • ismerjék az ártó és védő tényezőket, • felismerjék veszélyeztetett csoportokat, • szociális munkásként segítséget tudjanak nyújtani a függőségek megelőzésében és kezelésében.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • A megelőzés értelmezési kerete • A megelőzés helye az egészségmegőrzés folyamatában • Ártó és védő tényezők az egészségmagatartást illetően • A megelőzés gyakorlati lehetőségei					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról. • Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről. • Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:					

Megoldandó feladatok száma: 1 esszé a stúdiumon elhangzott témakörök egyikéből
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: beadandó dolgozat Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: szemináriumon való részvétel
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: • Albert-Lőrincz, E. (2009) <i>A drogfogyasztás prevenciója. Az integrált megelőzés elmélete és gyakorlata</i>. Kolozsvár: Kolozsvári Egyetemi Kiadó   • Demetrovics, Zs. (2004) <i>Az addiktológia alapjai I.</i>, Budapest: ELTE Eötvös Kiadó 47-69.   • Ferenczi Z. (2003) <i>Drogprevenció, pedagógus, iskola</i>. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó   • Paksi, B. – Demetrovics, Zs. (2003): <i>A drogprevenció gyakorlat megismerése</i>. Budapest: L' Harmattan Kiadó
Ajánlott irodalom: • Albert-Lőrincz E. (2004) <i>Önpusztító lázadás. A drogfogyasztás, mint kóros viselkedésminta</i>. Kolozsvár: Scientia Kiadó   • Buda B. (2002) <i>A drogmegelőzés elméleti alapjai</i>. Budapest: Nemzeti Drogmegelőzési Intézet   • Demetrovics Zs. (2007). <i>Drog, család, személyiség. Különböző típusú drogok használatának személyiségpszichológiai és családi háttere</i>. Budapest: L'Harmattan Kiadó   • Németh A., Gerevich J. (2000) <i>Addikciók</i>. Budapest: Medicina Könyvkiadó 45-77.   • Rácz J. (2008): <i>Addiktológia. Tünettan és intervenciók</i>. Budapest: Semmelweis Egyetem Egészségtudományi Kar 57- 64.   • Rácz J. (2001) <i>Prevenációs programok értékelése</i>. Budapest: ISM. 3-82.   • Sipos K. (szerk.) (1995) <i>Drogmegelőzés az iskolában</i>. Budapest: Magyar Testnevelési Egyetem Továbbképző Központja, 5-12.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Táncmeditációs műhely Rövidített neve: Táncmeditáció Angol neve: Dance Meditation Workshop Német neve: Tanzmeditation Workshop Kódja: MIKVMHM107_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Ládonyi Zsuzsanna egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktatók: Balkovics Ilona Bucholczné Szombathy Mária					
Tantárgyfélév: 2. és 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A szociális munka területén dolgozó szakemberek különösképp veszélyeztetettek a kiegészítő szempontjából. A tárgy célja kreativitás, mozgás, zene, közösség formálás, reflexió és táncmeditációs műhelymunka nyomán felhívni a figyelmet az önismeretre és preventív jelleggel hozzájárulni a hallgatók kiegészítő elleni felkészüléséhez.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A műhely lehetőséget teremt arra, hogy a körtáncok (népek táncai, koreografált táncok) segítségével a résztvevők megtalálják belső központjukat, reflektáljanak élethelyzetükre, kapcsolataikra. A táncok lehetővé teszik, hogy a gondolatok háttérbe kerüljenek, az érzések, benyomások pedig felerősödjenek. Ezzel a különböző lépések és gesztusok jelentéstartalmakkal töltődnek meg, melyek segítenek eligazodni a jelenben. A táncmeditációhoz semmilyen táncos előképzettség nem szükséges, elég a zene és a tánc szeretete.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: • rövid írásos reflexió Megoldandó feladatok száma: 1					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): hiányzás esetén aláírás nem adható, a távolmaradás pótlására nincs lehetőség					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: szemináriumon való részvétel - rövid írásos reflexió elkészítése					

Hiányzás: a tantárgy speciális (önismereti) jellegű, hiányzás esetén a stúdium újbóli tantárgyfelvétellel teljesíthető.

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom: -

Ajánlott irodalom:

- Watts, June (2006) *Circle Dancing*, Green Magic Somerset
- Wosien, Maria-Gabriele (1994) *Tanz Symbole in Bewegung*, Veritas Linz
- Lander, Hilda-Maria, Zohner, Maria-Regina (1986) *Bewegung und Tanz –Rhythmus des Lebens* Matthias-Grünwald-Verlag Mainz

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Elhelyezkedési esélyjavítás Rövidített neve: Elhelyezkedési esélyjavítás Angol neve: Odds - improvement on finding a job Német neve: Verbesserung der Chancen bei der Arbeitssuche Kódja: MIKVMHM111_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktató: Mészáros Eleonóra					
Tantárgyfélé v: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgatók ismerjék meg a munkahely elvesztésének egyéni, családi, kapcsolati hatásait. Felkészüljenek a települési lehetőségek, igények és szükségletek felmérésére, és tapasztalatot szerezzenek az igazodó program összeállításában, mely az álláskereső egyéni lehetőségeihez, tudásához, szükségleteihez igazodik					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: A munkahely elvesztésének hatásai; Település szintű lehetséges eltérések diagnosztizálása alapján a szociális munkás lehetőségei, feladatai; Személyre szabott egyéni és csoportprogram összeállítása; A tematika sarokpontjai, szituációs játékok.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról. • Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről. • Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1; házidolgozat (3-5 oldal) A dolgozat két témában készülhet: A.) Csoport indítására irányuló programterv: Adott település szükségleteit figyelembe véve, álláskereső ügyfelek részére program összeállítása, amelyben megjelenik a program célja, tartalma, s a megvalósíthatóság lehetőségei. VAGY B.) Esetelemzés: Egy ügyfél esetének átgondolása, aki a segítő kapcsolat folyamán az álláskereső nehézségeivel küzdött. A segítő folyamat eredménye lehet sikeres, lehet kudarccal végződő. Az ügyfél és problémája bemutatása mellett az elemzés fókuszában a sikerek/kudarckok okainak elemzése áll.					
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és					

Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: órai jelenlét és aktivitás, házidolgozat
Vizgakovetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: Ulicska, L. (2000) A munkanélküliség feltalálása Magyarországon: a munkanélküliség fogalmának recepciója a magyar társadalomban. <i>Korall.</i> 5-6. 37-48. Székely V. (2003) <i>A munkanélküliek lélektana.</i> http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_gazdasagpszichologia/ch03s06.html Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Kontextuális családterápia Rövidített neve: Kontextuális családterápia Angol neve: Contextual Family Therapy Német neve: Kontextuelle Familientherapie Kódja: MIKVMHM110_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Tomcsányi Teodóra, professor emerita (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktató: Dr. Baráth J. Katalin					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Tárgyfélév: 3.	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 2
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A hallgatók megismertetése a kontextuális koncepcióval, többoldalú melléállás /multidirected partiality/ munkaelvével és a kontextuális módszer nyelvével.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Saját családtörténetük kutatását a kontextus figyelembevételével végzik, mely átfogja a család történetiségét, a lojalitást, az intergenerációs valóságot és az egyén különbözőségeit. Az elmélettel összekapcsolódó intervenciós gyakorlatok elősegítik a családi kontextusba való behelyezkedést, és segítik a családi problémák és történések létrejöttének, valamint következményeinek megértését (mint családi erőszak, differenciálódás, a bizalom megszerzése és erőforrása).					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:					
• Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról. • Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről. • Magabiztos tudással rendelkezik a szolgáltatási rendszerről, a társszakmák kompetenciaköréről, valamint megfelelő ismeretekkel rendelkezik az esetmenedzseri feladatok ellátásához.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: -					
Jelenléti kötelezettség: (távolszolgálat pótlásának lehetősége, ha van): hiányzás esetén aláírás nem adható, a távolszolgálat pótlására nincs lehetőség					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: részvétel a szemináriumon					
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy					
Segédletek: Kötelező irodalom: • Böszörményi-Nagy I.: <i>Kapcsolatok kiegyensúlyozásának dialógusa</i>. Budapest: Coincidencia Kft., 2001.					
Ajánlott irodalom:					

- Böszörményi-Nagy I.: *From Family therapy to a psychology of Relationships: Fictions of the individual and fictions of the family. Comprehensive Psychiatry*, 1966., 27, 374-380.
- Böszörményi-Nagy I.: *Loyalty implications of the transference model in psychotherapy. A.M.A. Archives of General Psychiatry*, 1967., 27, 374-380.
- Böszörményi-Nagy I.: *Contextual Therapy: Therapeutic leverageages in mobilizing trust. Report 2 UNIT IV. The American Family, Philadelphia, The Continuing education Service of Smith, Kline and French Laboratories*, 393-416.

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Számítógépes adatfeldolgozás Rövidített neve: Adatfeldolgozás Angol neve: Data analysis in SPSS Német neve: Datenanalyse in SPSS Kódja: MIKVMHM112_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktató: Dr. Bóné Veronika, tudományos munkatárs (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Tárgyfélév: 3.	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye : -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A stúdium során kiscsoportos formában (8-15 fő), gépteremben sajátítják el a hallgatók az excel program által kínált azon lehetőségeket, amelyek segítségükre vannak a kutatómódszertan kurzushoz tartozó kutatási adatok feldolgozásában. Különösen ajánlott azoknak a hallgatóknak, akik szakdolgozati munkájukban kérdőíves adatfelvételt terveznek.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Az excel program működése • Adattranszformáció • Adatok szűrése, rendezése • Leíró statisztikai függvények • Grafikonkészítés					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Birtokában van a kutatáshoz és a tudományos munka végzéséhez szükséges módszerek, eljárások és technikák körének. • Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből. • Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására. • Önállóan vesz részt kutatási tervek kialakításában és menedzselésében, a kutatási tapasztalatokból adódó feladatok meghatározásában és gyakorlati megvalósításában.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma:1; egy adatbázis elemzése					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: részvétel a szemináriumon					
Vizgákövetelmények: gyakorlati jegy					

Segédletek:

Kötelező irodalom: -

Ajánlott irodalom:

- <https://excelneked.hu/excel-kisokos/>
- <https://exceltitok.hu/111-excel-tipp/>

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Mentálhigiénés projektmenedzsment a szociális munkában Rövidített neve: Projekt Angol neve: Project management skills of mental health oriented projects in social work Német neve: Mentalhygienisch orientiertes Projektmanagement in der Sozialarbeit Kódja: MIKVMHM113_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktató: Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 2./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: Mentálhigiénés projektmenedzsment szempontjainak integrálási lehetőségeinek számbavétele a szociális munka területén. Megismerteti a hallgatókat a mentálhigiénés projekt fogalmával és szempontjaival, s arra keresi a választ, hogy a szociális munka egyes területein mely elemeket lehet hasznosítani. A feladatorientált, problémaközpontú és menedzserszemléletű gondolkodás megismerése, akár saját területükről hozott példákon keresztül megtapasztalása, felkészültebbé teheti a hallgatót, hogy sikeresebben megbirkózzon akár az összetettebb feladatok lebonyolításával.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Egy saját munkaterületen mentálhigiénés szemléletű akció megtervezésének és kivitelezésének főbb elemei: problémák definiálása, SMART szempontok megalkotása, a várható akadályok beépítése a cselekvési alternatívába, összehangolt team-munka a kezdetektől a befejezésig, igényfelmérés, monitoring, feladatlista megalkotása, továbbá a munka hatékonyságának értékelése. • Gyakorlati, interaktív módszerek alkalmazásával felkészít az ötletkidolgozás – projekt-megfogalmazás – megtervezés folyamatán keresztül.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből. • Képes a munkafolyamatokat irányítani, eredményes a hatékony szociális munkához szükséges interdiszciplináris, interprofesszionális együttműködésekben. • Képes szakmai team-et létrehozni, működtetni, annak feladatait tervezni, szervezni és folyamatosan értékelni. • Képes a szakmai munkához kapcsolódó innovációk, projektek kidolgozására, megvalósítására, az ehhez szükséges együttműködések kialakítására és a kollégák felkészítésére. • Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában. • Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, az azt segítő, megalapozó szervezeti és adminisztrációs feladatok meghatározásában és ellátásában, szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa:					

Megoldandó feladatok száma: írásbeli dolgozat a mentálhigiénés projekt integrálási lehetőségiről a szociális munkában.
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: beadandó dolgozat Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: előadásokon való aktív részvétel
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom:- Ajánlott irodalom: Asztalos Bernadett – Járay Márton – Szentjóni Ottó (2017). <i>Álom, terv, tett. Gyakorlati útmutató és példatár mentálhigiénés projektekhez</i>. Budapest: Antropos Mentálhigiénés Egyesület

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Kvalitatív kutatási módszerek a szociális munkában Rövidített neve: Kvalitatív kutatási módszerek Angol neve: Qualitative research methods in social work Német neve: Qualitative Forschungsmethoden in der Sozialarbeit Kódja: MIKVMHM114_1M					
Tantárgyfelelős: Szabó Tünde Oktató: Szabó Tünde					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: Kutatásmódszertan I.					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A kvalitatív kutatás célja, hogy helyzetfüggő és részletgazdag adatok alapján megértsen társadalmi helyzeteket, eseményeket, szerepeket, csoportokat, interakciókat. Kvalitatív módszerekkel végzett vizsgálat nem számszerű eredményeket szolgáltat, hanem a célcsoportok gondolkodásmódját és várható reakcióit, cselekedeteit segít mélyebben megérteni, lehetővé teszi a jelenségek egyediségét megőrző kontextusba ágyazott leírását. Lényege a minőségi jellemzés, az adatok mélyreható, magas érvényességű vizsgálata, az ilyen típusú adatok elemzése az árnyalatok és a szöveggörnyezet iránti magas fokú érzékenységet kíván meg. A kurzus célkitűzése a hallgatók érzékenyítése a módszer specifikumai iránt.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Tematikus elemzés és szógyakorisági elemzés • Szekvenciális interjúelemzés • Atlas-ti program alapismeretek					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Birtokában van a kutatáshoz és a tudományos munka végzéséhez szükséges módszerek, eljárások és technikák körének. • Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből. • Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására. • Önállóan vesz részt kutatási tervek kialakításában és menedzselésében, a kutatási tapasztalatokból adódó feladatok meghatározásában és gyakorlati megvalósításában.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1, egy interjú elemzés beadása					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: házidolgozat Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: házidolgozat					

Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom:

- Szokoloszky, Á. (2004) *Kutatómunka a pszichológiában*. Budapest: Osiris Kiadó 227-300 old.
- Bögre Zs. (2003) Élettörténeti módszer elméletben és gyakorlatban. *Szociológia Szemle* (1): 155-168

Ajánlott irodalom:

- Bodor, P. (szerk) (2013) *Szavak, képek, jelentés. Kvalitatív kutatási olvasókönyv*. Budapest: L'Harmattan Kiadó
- Horváth, D.- Mitev, A. (2015) *Alternatív kvalitatív kutatási kézikönyv*. Alinea Kiadó

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Hivatásápolás és kiégés megelőzés Rövidített neve: Hivatásápolás Angol neve: Professional self-care and burn-out prevention Német neve: Professionelle Selbstpflege und Burnout-Prävention Kódja: MIKVMHM117_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktató: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 3. és 4. /ősz/tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A stúdium összegyűjti a hivatásápolás lehetőségeit és praxisban bemutatja a leggyakoribb intervíziós lehetőségeket és technikákat. Célja, hogy a segítő szerepet betöltő szakemberek szakmai életébe beépüljön a hivatásápolás, a reflexiós készség fejlődjön, a szakmai kapcsolatok és team munkában való gondolkodás jelen legyen, megelőzve ezzel a burn out szindrómát és pályaelhagyást. Távlati célkitűzése, hogy a gyakorló szakemberek problémamegoldó képességét javítsa, eszköztárát bővítse.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Hivatásápolás lehetőségei Burn out szindróma Szupervízió és intervízió elmélete Intervíziós technikák (Bálint-csoport, akvárium technika, reflecting team, esetmegbeszélő)					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Magabiztos tudással rendelkeznek a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról. • Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből. • Képes szakmai team-et létrehozni, működtetni, annak feladatait tervezni, szervezni és folyamatosan értékelni. • Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Esetfeldolgozás az órákon.					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): hiányzás esetén aláírás nem adható, a távolmaradás pótlására nincs lehetőség					
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: aktív részvétel az órákon.					
Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele:					

Esszé készítése a megismert technikák alkalmazási lehetőségeiről az adott munkaterületen a félév végén.

Vizgakövetelmények: gyakorlati jegy

Segédletek:

Kötelező irodalom:-

Ajánlott irodalom:

Ónody Sarolta (2001) Kiegészi tünetek (burn out szindróma) keletkezése és megoldási lehetőségei, *Új Pedagógiai Szemle* 5. 80-85. letölthető:

<http://epa.oszk.hu/00000/00035/00049/2001-05-ta-Onody-Kiegesi.html>

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Innovációs lehetőségek az idősellátás területén Rövidített neve: Idősellátás Angol neve: Innovative solutions in elderly care Német neve: Innovative Möglichkeiten in Bereich der Altenpflege Kódja: MIKVMHM115_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Asztalos Bernadett egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók: Dr. Asztalos Bernadett egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 2. 3. és 4./őszi/tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés : gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A stúdium keretében az idősellátás területén végzett szociális munka aktuális kérdéseit, megoldási lehetőségeit vennék sorra. Csoportmunka keretében új innovációs lehetőségeket kutatóknak, illetve külföldi kezdeményezések integrálási lehetőségeit gyűjtönnék össze.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Az időskor pszichológiai kihívásai Aktív időskor fogalma Idősellátás a szociális szférában Új lehetőségek tesztelése virtuálisan					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról. • Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről. • Magabiztos tudással rendelkezik a szolgáltatási rendszerről, a társszakmák kompetenciaköréről, valamint megfelelő ismeretekkel rendelkezik az esetmenedzseri feladatok ellátásához.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Az ellátórendszerben saját területének ismertetése, hiányterületek és megoldási javaslatok megfogalmazása. Megoldandó feladatok száma: 1 db 3 oldalas esszé					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.					
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Esszé írása, melyben ismerteti az új innovációs ötleteit.					
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy					
Segédletek:					

Kötelező irodalom:-

Ajánlott irodalom:

Széman Zsuzsanna (2015): A tartós idősgondozás alternatívái: technika, környezet. *Esély 1.*

Letölthető:

http://www.esely.org/kiadvanyok/2015_1/2015-1_2-1_szeman_tartos_idosgondozas.pdf

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar

Mentálhigiéné Intézet

Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szakmai kapcsolatépítő intézménylátogatás

Rövidített neve: Intézménylátogatás

Angol neve: Institutional visits to promote professional cooperation

Német neve: Institutionsbesuche zur Förderung der beruflichen Zusammenarbeit

Kódja: MIKVMHM116_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Süki- Szijjártó Szilvia Ágnes, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 2. és 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés : gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

A hallgató 10 órát két olyan intézmény látogatásával tölt, amely szakmai munkájának, illetve a már meglévő szakmai kapcsolatainak elmélyítéséhez, szélesítéséhez hozzájárulhat. Intézménylátogatási terephelyet a hallgató is ajánlhat, illetve az Intézet által ajánlottak közül választhat az Intézet által megfogalmazott szempontok figyelembevételével.

Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása:

A hallgató által választott vagy Intézet által ajánlott két intézmény meglátogatása.

Az intézménylátogatásokra vonatkozó reflexió **szempontjai:**

Találkozott-e modell-értékű szakmai programmal az intézménylátogatások során? Ha igen, mitől tekinthető ez mintaértékűnek?

Kapott-e válaszokat a saját munkaterületét érintő kérdésekre? (Ha igen, melyek ezek?)

Lát-e lehetőséget az együttműködések új formáinak kialakulására? (Ha igen, melyek ezek?)

Terjedelem: 2- 3 oldal

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.
- Magabiztos tudással rendelkezik a szolgáltatási rendszerről, a társszakmák kompetenciaköréről, valamint megfelelő ismeretekkel rendelkezik az esetmenedzseri feladatok ellátásához.
- Képes a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló és javító, konstruktív problémakezelés módszereinek és technikáinak alkalmazására egyéni, családi, csoport és közösségi szinteken, a források és a kockázatok elemzésével.
- Képes esetmenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésére és elemzésére, szükségletfelmérések, hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: 1 írásos szakmai reflexió
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Két intézménylátogatáson való részvétel, illetve az erre vonatkozó szakmai reflexió írásban való elkészítése.
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -

Tárgy neve: Szakmai publikációkészítés

Rövidített neve: Publikáció

Angol neve: Academic writing

Német neve: Schreiben einer wissenschaftlichen Arbeit

Kódja: MIKVMHM118_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Dr. Pilinszki Attila, egyetemi docens (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 2., 3., 4./őszi/tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: félévente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit : 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

Azok a hallgatók, akik jó íráskészséggel, szakmai ambícióval és a gyakorlati munkájukhoz kapcsolódó megfelelő szintű rálátással, reflexivitással, esetleg nemzetközi tapasztalatokkal, kutatási készséggel rendelkeznek, segítséget kapjanak egy olyan cikk (esettanulmány, könyvajánló/recenzió, kutatási beszámoló, stb.) elkészítéséhez, amit a későbbiekben valamely szakmai folyóiratban publikálhatnak. A megfelelő szintű idegen nyelvtudással rendelkező hallgatók számára egy külföldi szakmai cikk lefordításra is ad lehetőséget a kurzus.

További témák lehetnek:

- valamely aktuális kérdéshez kapcsolódó interjúk, vitaindító írások
- korábban megjelent cikkek aktualizálása a jelen kihívásaihoz kötődő kiegészítésekkel
- külföldi szociális munka tapasztalatok, jó gyakorlatok megjelentetése
- a szociális munka gyakorlatában alkalmazott módszerekről, társszakmákkal való együttműködésekről szóló írások
- hazai és nemzetközi irodalomból válogatás, ajánlás készítése

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

- hallgatók témáinak, ötleteinek összegyűjtése
- publikációs lehetőségek, szakmai folyóiratok bemutatása
- irányadó külföldi (angol vagy német nyelvű) szakmai folyóiratok bemutatása, amiből a fordítást vállalók választhatnak
- a formai és tartalmi elvárások egyeztetése
- cikkírás közbeni folyamatos konzultáció
- az elkészült írásmű szakmai (tartalmi) és formai véleményezése

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Képes a hazai és külföldi szociális munka elméleti és gyakorlati források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.
- Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.

• Figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi szakmai folyamatokat, képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: legalább 70%-ban kész cikk elkészítése vagy egy idegen nyelvű szakmai cikk teljes lefordítása
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: szemináriumi jelenlét és egyéni konzultáció
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: később kerül kihirdetésre

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Vezetői önismeret

Rövidített neve: Vezetői önismeret

Angol neve: Self-knowledge of Leadership

Német neve: Selbsterfahrung für Führungskräfte

Kódja: MIKVMHM108_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Dr. Semsey Gábor, mesteroktató (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám : 10	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 2

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

Lehetőséget biztosítani a résztvevőknek arra, hogy a tapasztalati tanulás eszközszerére építve, saját pszichés tempójuk, kockázati szintjük, belső célkitűzéseik szerint jobban megismerjék vezetői erősségeiket, fejleszthető vonásaikat úgy, hogy küldetésüket betölthessék.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

Témák:

Milyen vezető vagyok? Milyen vezető szeretnék lenni? Lehetnék vezető?

Kérdések, melyekre választ keresek: Ki vagyok? Honnan jöttem? Mik a meghatározó értékeim, fejlesztendő jellemzőim? Hova tartok: mi az én küldetésem? Milyen stratégia mentén szeretném ezt megvalósítani? Milyen feladatok származnak ebből és milyen lépések megtétele vár rám? Egyáltalán: mit tehetek magamért és a rám bízottakért?

Módszereink:

Olyan helyzetek, gyakorlatok képezik a kurzus gerincét, melyek segítik a résztvevőket fenti kérdéseik megválaszolásában. Biztonságos, elfogadó légkörben, a tiszta kommunikáció szabályai szerint működve, önszabályzó módon, a kockázati szint szabad megválasztásával dolgozunk, a tapasztalati tanulás elveinek, gyakorlatának messzemenő figyelembe vétele szerint.

Feladathelyzetek, szituációk megoldásával, egy-egy rövid előadás, modell ismertetésével, a résztvevők tapasztalatainak megosztásával dolgozunk. Encounter csoport formában, gestalt feldolgozási elemeket használva tesszük hatékonyabbá feldolgozásainkat.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből.
- Képes szakmai team-et létrehozni, működtetni, annak feladatait tervezni, szervezni és folyamatosan értékelni.
- A szociális területen, elmélyült ismereteire, valamint kommunikációs képességeire és készségeire építve aktívan be tud kapcsolódni a konfliktusok feltárásának és kezelésének munkálataiba.
- Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: reflexió Megoldandó feladatok száma: 1
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): hiányzás esetén aláírás nem adható, a távolmaradás pótlására nincs lehetőség
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: részvétel a szemináriumon
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Szociálterápiás szerepjáték

Rövidített neve: -

Angol neve: Social Therapeutical Roleplay for psychosocial work

Német neve: Sozialtherapeutisches Rollenspiel

Kódja: MIKVMHM119_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktató:

Borbély Zsuzsanna

Bucholczné Szombathy Mária

Tantárgyfélév:	Meghirdetés gyakorisága:	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám:	Jelleg:	Kredit:
1. és 3./őszi	évente		10 gyakorlat	kötelezően választható	2

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

Lehetőséget biztosítani a résztvevőknek arra, hogy a tapasztalati tanulás eszközrendszerére építve, bővítsék viselkedési készletüket és növeljék szociális illetékességüket (kompetenciájukat) személyiségük önsegítő erőinek mozgósításával, alapvetően az egészséges személyiség-részekre építve. Megismertetni a - segítő szakemberek eszköztárát bővítő - szociálterápiás szerepjáték csoportmódszer játékformáit, alkalmazásuk lehetőségeit.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

Témák:

- Érzékelésen, észlelésen alapuló játékok: melyek az önészlelést és mások észlelését szolgálják.
- Csoportcentrikus játékok: ezek célja a szocializációs hiányok pótlása, a beállítódások megváltoztatása, a döntésképeség és a konfliktustűrés fokozása.
- Problémacentrikus játékok: ezek a játékok a cselekvési változatok kimunkálására, az elégtelenség (insufficiencia), illetve a mindenhatóság érzésének feldolgozására szolgálnak.

Módszereink:

A tréningen biztonságos, elfogadó légkörben, a tiszta kommunikáció szabályai szerint működve, önszabályzó módon, a kockázati szint szabad megválasztásával dolgozunk, a tapasztalati tanulás elveinek, gyakorlatának figyelembe vétele szerint.

A különböző típusú játékformák során szerepvisszajelzéssel, azonosulási visszajelzéssel és kiértékelő beszélgetéssel érünk el. A játékok során a szociális/szociálpedagógiai munka cselekvési és segítségnyújtási stratégiái érvényesülnek. A csoportdinamikai játékok az önészlelés és mások észlelésének finomítását, a kommunikációs és az együttműködési képesség javítását és a szociális folyamatok jobb megértését szolgálják.

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: -

Megoldandó feladatok száma: 1, reflexió

Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): hiányzás esetén aláírás nem adható, a távolmaradás pótlására nincs lehetőség
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: részvétel a szemináriumon és reflexió leadása Hiányzás: a tantárgy speciális (önismereti) jellegű, hiányzás esetén a stúdium újbóli tantárgyfelvétellel teljesíthető.
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: Kötelező irodalom: Ajánlott irodalom: • Adelheid Stein (2003): <i>Valahol mindenkinek nyílik virág. A szociálterápiás szerepjáték csoportmódszere</i>, Budapest: Magyarországi Szociálterápiás Szerepjáték Egyesület

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: Pályázatírás Rövidített neve: - Angol neve: Preparing project applications Német neve: Schreiben von Projektanträgen Kódja: MIKVMHM109_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Asztalos Bernadett, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Oktatók: Mahler Balázs					
Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tantárgy a projekttervezés elméleti alapjaira építve a pályázatírás, a pályázati dokumentáció összeállításának folyamatát veszi végig gyakorlatorientált módon. A hallgató lehetőséget kap arra, hogy betekintést nyerjen a pályázatkészítés főbb elemeibe, valamint ehhez kapcsolódóan rálátása legyen egy pályázati projekt megvalósítására. A végzett hallgatók képessé válnak a teljes pályázati folyamat áttekintésére a tervezéstől a megvalósításig, tisztában lesznek a pályázatkészítés és megvalósítás logikai lépéseivel, és képessé válnak a pályázati dokumentáció összeállítására.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: • Pályázati rendszerek Magyarországon • A pályázati dokumentáció elemei • Logikai felépítés az ötlettől a pénzügyi tervezésig – a pályázatírás folyamata • A megvalósítás folyamata • Elszámolások és szakmai dokumentáció					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Érti és átlátja a szakmai, metodológiai innováció lehetőségeit és perspektíváit. • Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből. • Képes a szakmai munkához kapcsolódó innovációk, projektek kidolgozására, megvalósítására, az ehhez szükséges együttműködések kialakítására és a kollégák felkészítésére. • Különös figyelemmel van a szolgáltatások fenntarthatósági kérdéseire. • Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, az azt segítő, megalapozó szervezeti és adminisztrációs feladatok meghatározásában és ellátásában, szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: 1 beadandó írásbeli dolgozat pályázatírás témakörben.					
Jelenléti kötelezettség: (távmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és					

Vizsgaszabályzata az irányadó.
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: az órákon való aktív részvétel, félév végi beadandó dolgozat pályázatírás témakörben.
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: oktató által kiadott mintadokumentáció Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar
Mentálhigiéné Intézet
Szociális munka mesterképzési szak

Tárgy neve: Pszichotraumatológiai alapismeretek

Rövidített neve: Pszichotraumatológia

Angol neve: Foundations of Psychotraumatology

Német neve: Grundlagen der Psychotraumatologie

Kódja: MIKVMHM120_1M

Tantárgyfelelős:

Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)

Oktatók:

Dr. Mogyorósy Zsuzsanna

Tantárgyfélév: 4./tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: kötelezően választható	Kredit: 3

Tantárgy felvételének **előkövetelménye:** -

További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -

Tantárgy célkitűzése:

Korszerű elméleti ismeretek nyújtása a traumatizációról, annak élettani, viselkedéses, kognitív és érzelmi vonatkozásairól, hatásairól. A kurzust elvégző hallgatók képessé váljanak a traumatizáció felismerésére és a pszichotrauma áldozatainak támogatására, egyrészt a velük folytatott adekvát kommunikáció és viselkedés tekintetében, másrészt a megfelelő ellátáshoz juttatásuk módjaival kapcsolatban.

Tantárgy **tematikájának** (tananyag) leírása:

- Trauma, traumatizáció (definíciók)
- A traumák típusai
- Stressz, megküzdés
- Neuropszichológiai, neuropszichoimmunológiai aspektusok
- Poszttraumás stressz zavar (PTSD) tünetei felnőtteknél, gyermekeknél
- Komplex PTSD - a krónikus traumatizáció jellegzetességei
- Az ártalmas gyermekkori tapasztalatok felismerése, hosszú távú hatásai, ellátási lehetőségei
- Transzgenerációs traumaátadás
- Poszttraumás növekedés (PTN)
- Trauma kezelés sajátosságai
- A segítségnyújtás kompetenciahatárai, együttműködés szakemberekkel, szervezetekkel
- A szakember traumatizációjának (vikariáló hatás) megelőzése – gyakorlati útmutatás (self-care)

A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák:

- Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.
- Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.
- Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.

Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: A félév végére egy szakirodalmi anyag (könyvfejezet vagy tanulmány) írásbeli feldolgozása.
Jelenléti kötelezettség: (távolaradás pótlásának lehetősége, ha van): hiányzás esetén aláírás nem adható, a távolaradás pótlására nincs lehetőség
Félévvégi aláírás , valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: Szakirodalom feldolgozása a témában Hiányzás: a tantárgy speciális (önismereti) jellegű, hiányzás esetén a stúdium újbóli tantárgyfelvétellel teljesíthető.
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy
Segédletek: projektor Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: Bakó, T. (2009). Sorstörés. Budapest:Psycho Art Kiadó Bauer, J. (2011). A testünk nem felejt. Budapest: Ursus Libris Haddad, F. – Gerson, R. (2015.) Hogyan segítsünk a krízisben levő gyermeknek? Budapest: Oriold és Társai Kiadó Havelka J. (2008) A poszttraumás állapotok jellegzetességei, a traumatikus élmények feldolgozásának terápiás nehézségei és a trauma-feldolgozás új terápiás megközelítései. In: Pszichoterápia, 2008. aug., XVII/4. 242-249. Herman, J. (2003). Trauma és gyógyulás. Budapest: Háttér Kiadó Kulcsár Zs. (2009). Traumafeldolgozás és vallás. Budapest: Trefort Kiadó Kuritárné Szabó I. - Tisljár-Szabó E. (szerk.) (2015). Úgy szerettem volna, ha nem bántottak volna. Budapest: Oriold és Társai Kiadó Neff, K. (2014). Együttérzés önmagunkkal. Budapest: Ursus Libris Perry, Bruce D. – Szalavitz, M.(2015). A ketrecbe zárt fiú. Budapest:Park Kiadó Shapiro, F. (2016). Győzd le a múltad. Budapest: Medicina Kiadó Stupiggia, M. (2016). A bántalmazott test. Budapest: Oriold és Társai Kiadó Varga K. (2011). A transzgenerációs hatások az epigenetikai kutatások tükrében. In: Magyar Pszichológiai Szemle, 66 (3), 507-532. Mogyorósy-Révész Zsuzsanna. (2021). Érzelemszabályozás a gyakorlatban. Budapest: Kulcslyuk Kiadó

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: TDK munka I. Rövidített neve: Angol neve: Work within the Union of Research Students I. Német neve: Arbeit in einem wissenschaftlichen Stufentenkreis (TDK) I. Kódja: MISVMHM097_1M					
Tantárgyfelelős: Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktató: Dr. W. Ungváry Renáta, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 3./őszi	Meghirdetés gyakorisa: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: szabadon választható	Kredit : 1
Tantárgy felvételének előkövetelménye: -					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tárgy célja, hogy a tudományos diákköri munka elkezdéséhez szükséges alapvető készségeket megismerhessék a hallgatók.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Módszertani, szakmai anyagok írásához szükséges és előadói készségek vonatkozásában kapnak támogatást a TDK munkát végzők.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Képes a hazai és külföldi szociális munka elméleti és gyakorlati források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszárt következtetések gyakorlati alkalmazására. • Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására. • Figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi szakmai folyamatokat, képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: TDK munkához kapcsolódó kutatás elkezdése					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.					
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: egyéni konzultáció					
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy					
Segédletek: Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -					

Semmelweis Egyetem Egészségügyi Közszolgálati Kar Mentálhigiéné Intézet Szociális munka mesterképzési szak					
Tárgy neve: TDK munka II. Rövidített neve: Angol neve: Work within the Union of Research Students II. Német neve: Arbeit in einem wissenschaftlichen Stufentenkreis (TDK) II. Kódja: MISVMHM097_2M					
Tantárgyfelelős: Dr. Ládonyi Zsuzsanna, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet) Oktató: Dr. W. Ungváry Renáta, egyetemi adjunktus (SE, EKK, Mentálhigiéné Intézet)					
Tantárgyfélév: 4./ tavaszi	Meghirdetés gyakorisága: évente	Számonkérés: gyakorlati jegy	Óraszám: 10 gyakorlat	Jelleg: szabadon választható	Kredit : 1
Tantárgy felvételének előkövetelménye: MISVMHM097_1M					
További képzések, amelyekben a tárgy kötelező vagy kötelezően választható (félévszám): -					
Tantárgy célkitűzése: A tárgy célja, hogy a tudományos diákköri munka befejezéséhez szükséges alapvető készségeket megismerhessék a hallgatók.					
Tantárgy tematikájának (tananyag) leírása: Módszertani, szakmai anyagok írásához szükséges és előadói készségek vonatkozásában kapnak támogatást a TDK munkát végzők.					
A tantárgy során megszerzett készségek és kompetenciák: • Képes a hazai és külföldi szociális munka elméleti és gyakorlati források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszárt következtetések gyakorlati alkalmazására. • Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására. • Figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi szakmai folyamatokat, képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.					
Hallgató egyéni munkával megoldandó feladatainak száma és típusa: Megoldandó feladatok száma: TDK munkához kapcsolódó kutatás befejezése, PPT elkészítése					
Jelenléti kötelezettség: (távolmaradás pótlásának lehetősége, ha van): A jelenléti kötelezettségre vonatkozóan a Semmelweis Egyetem mindenkor érvényes Tanulmányi és Vizsgaszabályzata az irányadó.					
Félévvégi aláírás, valamint az osztályzat kialakításának módja: Félév végi aláírás megszerzésének a feltétele: egyéni konzultáció					
Vizsgakövetelmények: gyakorlati jegy					
Segédletek: Kötelező irodalom: - Ajánlott irodalom: -					

Mintatanterv

Stúdiumok		Össz. óraszám	I.	II.	III.	IV.	Számonkérés módja	Kredit	Tantárgyfelelős
Szociális munka elmélete és gyakorlata								összesen 75 kredit	
MIKOMHM075_1M	A szociális munka és szociálpolitika történeti modelljei	8	8				kollokvium	2	Dr. Pilinszki Attila
MIKOMHM076_1M	A szociális munka és szociálpolitika aktuális kihívásai	12	12				gyakorlati jegy	3	Dr. Pilinszki Attila
MIKOMHM051_1M	Az egyén és a közösség lehetőségei a jogalkotásban és jogalkalmazásban	12	12				kollokvium	3	Dr. Nagy Endre
MIKOMHM067_1M	Értékek, vallások, spiritualitás és szociális munka	16	16				gyakorlati jegy	3	Dr. Joób Máté Árpád
MIKOMHM098_1M	Modern szociális munka elméletek, módszerek, technikák	8		8			gyakorlati jegy	2	Dr. Pilinszki Attila
MIKOMHM080_1M	Segítő módszerek I.	26		26			gyakorlati jegy	6	Dr. Török Gábor Pál
MIKOMHM080_2M	Segítő módszerek II.	8			8		gyakorlati jegy	2	Dr. Török Gábor Pál
MIKOMHM080_3M	Segítő módszerek III.	19				19	gyakorlati jegy	3	Dr. Török Gábor Pál
MIKOMHM069_1M	Családi problémák és szociális kihatásai	12			12		kollokvium	3	Dr. Széman Zsuzsanna
MIKOMHM057_1M	Családfókuszú konzultáció	24			24		kollokvium	6	Dr. Tomcsányi Teodóra
MIKOMHM099_1M	Interprofesszionális esetmegbeszélő mentálhigiénés szemléletben	8				8	gyakorlati jegy	2	Dr. Török Gábor Pál
MIKOMHM021_1M	Szakmai gyakorlat I.	50		50			gyakorlati jegy	5	Dr. Joób Máté Árpád

MIKOMHM021_2M	Szakmai gyakorlat II.	50			50		gyakorlati jegy	5	Dr. Joób Máté Árpád
MIKOMHM078_1M	Esetmegbeszélő szeminárium I.	22		22			gyakorlati jegy	5	Dr. Joób Máté Árpád
MIKOMHM078_2M	Esetmegbeszélő szeminárium II.	22			22		gyakorlati jegy	5	Dr. Joób Máté Árpád
MIKOMHM100_1M	Szakedolgozati szeminárium I.	8		8			gyakorlati jegy	5	Dr. Asztalos Bernadett
MIKOMHM100_2M	Szakedolgozati szeminárium II.	8			8		gyakorlati jegy	5	Dr. Asztalos Bernadett
MIKOMHM100_3M	Szakedolgozati szeminárium III.	10				10	gyakorlati jegy	10	Dr. Asztalos Bernadett

Stúdiumok		Össz. óraszám	I.	II.	III.	IV.	Számonkérés módja	Kredit	Tantárgyfelelős
Társadalom- és szociálpolitika								összesen 18 kredit	
MIKOMHM101_1M	Társadalmi jelenségek szociológiai megközelítésben	14	14				kollokvium	3	Dr. Pethesné Dr. Dávid Beáta Judit
MIKOMHM007_1M	Szociális problémák makroszintű multidiszciplináris megközelítése I.	16	16				kollokvium	3	Dr. Széman Zsuzsanna
MIKOMHM007_2M	Szociális problémák makroszintű multidiszciplináris megközelítése II.	16		16			kollokvium	3	Dr. Széman Zsuzsanna
MIKOMHM079_1M	Kutatásmódszertan I.	16		16			kollokvium	3	Dr. Pilinszki Attila
MIKOMHM079_2M	Kutatásmódszertan II.	8			8		kollokvium	2	Dr. Pilinszki Attila
MIKOMHM053_1M	A szociálpolitika aktuális kérdései az Európai Unióban	14				14	kollokvium	3	Dr. Széman Zsuzsanna
MIKOMHM102_1M	A szociálpolitikai ellátórendszer fejlődése és ellentmondásai	8				8	kollokvium	1	Dr. Széman Zsuzsanna

Stúdiumok		Össz. óraszám	I.	II.	III.	IV.	Számonkérés módja	Kredit	Tantárgyfelelős
Pszichológia és egészségtudomány								összesen 17 kredit	
MIKOMHM004_1M	Egyéni és társadalomlélektani jelenségek integrált megközelítése	26	26				kollokvium	6	Dr. Danis Ildikó
MIKOMHM071_1M	Lelki zavarok	14		14			kollokvium	3	Dr. Török Szabolcs János
MIKOMHM103_1M	Szervezeti magatartás, vezetés I.	12			12		kollokvium	3	Dr. Asztalos Bernadett
MIKOMHM054_2M	Szervezeti magatartás, vezetés II.	10				10	kollokvium	2	Dr. Asztalos Bernadett

MIKOMHM061_1M	Stressz, kiégés, szupervízió a segítő munkában	10				10	kollokvium	3	Joób Máté Árpád

Stúdiumok		Össz. óraszám	I.	II.	III.	IV.	Számonkérés módja	Kredit	Tantárgyfelelős
Kötelezően választható tárgyak¹								összesen 10 kredit	
MIKVMHM104_1M	Számítógépes irodalomkutatás	10	10		(10)		gyakorlati jegy	3	Dr. Pilinszki Attila
MIKVMHM105_1M	Szakmai önismeretfejlesztő tréning	10	10		(10)		gyakorlati jegy	2	Dr. Semsey Gábor
MIKVMHM106_1M	A drogfogyasztás prevenciója	10		10		(10)	gyakorlati jegy	3	Dr. Ládonyi Zsuzsanna
MIKVMHM107_1M	Táncmeditációs műhely	10		10		(10)	gyakorlati jegy	2	Dr. Ládonyi Zsuzsanna
MIKVMHM108_1M	Vezetői önismeret	10				10	gyakorlati jegy	2	Dr. Semsey Gábor
MIKVMHM109_1M	Pályázatírás	10				10	gyakorlati jegy	3	Dr. Asztalos Bernadett
MIKVMHM110_1M	Kontextuális családterápia	10			10		gyakorlati jegy	2	Dr. Tomcsányi Teodóra
MIKVMHM111_1M	Elhelyezkedési esélyjavítás	10		10			gyakorlati jegy	3	Dr. Ládonyi Zsuzsanna
MIKVMHM112_1M	Számítógépes adatfeldolgozás	10			10		gyakorlati jegy	3	Dr. Pilinszki Attila
MIKVMHM113_1M	Mentálhigiénés projektmenedzsment a szociális munkában	10		10			gyakorlati jegy	3	Dr. Asztalos Bernadett
MIKVMHM114_1M	Kvalitatív kutatási módszerek a szociális munkában	10			10		gyakorlati jegy	3	Szabó Tünde

---

1

A zárójelben szereplő óraszámok azokat a kurzusokat jelölik, melyek a mintatanterv szerint korábbi félévben szerepelnek, de kiírásra kerülnek az adott félévben is.

MIKVMHM115_1M	Innovációs lehetőségek az idősellátás területén	10		10	(10)	(10)	gyakorlati jegy	3	Dr. Asztalos Bernadett
MIKVMHM116_1M	Szakmai kapcsolatépítő intézménylátogatás	10		10		(10)	gyakorlati jegy	3	Dr. Ládonyi Zsuzsanna
MIKVMHM117_1M	Hivatásápolás és kiegészítés megelőzés	10			10	(10)	gyakorlati jegy	3	Dr. Asztalos Bernadett
MIKVMHM118_1M	Szakmai publikációkészítés	10		10	(10)	(10)	gyakorlati jegy	3	Dr. Ládonyi Zsuzsanna
MIKVMHM119_1M	Szociálterápiás szerepjáték	10	10		(10)		gyakorlati jegy	2	Dr. Ládonyi Zsuzsanna
MIKVMHM120_1M	Pszichotraumatológiai alapismeretek	10				10	gyakorlati jegy	3	Dr. Ládonyi Zsuzsanna
Szabadon választható tárgyak									
MISVMHM097_1M	TDK munka I.	10			10		gyakorlati jegy	1	Dr. Ládonyi Zsuzsanna
MISVMHM097_2M	TDK munka II.	10				10	gyakorlati jegy	1	Dr. Ládonyi Zsuzsanna

Szakedolgozat

A szakdolgozat célkitűzése, hogy a végzős hallgató bemutassa a megszerzett elméleti, gyakorlati és készségszintű tudásának szintézisét és alkotó alkalmazását a szociális munka egy általa választott területén. Célja továbbá, hogy témájának írásos feldolgozásával és szóbeli megvédésével számot adjon szerzett tapasztalatainak, a szakirodalomból elsajátított tudásának a mindennapi szakmai tevékenységbe történő integrálásáról.

A benyújtott írásos munka és annak szóbeli megvédése azt is bizonyítja, hogy a hallgató felkészült a szociális munkához szükséges tudományos szakértelem céltudatos alkalmazására, és megfelelően képes témájának kifejtéséhez alkalmazni az elérhető hazai és nemzetközi szakirodalom anyagát.

A diplomamunka megírása közvetlenül elősegítheti munkájának tudományos elmélyítését, szakmai színvonalának emelését, illetve hozzájárulhat annak elméleti alátámasztásához és a hallgató tudományos továbbfejlődéséhez.

Tartalmi követelmények

Szakedolgozat az alábbi **téma-megközelítésekben** készülhet:

A.) Szociális munka esettanulmány, mely szólhat egyéni esetkezelésről, csoportokkal, vagy közösségekkel végzett szociális munkáról.

A szakdolgozat felépítése a következő logikát kövesse:

Elsőként az egyéni, csoportos vagy közösségi eset kapcsán felmerülő problémakör tágabb, mezo- és makroszintű bemutatására kerüljön sor szakirodalmi áttekintés keretében, melyben a hallgató a képzés során tanult ismereteket is alkalmazza multidiszciplináris megközelítésben. Ennek fontos része az esetből következő megfontolások megfogalmazása a tágabb társadalmi kontextusra vonatkozóan: mezo- és makroszintű fejlesztési javaslatok (intézmény, intézményrendszer, szakpolitika), megfelelő elemzéssel alátámasztottan. Itt kell bemutatni a probléma szociális sajátosságait is.

Majd ezt követően kerüljön bemutatásra a konkrét esettanulmány, amit szintén szakirodalmi kiegészítésekkel lehet árnyaltabbá, gazdagabbá tenni.

A szociális munka mesterképzés keretében az esettanulmány témakörű szakdolgozat kiegészül az esetkezelésnek, mint folyamatnak bemutatásával és elemzésével is, valamint a diplomamunka készítőjének (mint segítő munkát végző szociális munkásnak) a saját szerepére, személyére történő rátekintéssel.

A dolgozatnak részét képezi továbbá: a segítő folyamat, a használt módszerek, technikák bemutatása; a folyamat professzionális elemei közötti összefüggések feltárása; a tapasztalt jelenség okainak magyarázata; következtetések levonása.

A téma kifejtése során szükséges a konklúzió levonása a hallgató saját mindennapi tevékenységére, hivatására vonatkozóan is (a szociális munka helye az adott társadalmi kontextusban).

Kritérium:

1. A fókuszban az eset elemzése áll.
2. A dolgozat főrészének ajánlott felépítési arányai:
30% esetbemutató, 50% elemzés, 20% konklúzió.
3. Szakirodalmi hivatkozások száma: min. 15.
4. A dolgozat készítője segítő szerepben kísért / kíséri az esetet.

B) Irodalomkutatás

A szociális munka egy kiemelten fontos, körülhatárolható területének átfogó, kritikai vizsgálata az eddigi kutatási eredmények, releváns hazai és nemzetközi irodalmak részletes, áttekintő elemzésével.

Kritérium:

1. Már a tématervben szerepeljen az adott témához tartozó legalább három releváns irodalom.
2. A fókuszban a szociális munka egy kiemelten fontos, körülhatárolható területére való kitekintés és annak kritikai vizsgálata áll.
3. A témafeldolgozás általános szempontjai:
  - minél konkrétabb, szűkebb, megragadhatóbb téma;
  - több nézőpont jelenjen meg törekedve azok kiegyensúlyozott bemutatására;
  - több szaktudomány fogalomrendszere segítségével határozzon meg fogalmakat, gondolatokat, ha szükséges;
  - jelenjen meg egy saját nézőpont, melyen keresztül olvassa, szűri, s veti össze a szakirodalmakat.
4. A dolgozat legfontosabb részei:
  - témátörténet
  - témaindoklás
  - módszerbemutató (írja le az irodalomkutatás módszerét)
  - kritikai elemzés, véleményezés, értékelés, nézetek ütköztetése
  - saját nézet, állásfoglalás megfogalmazása, összegzés
5. Szakirodalmi hivatkozások száma: min. 35 (hazai és nemzetközi) szakirodalom, amiből a külföldi hivatkozások száma min. 10, törekedve minél nagyobb nemzetközi kitekintésre

C) Empirikus helyzetfelmérés és elemzés

A szociális munka egy kiemelten fontos területének empirikus eszközzel/eszközökkel történő feltérképezése és elemzése.

Kritérium:

1. A dolgozat témája a kutatás eredményeire koncentrál a kutatási kérdés/hipotézis mentén.
2. A szakdolgozat alapját képezheti a Kutatásmódszertan tárgy keretében leadott dolgozat.
3. A dolgozat főrészének fölépítési arányai: 40% elmélet, 50% elemzés, 10% konklúzió.
4. A dolgozat legyen koherens: témája/elméleti része és a kutatási része összefüggő legyen.
5. A dolgozat legfontosabb részei:
  - téma kontextusának bemutatása: irodalmi rész célja, hogy kontextusba helyezze a kutatást, a téma elemzését adja;
  - kutatási módszer korrekt bemutatása (kutatási cél és módszer választása, mintavétel);
  - kutatási eredmények elemzése;
  - reflexió, módszerhasználat tapasztalatai;
  - javaslatok megfogalmazása (esetleg jövőkép).

6. Szakirodalmi hivatkozások száma: min. 15 (hazai és nemzetközi) szakirodalom; törekedve minél nagyobb nemzetközi kitekintésre.

A dolgozat készítésekor többféle kutatási módszer választható.

Kvantitatív kutatás esetén:

- hipotézisben legyen megfogalmazva a kérdésfelvetés, mely összehasonlításra épül;
- szükséges a változók közötti kapcsolat vizsgálata és annak statisztikai alátámasztása;
- érdemi adatmennyiséggel dolgozva vonjon le következtetéseket és összefüggéseket (pl: kb. 100 kérdőív, de mindig figyelve az alapsokaságra, melyre nézve szeretne megállapításokat tenni);
- nemcsak saját adatfelvétellel történő kutatásból származhat az elemzett adatbázis, végezhető másodelemzést valamely tudományos igényű kutatás adatbázisán (pl: TÁRKI, más egyetemek, kutatóhelyek, módszertani központok, szociális térképek adatbázisai), melyet a konzulens jóváhagy.

Kvalitatív kutatás esetén:

- kutatási kérdés / probléma felvetése, megfogalmazása
- módszerválasztásra és elemszámra vonatkozó javaslatok: a dolgozat készülhet pl: interjúzás módszerével (a mintaelemszám meghatározása témafüggő, ezért minden esetben az oktatókkal és a témavezetővel való egyeztetés szükséges), vagy megfigyeléses kutatással. (Az egyéb módszerek esetében a konzulenssel történő egyeztetés elengedhetetlen mind az elemszámot, mind a kutatás dokumentálását illetően.)
- Az egyéb formák esetében a konzulenssel történő egyeztetés elengedhetetlen mind az elemszámot, mind a kutatás dokumentálását illetően.
- a kapott adatoknak / információknak egy adatfeldolgozási módszerrel történő elemzése.

D) Menedzsment

A menedzsment témájú szakdolgozat témája lehet egy, a szociális szférához kapcsolódó, vagy egy szociális intézmény, szervezet működésének kritikai elemzése, vagy egy új intézmény megálmodása (hogyan miért van létjogosultsága, milyen valós szükségletek nyomán lehet életre hívni – kitérve az igényfelmérésre, a finanszírozásra, milyen lenne a felépítése). Témaként választható a változás-menedzselés és a szolgáltatásfejlesztés is.

Kritérium:

1. A fókuszban egy meglévő intézmény / szolgáltatás kritikai elemzése, vagy egy új intézmény / szolgáltatás megálmodása, illetve a változásmenedzselés áll.
2. A dolgozat főrészenek fölépítési arányai: 30% elmélet, 50% elemzés, tervezés, 20% konklúzió.
3. Legyenek integrálva a szociális szféra jellegzetességei és a menedzsment ismeretek.
4. Hibának minősül, ha a menedzsment rész szegényes.
5. A dolgozat legfontosabb részei:
  - az elméleti részben: a szociális szakmai jelleg és a szervezeti kultúra szerinti sajátosságok bemutatása; mindezt megfelelő arányban;
  - módszerválasztás indoklása (fókuszcsoporthoz, dokumentumelemzés, kérdőív, strukturált interjú, megfigyelés);

- elemzési rész;
  - intézménybemutató szempontjai (ld.: 1. sz. melléklet)
  - megállapítások
  - fejlesztési javaslatok
  - értékelés, összegzés
6. Szakirodalmi hivatkozások száma: min. 15 (hazai és nemzetközi) szakirodalom; törekedve minél nagyobb nemzetközi kitekintésre.

Amennyiben a szakdolgozó nem tudja a saját dolgozati ötletét besorolni a fent említett négy kategória valamelyikébe, egyeztessen témaválasztását illetően a szakcsoport tagjaival.

Formai követelmények

Terjedelem

A szakdolgozat terjedelme legalább 50.000 karakter, maximális terjedelme szóközők nélkül 100.000 karakter. A használandó betűtípus a Times New Roman, betűméret: 12. A terjedelemben a táblázatok és az irodalomjegyzék is beletartozik, de az ábra, lábjegyzet, bibliográfia nem.

Főszövegen kívüli részek: Fedél, belső címlap, absztrakt, szerzői nyilatkozat, mellékletek.

A dolgozat tagolása

A szakdolgozat címét és esetleges alcímét a belső címlap tartalmazza.

- Az absztrakt oldal tartalmazza a dolgozat magyar és angol nyelvű összefoglalóját (legfeljebb 200 szó) és a dolgozathoz kapcsolódó, a szakdolgozó által megadott min. 5 kulcsszót magyar és angol nyelven.
- A tartalomjegyzék a fő- és alcímeket, valamint az oldalszámokat tartalmazza.
- A bevezetés tartalmazza a téma választásának indokait, a szociális szakmát érintő vonatkozásait, jelentőségét, a munka célját. A problémafelvetés azoknak a kérdéseknek és meglátásoknak a megfogalmazása, melyek később a vizsgálat tárgyát képezik.
- A főrészt a téma kifejtése a szakirodalmi kitekintéssel, integráltan használva az elérhető hazai és nemzetközi irodalom anyagát; a feldolgozás során alkalmazott fogalmak értelmezését tartalmazza, továbbá a témakifejtést a választott témának megfelelően.
- Az összegzés tartalmazza a feldolgozott téma-terület rövid összefoglaló bemutatását, a használt módszereket, az elért eredményeket és azok alkalmazhatóságát a szociális munkában.
- Irodalomjegyzék.
- Nyilatkozat: Az irodalomjegyzéket követően a hallgató saját kezű aláírásával ellátott, "A szakdolgozat készítésére vonatkozó szabályok betartásáról" c. nyilatkozatot szükséges szerepeltetni.
- Mellékletek: olyan képes vagy szöveges anyag, mely a főszövegbe nem illeszthető, azonban alátámasztja a főszövegben kifejtett mondanivalót.
(Pl. interjúk teljes szövege, rajzok, szerződések, megbízások, határozatok vagy egyéb dokumentumok.) A főszövegben minden mellékletre hivatkozni kell.

Általános formai követelmények

A konzulens nevét a szakdolgozat belső címlapján kell feltüntetni, abban az esetben, amennyiben a dolgozat az Intézet által biztosított konzultáció során vezetett témában kerül benyújtásra.

A **főszöveg** formai követelményei:

- A főszövegben: betűnagyság: 12-es; sorköz: 1,5; betűtípus: Times New Roman;
- A margók: alul, fölül, jobb oldalon: 2,5 cm, bal oldalon kötőmargó: 3 cm.
- A nyomtatott szöveg, amennyiben könyv formátumban nézünk rá az elkészült dolgozatra, a jobb oldalakon helyezkedjen el.
- Oldalak számozása: jobb alsó sarok. Az oldalak számozása a tartalomjegyzékkel indul.
- A fejezetek tagolása a decimális számozást követi.

- A lábjegyzetben: betűnagyság: 10-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: szimpla.
- A kiemelt idézetekben: betűnagyság: 11-es; betűtípus: Times New Roman; sorköz: 1,5; és 1,5 cm behúzással, idézőjelben.

A számok használata:

- A folyó szövegben használt számokat (évszám, sorszám, statisztikai adatok: százalék, tizedes tört, stb.) következesen használjuk a dolgozat egészében.

Táblázatok és ábrák

- Az ábrákat és a táblázatokat önálló címmel és jelmagyarázatokkal kell ellátni.
- Az ábrákat és táblázatokat külön-külön számozással kell közölni, és a szövegben egyértelműen kell utalni az ábrákra és a táblázatokra.
- A táblázatok feliratait (táblázat neve, oszlopok, sorok címei) magyarul kell közölni, nem elfogadható az adatelemző, adatfeldolgozó programokból kikerült nyers, nem szerkesztett táblázat.

Jegyzetek

- A jegyzetek az adott lap aljára kerülnek (lábjegyzet), nem a tanulmány végére összegyűjtve.
- A lábjegyzetek alapvetően magyarázatok céljára szolgálnak, a főszöveghez megjegyzéseket, kiegészítéseket fűznek. Szakirodalmi hivatkozásokat a főszövegben kell közölni (lásd alább Hivatkozások).
- A lábjegyzeteket 1-gyel kezdődően arab számokkal folyamatosan számozzuk.
- Utalások vagy idézetek **forrásainak** azonosítása csak kivételes esetben kerül lábjegyzetbe, ha a hivatkozás annyira hosszú és összetett, hogy gátolná a főszöveg áttekinthetőségét (pl: hosszú internetes hivatkozás).

Rövidítések

- Kerülendők az általánosan nem ismert rövidítések. Amennyiben ez mégis szükséges, az első előfordulásakor a teljes nevet fel kell tüntetni.

Idézetek és parafrázisok

A szó szerinti idézetek és más szerzők tartalmi összefoglalásai jól különüljenek el a saját gondolatoktól.

- A gondolatnak és az egyértelműségnek megfelelő hosszúságban idézzünk.
- A szó szerinti idézeteket „idézőjelbe” tesszük, és pontosan, oldalszámmal együtt hivatkozunk: (Tomcsányi et al., 2006, p. 45) vagy (Tomcsányi et al., 2006, pp. 45–46).
- Három sornál nem hosszabb idézetek a főszövegben folyamatosan szerepelnek idézőjelek között, utána zárójelben a pontos hivatkozás.
- Legalább négy megkezdett sornyi idézetet külön bekezdésbe tördelünk, formailag is elkülönítve a főszövegtől (behúzással), ilyenkor elmarad az idézőjel.
- A bővebb, két bekezdésnél / fél oldalnál hosszabb idézeteket, amennyiben mégis szükségesek, mellékletbe tesszük, a főszövegben csak utalunk rá.
- Az idézőjelek között betűhíven követjük a forrásszöveget. Kihagyás kivételével a módosításokat szögletes zárójelbe tesszük: ... igazolódni látszik ebben az esetben az a gondolat, hogy a „nagyszülők terápiába vonásával nyilvánvalóvá vál[hat]nak a lojalitás-összefonódások”...

- Amennyiben nem idézünk szó szerint, hanem más szerző gondolatát, véleményét, elméletét, vagy más által kidolgozott fogalmakat saját szavainkkal foglaljuk össze (parafrázis), ekkor is szükséges a hivatkozás pontos megadása: (Tomcsányi et al., 2006).
- Az általunk készített szövegben bármiféle adatot használunk fel, annak forrását jelölni kell.
- A hivatkozott szakaszok egyértelműsége értelmében, ha egy bekezdésnél hosszabb parafrázisról van szó, szükséges jelezni, hogy hol kezdődik a hivatkozás: pl. A következőkben Tomcsányi munkája alapján mutatom be a mentálhigiénés többlettudás ismérveit.

Plágiumszabályzat

A plágium minden formáját elítéljük és szankcionáljuk, függetlenül annak súlyosságától. A *Plágiumszabályzat* letölthető az intézet honlapjáról:

https://semmelweis.hu/mental/files/2019/02/TO_Pl%C3%A1giumszab%C3%A1lyzatSE-MHI-1.pdf

Hivatkozások

A szakdolgozat elkészítésekor az *APA 7th* hivatkozási rendszer szabályai alkalmazandóak. Az elkészítéshez javasolt hivatkozáskezelő szoftverek használata (pl.: Endnote, Zotero), de az alábbi leírás és példatár alapján a hivatkozások manuálisan is formázhatók.

Szerző-évszám rendszer a főszövegben

- A hivatkozások a főszövegben közvetlenül az utalás után állnak zárójelben.
- Szó szerinti idézés esetén meg kell adni a pontos oldalszámot: (Tomcsányi, 2003, p. 34), gondolatmenet ismertetésekor (parafrázis esetén) elegendő a műre való hivatkozás: (Tomcsányi, 2003).
- A zárójelben csak azokat az információkat szerepeltetjük, amelyek nem derülnek ki a szövegből: pl. Tomcsányi (2003) gondolatmenete szerint...
- Többszerzős művek:
  - Két szerző esetén a második vezetéknevet &-jellel kapcsoljuk az elsőhöz. Ha a nevek a főszöveg részét képezik, természetesen marad közöttük a kiírt kötőszó: (Vikár & Tomcsányi, 2003).
  - Három vagy több szerző esetén az első szerző nevét már az első előfordulásakor is et al., kifejezés követi, majd az évszám: (Tomcsányi et al., 2006).
- Testületi szerzőre ugyanúgy hivatkozunk, mint személyre, de nagyon hosszú és bonyolult testületi nevek az első megjelenés után csonkolhatók: (Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet [NCSSZI], 2012) második említéstől (NCSSZI, 2012)
- A Bibliát nem kell felsorolni az irodalomjegyzékben, de a hivatkozásnak egyértelműen azonosítania kell az idézett kiadást, ill. fordítást.

Irodalomjegyzék

- A hivatkozott művek teljes bibliográfiai leírása a tanulmány végén álló irodalomjegyzékben szerepel, továbbá az irodalomjegyzékben felsorolt összes közleményre hivatkozni kell a dolgozatban.
- Azonos szerző és évszám esetén az egyes tételeket az ábécé kisbetűivel kell megkülönböztetni, és a hivatkozásokban is így szerepeltetni (Joób, 2014b).
- Az irodalomjegyzékben a közlemények valamennyi szerzőjét fel kell tüntetni.
- Betűrend: a szerző vezetékneve szerint.
  - Azonos szerző esetén a megjelenés évszáma dönt a sorrend tekintetében.
  - Azonos vezetéknev esetén a megjelenés évszáma, majd a keresztnév betűrendje a döntő a sorrendet illetően.
- Hiányzó adatok (évszám, kiadó) jelzése: n.d.

Nevek:

- A külföldi nevek esetében is a vezetéknevet írjuk előre, majd vesszővel elválasztva a keresztnévet.
- A szerzők keresztnévét minden esetben kezdőbetűvel rövidítjük, utána pont. Több keresztnév esetén a kezdőbetűk között szóközt hagyunk, az esetleges kötőjelet megtartjuk.
- Több szerző esetén a felsorolás elemei közé is vesszőt teszünk, az utolsó szerző neve elé &-jel kerül a vesszőt követően.

Példák a különböző források feltüntetésére:

Könyv:

Tringer, L. (1998). *A gyógyító beszélgetés*. HIETE.

Kemény, I., Janky, B., & Lengyel, G. (2004). *A magyarországi cigányság 1971-2003*. Gondolat Kiadó.

Könyvfejezet:

Pilling, J. (2005). A haldoklás és a gyász lélektana. In Kopp, M., & Berghammer, R. (Eds.), *Orvosi pszichológia*. (pp. 492–503). Medicina.

Teleki, B. (1990). Család támaszrendszere. In Benkő, Á. (Ed.), *Egészséges család, egészséges nemzet Családkongresszus 1990* (pp. 85–99). Nagycsaládosok Országos Egyesülete.

Folyóirat cikk:

egy szerző esetén:

Gombocz, J. (2004). A mentálhigiénés szemléletű pedagógus. *Embertárs*, 2, 196–207.

több szerző esetén:

Tésenyi, T., & Joób, M. (2013). Szerep-erőforrások a segítőkész szakmában. *Embertárs*, 11, 259–264.

idegen nyelvű folyóiratcikk esetén:

Csáky-Pallavicini, R., Asztalos, B., Földvári, M., Csáky-Pallavicini, Zs., Itzész, A., & Tomcsányi, T. (2005). Die gesellschaftliche und religiöse Entwicklung in Ungarn seit 1945 im Spiegel der seelischen Gesundheit der Bevölkerung. *International Journal of Practical Theology*, 9, 217–235.

Szakedolgozat, disszertáció:

Szél, B. (2011). *A párkapcsolati összetartást segítő minták elemzése*. [Doktori értekezés, Budapesti Corvinus Egyetem].

Internetes források:

Vajda, A. (n.d.) *Utcán, betegen – A hajléktalanok egészségügyi ellátásáról*. Retrieved March 6, 2020, from <http://www.kazalkolos.lapok.hu/keret.cgi?/utcanbetegen.htm>

Jogszabályokra való hivatkozás:

- A jogszabályra való hivatkozás nem számít szakirodalmi hivatkozásnak. Példa a helyes idézésre:
  - Törvényre: 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
  - Rendeletre: 9/2001. (XII. 20.) SzCsM rendelet a szociális szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról.
  - Határozatra: 22/2003. (IV. 28.) AB határozat az eutanáziáról.

Titkosítás

A dolgozat készítésénél ügyeljünk a személyiségi jogok betartására, a beazonosíthatóság elkerülésére (anonimizálás, alapadatok módosítása)!

Ha az anonimizálás nem bizonyul elégségesnek az adatok védelmére, titkosítási kérelemmel lehet fordulni az Intézet igazgatójához. Így az opponens és a záróvizsgabizottság tagjai esetében alapkövetelmény a diszkréció. A dolgozat 5 évig megőrizendő, 'bizalmas, nem kölcsönözhető' felírással tárolandó, ki nem adható.

A konzulensek személye

A szakdolgozat elkészítésénél a konzulens szakmai segítséget nyújt a hallgatónak azokban a kérdésekben, amelyek a hallgató önálló munkája során felmerülnek; alternatívát vázol fel, nem dönt a hallgató helyett.

A szakdolgozati előterv leadásánál a hallgató javaslatot tehet a konzulens személyére.

A konzulens kijelölése, illetve jóváhagyása a szakmai stáb döntése. A konzulens személyét az Intézet jelöli ki és kéri fel. Kérjük, hogy hallgatói részről ne történjenek előzetes megkeresések.

Módosítás

A szakdolgozat készítésekor a választott témával, vagy a választott típusal kapcsolatban felmerülhet a változtatás igénye.

Módosítást a Szakdolgozattal kapcsolatos változtatási kérelem c. nyomtatvány beadásával lehet megtenni a konzulenssel történt egyeztetés alapján a konzulens saját kezű aláírásával támogatva (a kérelem letölthető a honlapról).

Amennyiben csak a cím módosítására, illetve a téma szűkítésére, vagy bővítésére van szükség, elégséges a konzulensi egyeztetés.

A szakdolgozat leadása

A szakdolgozatot leadási határideje a tavaszi félévben a 3. (áprilisi) képzési hétfője pénteki napja; az őszi félévben október 31.

A digitális formában word és pdf formátumban kell beadni.

A szakdolgozat értékelése

A dolgozatot opponens és a konzulens is értékeli. A bírálat a védés előtt legkésőbb 5 nappal kerül feltöltésre a Neptun rendszerbe.

Amennyiben a két opponensi vélemény eltér egymástól, az intézet oktatóiból álló legalább három fős bizottság dönt az érdemjegy kérdésében.

Ha a szakdolgozatot két bíráló elutasította, a hallgató záróvizsgára nem bocsátható, csak a következő záróvizsga időszakban adhat be újabb diplomamunkát.

Ha a szakdolgozatot etikai vétség miatt utasította el bármelyik bíráló, akkor új diplomamunkát kell beadnia a hallgatónak legkorábban a következő záróvizsga időszakban.

Az értékelés szempontjai

- A témaválasztás:
  - a vizsgált probléma elméleti és/vagy gyakorlati fontossága
  - a szerző személyes kötődése a témához
- A felhasznált szakirodalom:
  - a feldolgozott irodalom, forrásanyag terjedelme
  - az irodalom, forrásanyag feldolgozottsága
  - a hivatkozási szabályok betartása
- A kidolgozás színvonala:
  - a dolgozat címének összhangja a tartalommal
  - a választott téma-típus előírásainak való megfelelés
  - módszertan - a kialakított vizsgálati keret, az alkalmazott vizsgálati módszer helyessége
  - a dolgozat felépítése, a szerző érvelése, gondolatmenete
  - a dolgozat kivitelezése, stílusa, nyelvezete, külalakja
  - önálló eredmények - a szerző önálló gondolatainak, következtetéseinek megalapozottsága
  - az elért eredmények, a felvetett problémák újszerűsége
  - formai követelményeknek való megfelelés

Záróvizsga

A Záróvizsgálal kapcsolatos általános eligazítást a TVSZ vonatkozó paragrafusa tartalmazza.

A záróvizsgára bocsátás feltétele:

- a szakon előírt tanulmányi kötelezettségek teljesítése (abszolutórium megszerzése a képzés lezárulta után: TVSZ);
- legalább elégséges (2) érdemjegyű szakdolgozat

A záróvizsga tartalma:

a szakdolgozat szóbeli megvédése;

szóbeli vizsga a Moodle felületen közzétett tételsor alapján: az Általános információk felületen

A záróvizsga minősítését az elméleti vizsgára, a szakdolgozatra és a szakdolgozat védésére adott érdemjegyek átlagából a következő képlet alapján számítjuk:

$$ZV = (E + SZD + V) / 3$$

ZV = záróvizsgajegy átlaga 2 tizedesig megadva

E = elméleti vizsgajegy

SZD = szakdolgozatra kapott jegy

V = a szakdolgozatvédésre kapott jegy

kiváló	5
jeles	4,51-4,99
jó	3,51 - 4,50
közepes	2,91 - 3,50
elégséges	2,00 - 2,90

ha bármely részjegy elégtelen : a záróvizsga minősítése elégtelen.

Oklevél minősítése

Az oklevélben minősítésének kiszámítása:

$$D = (ZV + JÁ) / 2$$

ahol

D = a diploma minősítésének értéke

ZV = záróvizsgajegy átlaga 2 tizedesig megadva

JÁ = a képzés során szerzett érdemjegyek kreditekkel súlyozott átlaga 2 tizedesig megadva

Ha bármely jegy elégtelen, a záróvizsga sikertelen.

kiváló	4,51-5
jó	3,51 - 4,50
közepes	2,51 - 3,50
elégséges	2,00 - 2,50

Képzési és kimeneti követelmények

tartalmazza a 18/2016. (VIII. 5.) EMMI rendelet
a felsőoktatási szakképzések, az alap- és mesterképzések képzési és kimeneti követelményeiről, valamint a tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló 8/2013. (I. 30.) EMMI rendelet módosításáról

1. A mesterképzési szak megnevezése: szociális munka (Social Work)

2. A mesterképzési szakon szerezhető végzettségi szint és a szakképzettség oklevélben szereplő megjelölése

végzettségi szint: mester- (magister, master; rövidítve: MA-) fokozat

szakképzettség: okleveles szociális munkás

szakképzettség angol nyelvű megjelölése: Social Worker

választható specializációk: általános szociális munka, klinikai szociális munka

3. Képzési terület: társadalomtudomány

4. A mesterképzésbe történő belépésnél előzményként elfogadott szakok:

4.1. Teljes kreditérték beszámításával figyelembe vehető: a szociális munka, a szociálpedagógia alapképzési szak, továbbá a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szerinti általános szociális munkás, a szociálpedagógia alapképzési szak.

4.2. A 9.3. pontban meghatározott kreditek teljesítésével elsősorban számításba vehető: a szociológia és a társadalmi tanulmányok alapképzési szak.

4.3. A 9.3. pontban meghatározott kreditek teljesítésével vehetők figyelembe továbbá: azok az alapképzési és mesterképzési szakok, illetve a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény szerinti szakok, amelyeket a kredit megállapításának alapjául szolgáló ismeretek összevetése alapján a felsőoktatási intézmény kreditátviteli bizottsága elfogad.

5. A képzési idő félévekben: 4 félév

6. A mesterfokozat megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma: 120 kredit

a szak orientációja: kiegyensúlyozott (40-60 százalék)

a diplomamunka készítéséhez rendelt kreditérték: 20 kredit

intézményen kívüli összefüggő gyakorlati képzés minimális kreditértéke: 10 kredit

a szabadon választható tantárgyakhoz rendelhető minimális kreditérték: 6 kredit

7. A szakképzettség képzési területek egységes osztályozási rendszer szerinti tanulmányi területi besorolása: 762

8. A mesterképzési szak képzési célja és a szakmai kompetenciák

A képzés célja szociális munkás szakemberek képzése, akik képesek az emberi viselkedésre és a társadalmi rendszerekre vonatkozó elmélyült ismereteik és speciális szakmai kompetenciáik birtokában az emberi jogokon és a társadalmi igazságosság elvein alapuló, a társadalmi integráció és a demokratikus viszonyok erősítését, a humán fejlődést szolgáló szociális munka végzésére és annak megújítására. Képesek szakmai döntési alternatívákat megalapozó

kutatások kidolgozására és megvalósítására, szolgáltatások tervezésére, menedzselésére, értékelésére, a szakma képviselőjére. Szakképzettségével szemben támasztott követelmények megfelelnek a szociális munkára, illetve a képzésre vonatkozó hazai, nemzetközi tudományos eredményeknek és szakmai elvárásoknak. Felkészültek tanulmányaik doktori képzésben történő folytatására.

8.1. Az elsajátítandó szakmai kompetenciák

8.1.1. A szociális munkás tudása

Ismeri a szociális terület működését meghatározó társadalmi, strukturális, gazdasági és politikai folyamatok legfontosabb tényezőit.

A szociális munka elmélete és gyakorlata területén alapos történeti, elméleti és gyakorlati ismeretekkel bír, érti és értelmezi a szakmai összefüggéseket.

Magabiztos tudással rendelkezik a szociális munka korszerű elméleteiről és gyakorlatáról.

Felkészült a tudományos, gyakorlati, jogi, politikai törekvések, különös tekintettel a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét, mobilitási lehetőségét, jólétét érintő folyamatok kritikus értékelésére.

Magabiztos és elmélyült tudással, valamint gyakorlattal rendelkezik a beavatkozásra, az együttműködés kialakítására, a szociális problémák megelőzésénél és kezelésénél alkalmazható módszerekről, eljárásokról, modellekről.

Magabiztos tudással rendelkezik a szolgáltatási rendszerről, a társszakmák kompetenciaköréről, valamint megfelelő ismeretekkel rendelkezik az esetmenedzseri feladatok ellátásához.

Ismeri és érti a társadalmilag kedvezőtlen helyzeteket létrehozó okok feltárási lehetőségeit, kritikus elemzésének módszereit, a beavatkozás módszertanát.

Érti és átlátja a szakmai, metodológiai innováció lehetőségeit és perspektíváit.

Magabiztosan alkalmazza a szociális munka körülményeit és feltételeit meghatározó társadalmi és szakmai folyamatok tudományosan megalapozott vizsgálatához szükséges ismereteket.

Birtokában van a kutatáshoz és a tudományos munka végzéséhez szükséges módszerek, eljárások és technikák körének.

Felkészült a szociális szolgáltatások működtetéséhez és fejlesztéséhez szükséges szakmai, kutatási, menedzsment ismeretekből.

Képességei

Képes a szolgáltatásokat igénybe vevők autonómiáját tiszteletben tartó proaktív szemléletű, életminőséget szolgáló és javító, konstruktív problémakezelés módszereinek és technikáinak alkalmazására egyéni, családi, csoport és közösségi szintereken, a források és a kockázatok elemzésével.

Képes esetmenedzseri feladatok ellátására, szolgáltatások működésének folyamatos monitorozására, önálló értékelésére és elemzésére, szükségletfelmérések, hatásfelmérések, értékelő kutatások végzésére, a szociális szolgáltatások fejlesztésének, megújításának tervezésére.

Képes a hazai és külföldi szociális munka elméleti és gyakorlati források feltárására, feldolgozására és szakmai munkája során a leszűrt következtetések gyakorlati alkalmazására.

Képes a munkafolyamatokat irányítani, eredményes a hatékony szociális munkához szükséges interdiszciplináris, interprofesszionális együttműködésekben.

Képes szakmai team-et létrehozni, működtetni, annak feladatait tervezni, szervezni és folyamatosan értékelni.

Képes a szakmai feladatok megvalósítását segítő hálózatok kiépítésére és működtetésére.

A szociális területen, elmélyült ismereteire, valamint kommunikációs képességeire és készségeire építve aktívan be tud kapcsolódni a konfliktusok feltárásának és kezelésének

munkálataiba.

Képes az elméleti ismeretek és kutatási eredmények, valamint gyakorlati tapasztalatok integrált kritikai elemzésére és hasznosítására.

Képes a szakmai munkához kapcsolódó innovációk, projektek kidolgozására, megvalósítására, az ehhez szükséges együttműködések kialakítására és a kollégák felkészítésére.

Képes a szakmai alapelvek hatékonyabb megvalósítását célzó változásokhoz alkalmazkodni, az ezt segítő folyamatokban aktív szakmai szerepet vállalni.

Attitűdje

Elkötelezetten képviseli a szociális szakma értékeit és alapelveit, valamint saját szakmai elképzeléseit.

Kritikusan ítéli meg a társadalom tagjainak esélyegyenlőségét csökkenteni, mobilitási lehetőségeit szűkíteni, jólétét korlátozni igyekvő tudományos, gyakorlati, jogi vagy politikai törekvéseket.

Különös figyelemmel van a szolgáltatások fenntarthatósági kérdéseire.

Nyitott, befogadó szemléletet képvisel a változó szükségletekre reagáló szakmai innovációs folyamatokban, szolgáltatások kialakításában, megvalósításában.

Nyitott és elkötelezett a nemzetközi szakmai kapcsolatok kiépítésében és fenntartásában.

Elkötelezett a folyamatos szakmai továbbképzés szükségességének kérdésében, önállóan és felelősen törekszik az önismeret, az önreflexió, a kommunikáció és a szakmai módszerek fejlesztésére.

Autonómiája és felelőssége

Szakmájának gyakorlása során és különböző szintű társadalmi konfliktushelyzetekben önállóan és felelősen hozza meg döntéseit, következetesen képviselve a szakma alapelveit és értékeit, az általa képviselt társadalmi csoportok érdekeit.

Önállóan vesz részt kutatási tervek kialakításában és menedzselésében, a kutatási tapasztalatokból adódó feladatok meghatározásában és gyakorlati megvalósításában.

Figyelemmel kíséri a hazai és nemzetközi szakmai folyamatokat, képes szakmai állásfoglalás kialakítására és képviselésére.

Önállóan és felelősségteljesen vesz részt munkaszervezetének működtetésében, az azt segítő, megalapozó szervezeti és adminisztrációs feladatok meghatározásában és ellátásában, szakmai koncepciók kidolgozásában, megvitatásában és megvalósításában.

9. A mesterképzés jellemzői

9.1. Szakmai jellemzők

9.1.1. A szakképzettséghez vezető tudományágak, szakterületek, amelyekből a szak felépül: társadalomtudományok (szociológia, jog- és államtudomány, multidiszciplináris társadalomtudományok) 100-115 kredit a diplomamunka készítésével együtt az alábbiak szerint:

szociális munka elmélete és gyakorlata 55-75 kredit;

társadalom- és szociálpolitika; 12-18 kredit;

bölcsészettudomány (pszichológia) és orvostudomány (egészségtudomány) 6-18 kredit;

választható speciális programok, elsősorban szociális munka elmélete és gyakorlata területéről legfeljebb 15 kredit.

9.1.2. Sajátos kompetenciákat eredményező specializációk tudományágai, szakterületei és azok kreditaránya:

A választható specializációk kreditaránya a képzés egészén belül 30-40 kredit:

a) általános szociális munka

szociológia, szociálpolitika területén 10-15 kredit;

szociális munka elmélete és gyakorlata területén 20-25 kredit;

b) klinikai szociális munka

szociális munka elmélete és gyakorlata a klinikai szociális munka területén 20-25 kredit, bölcsészettudomány (pszichológia) a klinikai szociális munka területén 10-15 kredit.

9.2. A szakmai gyakorlat követelményei

A szakmai gyakorlat részét képezik a külső terepen folyó terepgyakorlatok, továbbá a nem terepen folyó képzési formák közül a kiscsoportos készség- és képességfejlesztő tréningek, a kutatási terepmunka és a kutatást feldolgozó szeminárium, a műhelyszemináriumok és projektgyakorlatok, valamint a gyakorlatokhoz, a terepeken folyó szakmai munkához kapcsolódó kiscsoportos feldolgozó szemináriumok.

A hallgatóknak a képzésben legalább 200 óra közvetlen klienskapcsolatban folyó, az önálló munkavégzés képességének fejlesztését szolgáló szociális munka gyakorlatot kell teljesítenie. A szakmai gyakorlat a képző intézmény által szervezett vagy jóváhagyott képzési program alapján folyó gyakorlat. A hallgató - az intézmény döntése alapján - külső terepen folyó szakmai gyakorlatának legfeljebb 50 százalékát teljesítheti saját munkahelyén.

9.3. A 4.2. és 4.3. pontban megadott oklevéllel rendelkezők esetén a mesterképzési képzési ciklusba való belépés minimális feltételei:

A mesterképzésbe való belépéshez a korábbi tanulmányok szükséges minimális kreditek száma a 4.2. pontban meghatározott oklevéllel rendelkezők estében legalább 30 kredit a szociális munka és a szociálpolitika megalapozását szolgáló társadalomtudományi és pszichológiai alapismeretekből,

a 4.3. pontban szereplő meghatározott oklevéllel rendelkezők estében legalább 60 kredit társadalomtudományi és bölcsészettudományi ismeretekből.

A mesterképzésbe való felvétel feltétele, hogy a hallgató a korábbi tanulmányai alapján

a 4.2. pontban meghatározott oklevéllel rendelkezők estében legalább 15 kredittel,

a 4.3. pontban meghatározott oklevéllel rendelkezők estében legalább 30 kredittel

rendelkezzen.

A hiányzó krediteket a felsőoktatási intézmény tanulmányi és vizsgaszabályzatában meghatározottak szerint meg kell szerezni.

Mellékletek

1. számú melléklet
A szakdolgozat fedelének formája

SZAKDOLGOZAT

HALLGATÓ TELJES NEVE
(személyi igazolvány szerint)

SZAKDOLGOZAT CÍME
SZAKDOLGOZAT ALCÍME

2025

2. számú melléklet
A belső címoldal formája

Hallgató teljes neve:
Szakdolgozat címe, alcíme

SEMMELWEIS EGYETEM

Szociális munka mesterképzés

Intézetigazgató:
Dr. Pethesné Dávid Beáta Judit
egyetemi tanár

Konzulens:

BUDAPEST

2025

3. számú melléklet

SZERZŐI NYILATKOZAT

a szakdolgozat készítésére vonatkozó szabályok betartásáról

„Alulírott (Név, Neptun-kód: .....), mint a szakdolgozat szerzője nyilatkozom arról, hogy dolgozatom elkészítésénél (melynek címe:

.....
.....)

a megadott jegyzéken túl, a bibliográfiában felsorolt nyomtatott és online szakirodalmon kívül más irodalmat nem használtam fel. A dolgozatom önálló, saját munkám. A dolgozat készítésére vonatkozó szabályokat, különösen a hivatkozások és idézések tekintetében, betartottam.

Jelen nyilatkozat aláírásával tudomásul veszem, hogy amennyiben bizonyítható, hogy a dolgozatot nem magam készítettem, vagy a dolgozattal kapcsolatban szerzői jogsértés ténye merül fel, az Egyetem ellenem fegyelmi eljárást indíthat.

.....
Hallgató

Budapest, dátum